شروڤەیا پتر ژ 100

فەرموودەیێن قودسی

ل دوور بابەتێن فقهی و باوەریێ

(فەرموودەیێن قودسی یێن سەنەدەیێن وان پشت راست)

بەرهەڤکرن
عبدالکریم عمر رێکانی

2021 م - 1442 ك

شروڤەیا پتر ژ (١٠٠) فەرمووودەیێن قودسی ل دوور بابەتێن فقهی و باوەریێ.

فەرموودێن قودسی یێن سەنەدمیێن وان پشت راست

بەرهەڤکرن

عبد الكريم عمر رێكانی

٢٠٢١م – ١٤٤٢ك

ناڤێ پەرتوکێ: شروڤەیا پتر ژ (١٠٠) فەرموودەیێن قودسی ل دوور بابەتێن فقهی و باوەریێ.

دانان: عبدالكريم عمر رێكانی.

پشت راستکرنا سەنەدان : مەلا سامی رێكانی

پێداچوونا زمانی: دیندار نبی سعدالله

دیزاینا بەرگی : فەرسەت زوبێر

دیزاینا ناڤەروکێ : هشیارمرادخان سیتەی

هژمارا دانەیان: ٥٠٠

چاپخانا: جنگل – تەهران

چاپا: ئێکێ

سالا : ١٤٤٢ ك – ٢٠٢١ز

ژمارا سپاردنێ : (٢٢٥٨/٢١ - D)

بسم الله الر حمن الرحيم

پێشگۆتن

هەمی پەسن و سوپاسی بۆ خودایێ مەزن بن، سلاڤ و سەلەوات ل سەر پێشەوا و خۆشتڤی موحەممەدی (ﷺ) بن و هۆگرێت وی و هەرکەسێ ب باش رێکا وان گرتبیت هەتا رۆژا دویماهیێ.

پشتی ڤێ:

ب هاریکاریا خودایێ مەزن، مە ئەڤ حەدیسێت قودسی وەرگێڕاینە سەر زمانێ مە یێ کوردی ب زاراڤێ بادینی، دا خزمەتا خواندەڤانی و خزمەتا فەرموودەیێن قودسی بکەت، و دگەل پەرتوکا (لاتحزن) ڕا من دەست پێ کر و دەمێ خۆ من کرە چەند بەش بەشێ پشتی نڤێژا مەغەرب هەتا نڤێژا عەیشا من دابوو ڤان فەرموودان، و ب راستی دەمەکێ بەر تەنگ بوو، من یێ دەست ب کاری کری هەیڤا (٢٠١٦/٩ هەتا ٢٠١٧/٤/٢) ب دویماهی هات و هەمی حەمد و سوپاسی بۆ خودای بن، و مە مفا ژ ڤان فەرهەنگان وەرگرتییە (لسان العرب لابن منظور، والقاموس المحيط للفيروز ئابادى، والصحاح للجواهرى، وتاج العروس للزبيدي) و فەرهەنگا (قازى) ب زمانێ کوردی، و وەرگێڕان گەلەك یا نێزیکی دەقێ یە، کو خواندەڤان رامانا حەدیسێ بزانیت، دا یا زمانی عەرەبی راڤا وێ ل سەر گران نەبیت.

کارەکێ دیتری یێ گرنگ من کار تێدا کری ئەوە من ئەڤ فەرموودە یێن ئێخستییە لبن بابەتێن فقهی لەوما مە ئەڤ ناڤە لێنایە ئەم دشێن ب زمانێ عەرەبی ئەڤی ناڤی لێ دانینن (الاحاديث القدسية على الابواب الفقهية والعقدية).

هیڤیدارم مە خزمەت کر بیت و خەلکەك بۆ خۆ مفا ژێ وەربگریت، و دوماهییێ داخوازی یا مە ئەوە هوین مە ژ دوعا خۆ بێ بەهر نەکەن و خودێ زەحمەتا مە ژ مە وەرگربیت و شوکر حەمد و پەسن و بێ گەردی بۆ خودایێ جیهانێ بن.

نڤیسەر

١٩/ رەجەبێ ١٤٣٨ مشەختی

١٨/ کانونا ئێکێ ٢٠١٦ میلادی

ل کومەلگەها سیرێ/ دهوك

فەرمووديٚن قودسی ييٚن:

١- بوخاری.

٢- موسلم.

٣- هەردوو زانايیٚت ئیسلامیٚ بوخاری و موسلم ل سەر كوك.

٤- ييٚن ئەلبانی سەنەدا وان دروست كری

بەندێ: باوەریێ

دەرگەهێ (١): دبێژن ب خێرا ستێران باران بارین

١- عَنْ زَيْدِ بْنِ خَالِدٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: ((صلى بنا رَسُولُ اللهِ (ﷺ) صَلاةَ الصُّبْحِ بِالْحُدَيْبِيَةِ فِي إِثْرِ سَمَاءٍ كَانَتْ مِنَ اللَّيْلِ، فَلَمَّا انْصَرَفَ أَقْبَلَ عَلَى النَّاسِ، فَقَالَ: هَلْ تَدْرُونَ مَاذَا قَالَ رَبُّكُمْ ؟ » قَالُوا: اللهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ. قَالَ: « قَالَ: أَصْبَحَ مِنْ عِبَادِي مُؤْمِنٌ بِي، وَكَافِرٌ، فَأَمَّا مَنْ قَالَ مُطِرْنَا بِفَضْلِ اللهِ وَرَحْمَتِهِ، فَذَلِكَ مُؤْمِنٌ بِي كَافِرٌ بِالْكَوْكَبِ، وَأَمَّا مَنْ قَالَ: مُطِرْنَا بِنَوْءِ كَذَا وَكَذَا، فَذَلِكَ كَافِرٌ بِي مُؤْمِنٌ بِالْكَوْكَبِ)) متفق عليه. وَالسَّمَاءُ هُنَا: الْمَطَرُ. (البخاري (٨٤٦) ومسلم (٧١)).

ژ زەیدێ کورێ خالدی (ﷺ) هاتییە ڤەگوهاستن، گۆت: پێغەمبەرێ خودێ (ﷺ) نڤێژا سپێدێ رۆژا حودەیبییێ بەراهیکا مە کر پشتی بارانەك ب شەڤ هاتی، ڤێجا دەمێ خلاس بووی بەرێ خۆ دا خەلکی و گۆت: گەلی خەلکی هوین دزانن خودایێ هەوە چ گۆت؟ گۆتن: خودێ و پێغەمبەرێ وی دزانن. گۆت: خودایێ مەزن گۆت: هندەك ژ بەندەیێن من خودان باوەرن ب من و هندەك گاورن، بەلێ ئەوێن گۆتی ب خێر و کەرەما خودێ و ب دلۆڤانییا وی باران بۆ مە بارین ئەو ب من خودان باوەرن و ب ستێران گاورن، و ئەوێن گۆتی ب ڤێ ستێرێ و ب ڤێ ستێرێ باران بۆ مە بارین ئەو ب من گاورن و ب ستێران خودان باوەرن.

دەرگەهێ(٢): ئەگەر ڤە نجی هاتن دبێژن ب ئەگەرا رژتنا ستێرەکێ

٢- عن عُبَيْدُ اللهِ بنُ عَبْدِ اللهِ بنِ عُتبَةَ أنَّ أبَا هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ، (ﷺ): ((ألمْ ترَوْا إِلَى مَا قَالَ رَبُّكُم؟ قَالَ: مَا أنعَمْتُ عَلَى عِبَادِي مِنْ نِعْمَةٍ إِلَّا أصْبَحَ فرِيقٌ مِنهُمْ بِهَا كَافِرِينَ يَقُولُونَ: الكَوَاكِبَ وَبِالكَوَاكِبِ)) (رواه مسلم فقط (٧٢)).

ژ عوبەیدو الله کورێ (عبدالله) کورێ عوتبە، کو بابێ هوریرە (ﷺ) ڤەگوهاستیە، گۆت: پێغەمبەرێ خودێ (ﷺ) گۆت: ما هەوە گوه لێ نەبوویە کا چەوا خودایێ هەوە گوت ؟ گوتییە: چ ڤەنجیەك نینە کو من دابیتە سەر بەندەیێن خۆ ئیلا هندەکێن ژ وان کوفری یا پێ کری دبێژن: ستێرن و ب ستێرانە (ئانکو دێ باوەربن کو ئەو ڤەنجیێن من داینێ دێ بێژن ب خێرا ڤێ ستێری یا بۆ مە هاتییە باراندن و ب کارتێکرنا ڤێ ستێرێ باران یا بۆ مە هاتی دێ کوفرییا بمن کەن و دێ سوپاسیا ستێران ب ستێران کەن).

دەرگەهێ (٣): خۆگوهرین د باوەرییێدا

٣- عن أنس بن مالك عن رسول الله (ﷺ): قال الله عز وجل: ((إن أمتك لا يزالون يقولون: ما كذا؟ ما كذا؟ حتى يقولوا: هَذَا خَلَقَ اللهُ الخَلقَ فمَنْ خَلَقَ اللهَ ؟)). (البخاري (١٣٤) ومسلم (١٣٢)).

ژ ئەنەســـی کـــورێ مالـــك (ﷺ) ژ پێغەمبـــەرێ خـــودێ (ﷺ) ڤەگوهاستییە دبێژیت: خودایێ مەزن و خودان شیان پایە بلند گۆت: ئەی موحەمەد ئومەتا تە دێ بەردەوام دبێژن: ئەڤە چییە ؟ ئەڤە چییە ؟ هەتا دێ بێژن: ئەڤە چێکرییێن خودێنە (ئانکو خودێ یێن چێکری)، پا کێ خودێ چێکرییە ؟

بەندێ: خۆ دویر کرن ژ شرکێ

دەرگەهێ (١): گونەه یا چەوا بیت دێ خودا ژێ بوریت ب تنێ شرک نەبیت

٤ - وَعَنْ أنسٍ رضِي الله عنهُ قالَ: سمِعْتُ رسُولَ الله (ﷺ) يقُولُ: قالَ الله تعَالى: ((يا ابنَ آدَمَ إنّكَ ما دَعَوْتني ورجوْتني غفرتُ لكَ على ما كانَ منكَ ولا أبَالِي، يا ابنَ آدم لوْ بلغَتْ ذنُوبُك عنَانَ السَّماءِ ثم استغفَرْتني غَفرْتُ لكَ ولا أبالي، يا ابنَ آدم إنّكَ لوْ أتيتني بقُرابِ الأرْضِ خطايَا، ثمَّ لقيتني لا تشركُ بي شيْئاً، لأتيتكَ بقُرابها مَغفِرَةً))

(رواه الترمذي برقم (٣٥٤٠) وصححه الالباني).

ژ ئەنەسی ﷺ هاتییە، گۆت: من گول پێغەمبەرێ خودێ بوو ﷺ دگۆت: خودایێ بلند گۆت: یا کورێ ئادەمی ب راستی هندی تو دوعا ژ من بکەی و هیڤیا ژ من بکەی دێ گونەهێت تە بۆ تە ژێ بەم دگەل وێ یا ل دەفتە (ئانکو دگەل وان گونەهێت تو دکەی) و من خەم نینە (و ل دەف من ئەڤە یا مەزن نینە)، یا کورێ ئادەمی ئەکەر گونەهێت تە هندی چاڤێت تە قەترە بکەن بگەهنە ئەسمانی، پاش تو داخوازا گونەهـ ژێبرنێ ژ من بکەی، دێ بۆ تە ژێ بەم، یا کورێ ئادەمی ئەکەر تو نێزیکی تژی ئەردی ب گونەهان بێیە ل دەف من، پاشی بگەهییە من و تو ج تشتان بۆ من نەکەیە هەڤپشك، ئەز دێ نێزیکی تژی ئەردی گونەهـ ژێبرنێ دەمە تە.

دەرگەهێ (٢): ئەگەر تژی ئەرد و ئەسمانان تە گونەه هەبن بەس چ هەڤكویفا بۆ خودێ چێ نەكەی دێ ل تە بوریت

٥- قالَ اللهَ تعَالى: ((يَا ابنَ آدمَ! مَهمَا عَبَدتَني وَرَجَوتَني وَلَمْ تشرِكْ بي شَيئاً غَفَرتَ لكَ عَلَى مَا كَانَ مِنكَ وَإنِ استَقبَلتَني بمِلءِ السَّمَاءِ والأرضِ خَطايَا وَذنُوباً استَقبَلتكَ بمِلئِهِنَّ مِنَ المَغفِرَةِ وَأغفِرُ لك وَلاَ أبَالِي))
(رواه البيهقي في الشعب الايمان برقم (١٠٠٩)).

خودایێ پایە بلند گۆت: ئەی كورێ ئادەمی تە چەوا ئەز پەرستبم و هیڤی ژ من كر بن پاش تە چ تشت بۆ من نەكربنە هەڤپشك، ئەز دێ گونەهێت تە بۆ تە ژێ بەم دگەل وێ یا ل دەف تە، ئەگەر تە پێشوازییا من ب خەلەتی و گونەها تژی ژ ئەرد و ئەسمانا كر بیت ئەز دێ تژی وان لێبورینێ پێشوازییا تە كەم و گونەها بۆ تە ژێبەم و ل دەف من ئەڤە یا مەزن نینە.

دەرگەهێ (٣): یێ هەڤكویفیێ چێ بكەت دێ ب هیڤیا ویڤە مینیت

٦- عن أبي هريرة قال: قال رسول الله (ﷺ): قال الله: ((أنا أغني الشركاء عن الشرك من عمل عملاً أشرك معي غيري تركته وشركه))
(رواه مسلم فقط (٢٩٨٥)).

ژ ئەبو هورەیرە هاتییە ڤەگوهاستن گۆت: پێغەمبەری خودێ (ﷺ) گۆت: خودایێ مەزن و پایە بلند دبێژیت: ئەز زەنگینێ هەمی هەڤبشكانم ژ هەڤ پشكییێ هەچیێ كارەكێ ژ كاران بكەت و هەڤ پشكا دگەل من پشكدار بكەت و چێ بكەت، ئەز دێ وی هێلم ب هیڤیا هەڤپشكێ وی ڤە)

بەندێ: خودێناسان

پتریا فەرموودەیێن ڤی بابەتی نێزیکی ئێکن بەس مە ژبەر هندێ یێن ئینا و نڤیسی د شێواز وهەژمارا خێراندا ژیك جودانە.

دەرگەهێ : شێوازێ نڤیسینا خێرێ
ئەگەر بەندی دا دل خۆ کو خێرەکێ بکەت

٧- عَنْ أبي هُرَيْرَةَ،عَنِ النَّبِيِّ (ﷺ) قَالَ: يقول اللهُ عز وجل: ((إِذَا أَرَادَ عَبْدِي أَنْ يَعْمَلَ سَيِّئَةً،فَلاَ تَكْتُبُوهَا حَتَّى يَعْمَلَهَا،فَإِنْ عَمِلَهَا فَاكْتُبُوهَا بِمِثْلِهَا،وَإِنْ تَرَكَهَا مِنْ أَجْلِي، فَاكْتُبُوهَا حَسَنَةً وَإِنْ أَرَادَ أَنْ يَعْمَلَ حَسَنَةً، فَلم يعملها فَاكْتُبُوهَا لَهُ حَسَنَةً،فَإِنْ عَمِلَهَا فَاكْتُبُوهَا لَهُ بِعَشْرِ أَمْثَالِهَا إِلَى سَبْعِ مِائَةِ)). (البخاري (٧٥٠١) ومسلم (١٢٩).

ئەبو هورەیرەی ژ پێغەمبەرێ خودێ (ﷺ)ڤەگوهاستییە، گۆت: خودایێ مەزن و پایە بلند دبێژیت: ئەکەر بەندێ من ڤیا کو گونەهەکێ بکەت بۆ نەنڤیسە هەتا دکەت و ئەگەر کر گونەها وی بۆ وی بنڤیسە وەکی کارێ وی کری و ئەگەر ژ بەر خاترا من هێلا، خێرەکێ بۆ وی بنڤیسن، ئەکەر وی ڤیا کو خێرەکێ بکەت و وی نەکر بۆ وی خێرەکێ بنڤیسن و ئەگەر ب راستی کر بۆ وی هەر خێرەکێ ب دەه خێران یێن وەکی وێ بنڤیسن هەتا حەفسەد خێران.

٨ - عن أبي هريرة قال: قال رسول الله(ﷺ):قَالَ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ: (إِذَا تَحَدَّثَ عَبْدِي بِأَنْ يَعْمَلَ حَسَنَةً فَأَنَا أَكْتُبُهَا لَهُ حَسَنَةً مَا لَمْ يَعْمَلْ، فَإِذَا عَمِلَهَا فَأَنَا أَكْتُبُهَا بِعَشْرِ أَمْثَالِهَا. وَإِذَا تَحَدَّثَ بِأَنْ يَعْمَلَ سَيِّئَةً فَأَنَا أَغْفِرُهَا لَهُ مَا لَمْ يَعْمَلْهَا، فَإِذَا عَمِلَهَا فَأَنَا أَكْتُبُهَا لَهُ بِمِثْلِهَا).

(البخاري (٧٥٠١)مسلم (١٢٩)).

ژ ئەبو هورەیرە (ﷺ)هاتییە ڤەگوهاستن، گۆت: پێغەمبەری (ﷺ) گۆت: خودایێ مەزن وپایە بلند دبێژیت: ئەگەر بەندێ من دا دل خۆ کو قەستا خێرەکێ بکەت، ئەز دێ خێرەکێ بۆ وی نڤیسم و ئەگەر ئەوی ئەو خێر نەکر بیت، و ئەگەر وی ئەو خێر کر، ئەز دێ بۆ وی ب دەه خێرا نڤیسم، ئەگەر بەندێ من دا دل خۆ کو قەستا گونەهەکێ بکەت و ئەز ل سەر وی نانڤیسم (ئانکو دێ ل گونها وی بورم)، ئەگەر وی ئەو گونەه نەکر، و ئەگەر ئەوی ئەو گونەه کر، ئەز دێ ب تنێ گونەکێ یا وەکی وێ بۆ وی نڤیسم.

٩- عن أبي هريرة عن رسول الله (ﷺ) أنه قال: ((قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: إِذَا هَمَّ عَبْدِي بِحَسَنَةٍ فَلَمْ يَعْمَلْهَا كَتَبْتُهَا لَهُ حَسَنَةً، فَإِنْ عَمِلَهَا كَتَبْتُهَا عَشْرَ حَسَنَاتٍ إِلَى سَبْعِمِائَةِ ضِعْفٍ. وَإِذَا هَمَّ بِسَيِّئَةٍ وَلَمْ يَعْمَلْهَا لَمْ أَكْتُبْهَا عَلَيْهِ، فَإِنْ عَمِلَهَا كَتَبْتُهَا سَيِّئَةً وَاحِدَةً)) (رواه مسلم (١٢٨) فقط).

ئەبو هورەیرە (ﷺ)، ژ پێغەمبەری (ﷺ) ڤەگوهاستییە، گۆت: ب راستی خودایێ مەزن و پایە بلند دبێژیت: ئەگەر بەندێ من دا دل خۆ کو قەستا خێرەکێ بکەت، و پاش نەکر، ئەز دێ خێرەکێ بۆ وی نڤیسم، و ئەگەر وی ئەو خێر کر، ئەز دێ بۆ وی ب دەه خێرا نڤیسم و هەتا بگەهیتە حەفت سەدا و پتر، ئەگەر بەندێ من دا دل خۆ کو قەستا گونەهەکێ بکەت و وی ئەو گونەه نەکر، ئەز ل سەر وی نانڤیسم، و ئەگەر ئەو گونەه کر، ئەز دێ گونەکێ ب تنێ بۆ وی نڤیسم.

بەندێ: بەرهەڤیا ئنیەتێ د کریار و گۆتن و کاراندا پێت ئاشکرا و بەرزە

١٠- عن أبي هريرة عن رسول الله (ﷺ) أنه قال: قَالَ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ: ((إِذَا هَمَّ عَبْدِي بِسَيِّئَةٍ فَلَا تَكْتُبُوهَا عَلَيْهِ، فَإِنْ عَمِلَهَا فَاكْتُبُوهَا سَيِّئَةً. وَإِذَا هَمَّ بِحَسَنَةٍ فَلَمْ يَعْمَلْهَا فَاكْتُبُوهَا حَسَنَةً، فَإِنْ عَمِلَهَا فَاكْتُبُوهَا عَشْرًا))

ژ ئەبو هورەیرە هاتییە ڤەگوهاستن، گۆت: پێغەمبەرێ خودێ (ﷺ) گۆت: خودایێ مەزن دبێژی: ئەگەر بەندێ من دا دل خۆ کو قەستا گونەهەکێ بکەت، هوین وێ گونەهێ بۆ وی نە نڤیسن و ئەگەر وی ئەو گونەهە کر، گونەهەکا ب تنێ بۆ وی بنڤیسن، ئەگەر بەندێ من دا دل خۆ کو قەستا خێرەکێ بکەت، و پاش ئەوی ئەو گونەه نەکر، خێرەکێ بۆ وی بنڤیسن، و ئەگەر وی ئەو خێر کر، بۆ وی دەه خێرا بنڤیسن.

بەندێ: خۆ پاقژکرن (الطهارة)

١١ - عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (ﷺ): ((أَتَانِي رَبِّي فِي أَحْسَنِ صُورَةٍ قَالَ: أَحْسَبُهُ قَالَ: فِي اذ منامِ.... قَالَ لِي: يَا مُحَمَّدُ، هَلْ تَدْرِي فِيمَ يَخْتَصِمُ الْمَلَأُ الْأَعْلَى؟ قُلْتُ: نَعَمْ فِي الْكَفَّارَاتِ،... وَإِسْبَاغُ الْوُضُوءِ فِي الْمَكَارِهِ. وَمَنْ فَعَلَ ذَلِكَ عَاشَ بِخَيْرٍ، وَمَاتَ بِخَيْرٍ، وَكَانَ مِنْ خَطِيئَتِهِ كَيَوْمِ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ....)) (رواه الترمذي برقم (٣٢٣٣) بسند صحيح).

ژ ئیبن عەبباسی، خودێ ژ هەردوویان رازی بیت هاتییە، گۆت: پێغەمبەرێ خودێ (ﷺ) گۆت: خودایێ من هاتە ل دەف من ب جوانترین شێوە، و ئەز بێژم دگۆت: د نڤستنێ دا،... گوت: ئەی

موحەمەد ئەرێ تو دزانی (ملأ الاعلی) د چ دا گەنگەشێ دکەن، من گوت: بەلێ گوت: ژێبرنێن گونەهان (کفاراتان دا). ژێبرنێن گونەهان:... دەستنڤێژ شویشتنا دروست د نەخۆشیاندا. و هەر کەسێ ڤێ بکەت دێ بسلامەتی دژیت، ئەگەر مر دێ یێ سلامەت بیت، و ژ گونەهێن وی هەروەکی ژ نوی ژ دایکا خۆ پەیدا بووی...

بەندێ: نڤێژێ و دەمێن وێ

دەرگەهێ (١): خواندنا سورەتا فاتیحێ د هەمی رکوعەتەکێ دا ئەرکە و خێرا وێ دناڤەرا مرۆڤی و خودایێ وی دابەشکریە

١٢- عن أبي هريرة رضي الله عنه. قال: قال رسول الله (ﷺ): إنَّ الله تعالى قال: ((قَسَمتُ الصَّلَاةَ بَيْنِي وَبَيْنَ عَبْدِي نِصفَيْنِ فنِصفُهَا لِي وَنِصفُهَا لِعَبْدِي وَلِعَبْدِي مَا سَأَلَ فإذَا قَالَ العَبْدُ: الحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ العَالَمِينَ. قَالَ اللهُ تعالى: حَمِدَنِي عَبْدِي وَإِذَا قَالَ: الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ. قَالَ اللهُ تعالى: أَثْنَى عَلَيَّ عَبْدِي وَإِذَا قَالَ: مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ. قَالَ: مَجَّدَنِي عَبْدِي (وقَالَ مرة: فَوَّضَ إِلَيَّ عَبْدِي) فإذَا قَالَ: إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ. قَالَ: هَذَا بَيْنِي وَبَيْنَ عَبْدِي وَلِعَبْدِي مَا سَأَلَ، فإذَا قَالَ: اهْدِنَا الصِّرَاطَ المُسْتَقِيمَ. صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ المَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ. قَالَ: هَذَا لِعَبْدِي وَلِعَبْدِي مَا سَأَلَ)).

(رواه مسلم فقط (٣٩٥)).

ژ ئەبو هورەیرە (ﷺ) هاتییە ڤەگوهاستن، گۆت: پێغەمبەری (ﷺ) گۆت: ب راستی خودایێ مەزن و پایە بلند دبێژیت: من نڤێژ یا دابەش کری دناڤبەرا خۆ و بەندەیێن خۆ ب نیڤی، نیڤا وێ بۆ منە و نیڤیا دی بۆ بەندەیێ منە، و بۆ بەندەیێن من هەیە داخاز بکەت، ڤێجا ئەگەر بەندێ من گوت: (سوپاسی پەسن هەمی بۆ خودایێ جیهانێ بن)، خودایێ مەزن دێ بێژیت: بەندێ من سوپاسیا من کر،

دەمێ بەنییێ من دبێژیت: (ئەو خودایێ دلوڤانە بۆ هەمی مرۆڤان و دلوڤانکار ب باوەر داران)، خودایێ مەزن دێ بێژیت: بەندێ من مەدحێن من کرن، دەمێ بەندێ من دبێژیت: (ئەو ب تنێ پادشایێ رۆژا سزادانێ یە)، خودایێ مەزن دێ بێژیت: بەندێ من ئەز مەزن راگرتم، (و جارەکێ یێ گوتی: بەندەیێ من کارێن خۆ هیلانە ب هیڤیا منڤە)، دەمێ بەندێ من دبێژیت: (ئەم پەرستنا تە و داخوازا هاریکاری یێ ب تنێ ژ تە دکەین)، ئەڤە دناڤبەرا من و بەندەیێت من دایە، و بۆ بەندەیێن من هەیە داخاز بکەت، ڤێجا ئەگەر بەندێ من گوت: (تو مە رێنمایی بکەی بۆ رێکا راست. رێکا تە خێر و بێر دایە سەر، مە ژ وان یێن تە غەزەب لێ کری و یێن رێ لێ بەرزەکری حسێب نەکەی)، دێ بێژیت: ئەڤە بۆ بەندەیێ منە. و بۆ بەندەیێن من هەیە داخاز بکەت.

دەرگەهێ (٢): پاراستنا دەمێ هەر پێنج نڤێژان

١٣- عن أبي قَتادَةَ بْنَ رِبعِيّ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللّهِ (ﷺ): قَالَ اللّهُ تعَالَى: ((إِنّي فَرَضْتُ عَلَى أُمَّتِكَ خَمْسَ صَلَوَاتٍ وَعَهِدتُ عِندِي عَهْدًا أَنَّهُ مَنْ جَاءَ يُحَافِظُ عَلَيهِنَّ لِوَقْتِهِنَّ أدخَلْتُهُ الجَنَّةَ وَمَنْ لَمْ يُحَافِظْ عَلَيهِنَّ فَلَا عَهْدَ لَهُ عِندِي)) (رواه ابو داود برقم (٤٣٠) بسند حسن).

ژ بابێ قەتادەیێ کورێ رەبیعی هاتییە ڤەگوهاستن، گۆت: پێغەمبەری (ﷺ)، گۆت: ب راستی من پێنج نڤێژ یێن ل سەر ئومەتا تە یێن فەرز کرین، و من سوزەك یا دایێ ل دەڤ خۆ سوزەك کو هەر کەسەکێ پاراستنێ ل سەر وان بکەت د دەمێن واندا، ئەز وان

دێ بەمە بەهەشتێ و هەر کەسێ پاراستنێ ل سەر نەکەت وی چ سوز ل دەڤ من نینە.

دەرگەهێ (٣): خێرا روکاعەت د دەسپێکا رۆژێ

١٤- قالَ الله تعالى: ((يا ابن آدم صلِّ لي أربع ركعات في أول النهار أكفك آخره)) (رواه ابو داود برقم (٦٦٨٥) وصححه الالباني).

خودایێ مەزن گۆت: ئەی کورێ ئادەمی تو چار روکاعەتا د دەستپێکا روژێ بۆ من بکە، ئەز دێ تە بێ منەت کەم ل دوماهیا وێ.

دەرگەهێ (٤): خێرا نڤێژا ئێڤار و سپێدی و پاراستنا وان

١٥- عن أبي هريرة رضي الله عنه قال: قال رسولُ اللهِ (ﷺ): ((يَتعاقَبُونَ فِيكم مَلائِكَةٌ باللَيْلِ، وملائِكَةٌ بالنَّهارِ، وَيجْتمِعُونَ في صَلاةِ الصُّبْحِ وصلاةِ العصْرِ، ثمَّ يعْرُجُ الَّذِينَ باتوا فِيكم، فيسألُهُمُ اللهُ وهُو أعلمُ بهِمْ: كَيفَ تَركتمْ عِبادِي ؟ فيقُولونَ: تركنَاهمْ وهُمْ يُصَلُّونَ، وأتيناهمْ وهُمْ يُصلُّون)). متفقٌ عليه. (البخاري (٥٥٥) ومسلم (٦٣٢).

ژ ئەبو هورەیرە (ﷺ) هاتییە ڤەگوهاستن، گۆت: پێغەمبەرێ خودێ (ﷺ) گۆت: ملیاکەت ل هەمبەر هەوە جهێ ئێك و دوو دگرن ودگوهرن، ملیاکەتێن ب شەڤێ و ملیاکەتێن ب رۆژێ، و ل نڤێژا سپێدێ و ئێڤاری کوم دبن، پاش ئەوێت ب شەڤ ماینە دگەل هەوە دێ بلند بن، خودێ دێ پسیارێ ژ وان کەت، و ئەو ژ وان چێتر دزانیت: هەوە چاوا بەندەیێن من هێلان؟ دێ بێژن مە ئەو هێلان و وان نڤێژ دکرن و ئەم چووینە ل دەڤ وان، وان نڤێژ دکرن.

بەندێ: مزگەفت و جهێن نڤێژێ

دەرگەهێ (١): پێگریا ب مزگەفتێ و چاڤەرێیا دەمێ نڤێژێ

١٦- عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَمْرٍو، قَالَ: ((صَلَّيْنَا مَعَ رَسُولِ اللهِ (ﷺ)الْمَغْرِبَ، فَرَجَعَ مَنْ رَجَعَ، وَعَقَّبَ مَنْ عَقَّبَ، فَجَاءَ رَسُولُ اللهِ (ﷺ)مُسْرِعًا، قَدْ حَفَزَهُ النَّفَسُ، قَدْ حَسَرَ عَنْ رُكْبَتَيْهِ، فَقَالَ: أَبْشِرُوا، هَذَا رَبُّكُمْ قَدْ فَتَحَ بَابًا مِنْ أَبْوَابِ السَّمَاءِ، يُبَاهِي بِكُمُ الْمَلَائِكَةَ، يَقُولُ: انْظُرُوا إِلَى عِبَادِي قَدْ قَضَوْا فَرِيضَةً، وَهُمْ يَنْتَظِرُونَ أُخْرَى)).

(رواه ابن ماجة برقم (٨٠١) بسند صحيح).

ژ (عبدالله) یێ کورێ عەمری هاتییە ڤەگوهاستن، گۆت: مە نڤێژا مەغرەب دگەل پێغەمبەری (ﷺ) کر، ڤێجا یێ زڤری زڤری و یێ مایی مای پێغەمبەرێ خودێ (ﷺ) بلەز هات، بێهنا وی یا تەنگ بووی و هەردوو چوکێن خۆ یێن دیار کری، گوت: ((موژدە ئەڤە خودایێ هەوەیە ب راستی دەرگەهەك ژ دەرگەهێن ئەسمانی ڤەکر وفریشتە ژی پیرۆز باهییا ل هەوە دکەن، دبێژیت: بنێرنە بەندەیێن من نڤێژا فەرز کر، و ئەو یێن خۆ نڤێژا دیتر دگرن (ئانکو چاڤەرێنە ل نڤێژا دیتر).

دەرگەهێ (٢): خێرا چوونا مزگەفتێ و مانا وێ

١٧ - عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (ﷺ): ((أَتَانِي رَبِّي فِي أَحْسَنِ صُورَةٍ قَالَ: أَحْسَبُهُ قَالَ: فِي اذ مَنَامِ. فَقَالَ لِي: يَا مُحَمَّدُ، هَلْ تَدْرِي فِيمَ يَخْتَصِمُ الْمَلَأُ الْأَعْلَى؟ قَالَ: قُلْتُ: لَا. فَوَضَعَ يَدَهُ بَيْنَ كَتِفَيَّ حَتَّى وَجَدْتُ بَرْدَهَا بَيْنَ ثَدْيَيَّ أَوْ نَحْرِي، فَعَلِمْتُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ. قَالَ لِي: يَا مُحَمَّدُ، هَلْ تَدْرِي فِيمَ يَخْتَصِمُ الْمَلَأُ الْأَعْلَى؟ قُلْتُ: نَعَمْ فِي الْكَفَّارَاتِ، وَالْكَفَّارَاتُ الْمُكْثُ فِي الْمَسَاجِدِ بَعْدَ الصَّلَوَاتِ، وَالْمَشْيُ عَلَى الْأَقْدَامِ إِلَى الْجَمَاعَاتِ، وَإِسْبَاغُ الْوُضُوءِ فِي الْمَكَارِهِ. وَمَنْ فَعَلَ ذَلِكَ عَاشَ

بخَيْرٍ، وَمَاتَ بخَيْرٍ، وَكَانَ مِنْ خَطِيئَتِهِ كَيَوْمِ وَلَدَتهُ أُمُّهُ. وَقُلْ يَا مُحَمَّدُ إِذَا صَلَّيْتَ: اللّهُمَّ إِنّي أَسألُكَ الْخَيْرَاتِ وَتَرْكَ اذ منكَرَاتِ وَحُبَّ الْمَسَاكِينِ، وَإِذَا أَرَدْتَ بِعِبَادِكَ فِتْنَةً، فَاقْبِضْنِي إِلَيْكَ غَيْرَ مَفْتُونٍ)).

(رواه الترمذي برقم (٣٢٣٣) بسند صحيح).

ژ ئیبن عەبباسی (خودێ ژ هەردوویان رازی بیت) هاتییە، گۆت: پێغەمبەرێ خودێ (ﷺ) گۆت: خودایێ من هاتە ل دەڤ من ب جوانترین شێوە، و ئەز بێژم دگۆت: د نڤستنێ دا، گوت: ئەی موحەمەد ئەرێ تو دزانی (ملأ الاعلی) (ئانكو فریشتێن نێزیکی خودانە د دانیشتنێن مەزن دا پشكدارییێ دكەن) د چ دا گەنگەشێ دكەن، گوت: من گوت: نەخێر، گوت: دەستێ خۆ دانا دناڤبەرا ملێت من هەتا من عەبایێ وی دناڤبەرا هەردوو مەمكێن خۆ دیتی یان گوت: د حەفكا منرا. هەر تشتەكی د ئەسمان و هەر تشتەكێ د ئەردی دا ئەز زانم، گوت: ئەی موحەمەد ئەرێ تو دزانی (ملأ الاعلی) د چ دا گەنگەشێ دكەن، من گوت: بەلێ گوت: ژێبرنێن گونەهاندا (كفاراتان). ژێبرن: خۆ گرتن ل مزگەفتان پشتی كرنا نڤێژان (هیڤییا نڤێژێن دیترن)، و پێنگاڤ هاڤێتن ب پیان بۆ نڤێژێن جەماعەت و دەستنڤێژ شویشتنا دروست د نەخۆشیاندا. و هەر كەسێ ڤێ بكەت دێ بسلامەتی دژیت، ئەگەر مر دێ یێ سلامەت بیت، و ژ گونەهێن وی هەروەكی ژ نوی ژ دایكا خۆ بووی، ئەی موحەمد ئەگەر تە نڤێژ كر بێژە: ئەی خودا ئەز داخوازا كرنا باشییا (خیرات) ژ تە دكەم و هێلانا خرابیا ژ تە دكەم و حەز ژێكرنا بەلنگازا، و ئەگەر تە فیتنە بۆ بەندەیێ خۆ دڤێت من ببە بەر دلۆڤانیا خۆ بێی سەردا برن (بێ سزادان و تاقیكرن).

بەندیٚ: نڤیٚژیٚن شەڤیٚ (تەهەجود)

دەرگەهیٚ (١): گرنگی و هاندانا نڤیٚژ و دوعایا و زکری ل دوماهیا شەڤیٚ دا

١٨- عَنْ أبِى هُرَيْرَةَ عَنْ رَسُولِ اللهِ (ﷺ) قَالَ: ((يَنْزِلُ اللهُ إِلَى السَّمَاءِ الدونيا كُل لَيْلَةٍ حِينَ يَمضِى ثُلُثُ الليلِ الأوَّلُ فيَقُولُ: أنَا المَلِكُ أنَا المَلِكُ مَنْ ذَا الذِى يَدْعُونِى فأستجيبَ لَهُ مَنْ ذَا الذِى يَسْألُنِى فأعْطِيَهُ مَنْ ذَا الذِى يَستغفِرُنِى فأغْفِرَ لَهُ فلاَ يَزَالُ كَذلِكَ حَتى يُضِيءَ الفَجْرُ)).

(البخاري (٣٣٣٤) ومسلم (٢٨٠٥) واللفظ لمسلم.

ئەبو هورەیرەی (ﷺ) ژ پیٚغەمبەریٚ خودیٚ (ﷺ) ڤەگوهاستییە، گۆت: خودایٚ مەزن دهیتە خاریٚ بۆ ئەسمانیٚ دونیاییٚ د هەمی شەڤەکیٚ دا دەمیٚ سیٚکیا ئیٚکیٚ ژ شەڤیٚ چوو، دبیٚژیت:

ئەزم پادشا. ئەزم پادشا. ئەریٚ کی هەیە دڤیٚت دوعاییٚ ژ من بکەت ئەز دا بەرسڤا وی ب دەم ؟ ئەریٚ کی هەیە دڤیٚت داخوازیٚ ژ من بکەت ئەز دا داخوازا وی ب دەم ؟ ئەریٚ کی هەیە دڤیٚت داخوازا لیٚبورینی ژ من بکەت ئەز دا لیٚ ببورم ؟ بەردەوام خودیٚ هوسا دبیٚژیت هەتا دبیتە سپیٚدە.

دەرگەهیٚ (٢): سیٚکیا شەڤیٚ خودیٚ دەرگەهیٚ دوعایا و زکریٚ ڤەدکەت

١٩- عَنْ أبي سَعِيدٍ، وَأبي هُرَيْـرَةَ - رَضِيَ اللّـهُ عَنهُمَا - عَـنِ النَّبـيِّ (ﷺ): ((إنَّ اللّهَ يُمْهِلُ حَتى إذَا كَانَ ثُلُثُ اللَيْلِ الـأخِيرِ، نَـزَلَ إلَـى السَّمَاءِ فنَـادَى هَلْ مِن مُستَغفِرٍ، هَـلْ مِـنْ تائِـبٍ، هَـلْ مِـنْ سَائِلٍ، هَـلْ مِـنْ دَاعٍ - حَتـى يَتفَجرَ الفَجْرُ)) (البخاري (١١٤٥) ومسلم (٧٥٨) واللفظ له).

ژ بابێ سەعید، و بابێ هورەیرەی (ﷺ)، کو پێغەمبەرێ خودێ (ﷺ) گۆتی یە: ب راستی هندی خودێ یە خۆ دگریت هەتا دبیتە دوماهیا سێکیا شەڤێ (ئانکو شەڤ سەردا دهێت)، ئەو دهێتە ئەسمانێ دونیایێ و دێ گازی کەت: ئەرێ کەسەك هەیە داخوازا لێبورینێ بکەت (داخوازا ژێبرنا گونەهان ژ من بکەت) ؟ ئەرێ کەسەك هەیە لخۆ بزڤریت، ئەرێ کەسەك هەیە داخوازەکێ بکەت، ئەرێ کەسەك هەیە دوعایەکێ بکەت ؟ هەتا سپێدە ڤەدبیت (دبیتە سپێدە))

دەرگەهێ (٣): خودێ دڤێت گونەهێن بەندەیێن خۆ ژێ ببەت وخێرا بۆ تومار بکەت

٢٠ - عَنْ أبى هُرَيْرَةَ رضي الله عنه أنَّ رَسُولَ اللهِ(ﷺ) قَالَ: ((يَنْزِلُ رَبُّنَا تَبَارَكَ وَتَعَالَى كُلَّ لَيْلَةٍ إِلَى السَّمَاءِ الدونيا حِينَ يَبْقَى ثُلُثُ اللَّيْلِ الآخِرُ يَقُولُ مَنْ يَدْعُونِى فَأَسْتَجِيبَ لَهُ مَنْ يَسْأَلُنِى فَأُعْطِيَهُ مَنْ يَسْتَغْفِرُنِى فَأَغْفِرَ لَهُ)) (البخاري (١١٤٥) ومسلم (٧٥٨).

ئەبو هورەیرەی ژ پێغەمبەرێ خودێ (ﷺ)ڤەگوهاستییە، گۆت: خودایێ مەزن د هەمی شەڤەکێ دا دهێتە خارێ بو ئەسمانێ دونیایێ، دەمێ سێکیا شەڤێ یا دوماهیێ دمینیت، دبێژیت: کی هەیە دوعایێ ژ من بکەت ئەز دا بەرسڤا وی ب دەم ؟ کی هەیە داخوازا ژ من بکەت ئەز دا بەرسڤا وی ب دەم ؟ کی هەیە داخوازا لێبورینی ژ من بکەت ئەز دا لێ ببورم (ئانکو بەردەوام خودێ هوسا دبێژیت هەتا دبیتە سپێدە).

دەرگەهێ (٤): خێرا بانگ دانێ

٢١- عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ، أَنَّ النَّبِيَّ (ﷺ) قَالَ: ((يَعْجَبُ رَبُّكُمْ مِنْ رَاعِي غَنَمٍ فِي شَظِيَّةٍ يُؤَذِّنُ بِالصَّلَاةِ وَيُصَلِّي. فَيَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: انْظُرُوا إِلَى عَبْدِي هَذَا يُؤَذِّنُ وَيُقِيمُ الصَّلَاةَ يَخَافُ مِنِّي، قَدْ غَفَرْتُ لِعَبْدِي وَأَدْخَلْتُهُ الْجَنَّةَ)) (رواه الامام احمد في مسنده برقم (١٧٣١٢) واسناده حسن).

ژ عوقبێ کورێ عامری (خودێ ژێ رازی بیت) هاتییه ڤەگوهاستن، گۆت: پێغەمبەرێ خودێ (ﷺ) گۆت: ب راستی خودایێ هەوە یێ سەرسورمانە و رازییە ژ شڤانەکی پەزی ل سەر سەرێ جیایەکێ بلند بانگ د دەت بۆ نڤێژی و نڤێژا خۆ ژی دکەت. ئەڤجا خودایێ مەزن و پایە بلند دبێژیت: بەرێ خۆ بدەنە ڤی بەندەیێ من بانگ ددەت و نڤێژا خۆ ژی دکەت د ترسێن مندا، ب راستی من گونەهێن بەندەیێ خۆ ژێبرن و من ئەو برە بەهەشتێ.

بەندێ: زەکات (مەزاختن د رێکا خێرێ دا)

دەرگەهێ (١): هاندان ل سەر مەزاختنێ و مزگینیا خێرا وێ

٢٢- عنْ أبي هُريرةَ يَبلغَ به النبي (ﷺ) قالَ: قالَ الله تبارك وتعالى: ((يا ابن آدم أنْفِقْ أُنْفِقْ عَلَيْكَ)). (البخاري (٤٦٨٤) ومسلم (٩٣٣)).

ژ ئەبو هورەیرە (رضي الله عنه) ژ لایێ پێغەمبەرێ خودایڤە (ﷺ) پێ گەشتییە گۆت: خودایێ مەزن گۆت: ئەی کورێ ئادەمی مالێ خۆ بکە خێر (بمەزێخینە) د رێکا خودێ دا دێ خێر بۆ تە تژی هێنە دان، هندیکە دەستێن خودانە تژینە ژ دان و مەزاختن چ تشتەك ژی ژ دانێن وی کێم ناکەت بەردەوامییا شەڤ و روژا دانا وی یا هەی. و خودایێ مەزن دبێژیت: (وما أنفقتم من شئ فهو يخلفه) ئانکو: نینە هوین تشتەکێ د رێکا خێرێدا بکەنە خێر، ئەو دێ تشتەکی یان خەلاتەکی دیتر ل جهێ وێ بۆ هەوە دانیت.

دەرگەهێ (٢): دەم دەمێ بەخشینێ یە

٢٣- يَا ابنَ آدَمَ، أنَّى تعجزني، وَقَدْ خَلَقْتُكَ مِنْ مِثْلِ هَذِهِ؟ حَتَّى إِذَا سَوَّيْتُكَ وَعَدَلْتُكَ، مَشَيْتَ بَيْنَ بُرْدَيْنِ وَلِلْأَرْضِ مِنْكَ وَئِيدٌ فَجَمَعْتَ وَمَنَعْتَ حَتَّى إِذَا بَلَغَتِ التَّرَاقِيَ قُلْتَ: أتَصَدَّقُ، وَأَنَّى أَوَانُ الصَّدَقَةِ ؟))
ڤ(رواه الترمذي برقم (٦٦٨٥) و صححه الالباني)

خودایێ مەزن و پایە بلند دبێژیت: یا کورێ ئادەمی ب راستی کەس نەشێت من راوەستینیت، و بێگومان من تو یێ چێکری تو وەکی ڤێ بووی، هەتا من تو راست کری و ب جوانترین شێوە من تو جێکری و تو رێڤە دچی و یێ بخۆ مەندەهوش و ئەرد یی ل تە عێجزە – ئانکو یێ ل تە بگازندەیە - ڤێجا تە کومکرن و تە نەدان هەتا گەهەشتیە حەفکا تە من گوت: و کا دەمێن بەخشینێ ؟!.

بەندێ: رۆژی

دەرگەهێ (١): خێرا رۆژیێ

٢٤- عنْ أبي هُريرة وأبي سعيدِ رضِي الله عنهما، قالا: قال رسُولُ اللّهِ (ﷺ): « قال إنَّ الله عزَّ وجلَّ (عَنْ أبي هُرَيْرَةَ، وَأبي سَعِيدٍ، قَالاَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (ﷺ): إنَّ اللهَ يَقُولُ: إنَّ الصَّوْمَ لي، وَأنَا أجْزِي بهِ، إنَّ لِلصَّائِمِ فَرْحَتَيْنِ: إذَا أفْطَرَ، فَرِحَ، وَإذَا لَقِيَ اللّهَ فَجَزَاهُ، فَرِحَ، وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ، لَخَلُوفُ فَمِ الصَّائِمِ أطْيَبُ عِنْدَ اللهِ مِنْ رِيحِ الْمِسْكِ)..

(البخاري (١٨٩٤) ومسلم (١١٥١) واللفظ له.

ژ ئەبو هورەیرە و ئەبو سەعید (خودێ ژ هەردوویان رازی بیت)، گوتن: پێغەمبەری (ﷺ) گۆت:خودێ دبێژیت: هندی رۆژی یە، ب راستی ئەو بۆ منە و ئەز دێ خەلاتێ وێ دەم. ب راستی بۆ رۆژیگری دوو کەیفێت هەین کو پێ دلخۆش دبیت: دەمێ فتارێ دکەت، و دەمێ دگەهیتە خودایێ خۆ دێ کەیفا وی هێت. ئەز ب وی کەمە یێ جانێ موحەممەدی ددەستیدا، گوهرینا بێهنا دەڤێ وی ل دەف خودێ ژ بێهنا مسکێ خۆشترە.

دەرگەهێ (٢): روژی هەمی بۆ خودێ یە

٢٥ - وَعن أبي هُريرة، قال: سمعت رسُولُ اللّهِ (ﷺ)، يقول: « قال اللّه عَزَّ وجلَّ: كُلُّ عملِ ابنِ آدم لهُ إلاّ الصِّيام، فإنّهُ لي وأنا أجزِي بهِ فوالّذِي نَفس محمَّدٍ بيدِهِ لخَلُوفُ فمِ الصَّائِمِ أطيبُ عِند اللّهِ مِنْ رِيحِ المِسكِ). البخاري (٧٥٣٨) ومسلم (١١٥١).

ژ ئەبو هورەیرە (ﷺ) ڤەگوهاستییە، گۆت: پێغەمبەرێ خودێ (ﷺ) د گۆت: خودایێ مەزن (ﷻ) گۆت: هەمی کار و کریارێت کورێ ئادەمی بۆ وینە ب تنێ رۆژی نەبیت، ب راستی ئەو بۆ منە و ئەز دێ خەلاتێ وێ دەم. ئەز ب وی کەمە یێ جانێ موحەممەدی ددەستی دا، گوهرینا بێهنا دەڤێ وی ل دەڤ خودێ ژ بێهنا مسکێ خۆشترە.

دەرگەهێ (٣): رۆژی رزگارنە

٢٦- قالَ الله تعالى: ((الصِّيام جنّة يستجن بهَا العَبْد من النّار وَهُوَ لي وَأنا أجزي بهِ))

خودایێ مەزن و پایە بلند دبێژیت: ب راستی رۆژی پارێزەرە بەند پێ ژ ئاگری قورتال کەت و ئەو بۆ منە و ئەز دێ خەلاتێ وێ دەم.

بەندێ: حەج

دەرگەهێ (١): خێرا حەج و عومرێ و روژا عەرەفێ

٢٧- عَنْ عَائِشَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (ﷺ) قَالَ: (مَا مِنْ يَوْمٍ أَكْثَرَ أَنْ يُعْتِقَ اللَّهُ فِيهِ عَبْدًا مِنَ النَّارِ مِنْ يَوْمِ عَرَفَةَ وَإِنَّهُ لَيَدْنُو ثُمَّ يُبَاهِي بِهِمُ الْمَلَائِكَةَ يَقُولُ مَا أَرَادَ هَؤُلَاءِ !) (رواه مسلم فقط برقم (١٣٤٨)).

عائیشایێ ژ پێغەمبەرێ خودێ (ﷺ) ڤەدگوهێزیت گوت: چ رۆژ نینن هندی رۆژا عەرەفێ کو خودێ بەندەیان تێدا ژ ئاگری ئازا بکەت، خودێ دێ نێزیك بیت پاش فریشتە دێ پیروزباهیا ل وان کەن و دبێژن ما ڤان چ د ڤیا !.

دەرگەهێ (٢): خێرا حەج و عومرێ و روژا عەرەفێ

٢٨- قَالَ اللهُ تعالى: (إِنَّ عَبْدًا أَصْحَحْتُ لَهُ جِسْمَهُ، وَأَوْسَعْتُ عَلَيْهِ فِي الرِّزْقِ، لَمْ يَفِدْ إِلَيَّ فِي كُلِّ خَمْسَةِ أَعْوَامٍ عَامًا لَمَحْرُومٌ)
(رواه ابن حبان في صحيحه برقم (٣٧٠٣) وسنده صحيح).

خودایێ مەزن گۆت: (وب راستی بەندەیەك من لەشێ وی ساخلەم کربیت و من ژیانا وی بەرفرەھ کربیت و پێنج سال ل سەر وی دبورن و ئەو ناهێتە سەرەدانا مالا من سەرا کەعبا پیروز نادەت ئەو چ مفای ناگەهینیتە من ئەو یێ ژ خێرا بێ بەشە)

بەندێ: پەشێمانی (التوبە)

دەرگەهێ : ئومێد ب قەبیلکرنا پەشێمانێ و ژێبرنا گونەهان

٢٩- عن أبي هُرَيْرة قالَ: أن رسول الله (ﷺ) قال: "إن عبدا أصاب ذنبا فقال: رب أذنبت فاغفره فقال ربه: أعلم عبدي أن له ربا يغفر الذنب ويأخذ به؟ غفرت لعبدي ثم مكث ما شاء الله ثم أصاب ذنبا فقال: ربي أذنبت آخر فاغفر لي قال: أعلم عبدي أن له ربا يغفر الذنب ويأخذ به؟ غفرت لعبدي ثم أصاب ذنبا فقال: رب أذنبت آخر فاغفر لي قال: أعلم عبدي أن له ربا يغفر الذنب ويأخذ به؟ قد غفرت لعبدي فليعمل ما شاء» (البخاري (٧٥٠٧) ومسلم (٢٧٥٨).

وقوله تعالى: « فَلْيَفْعَلْ ما شَاءَ » أي: مَا دَامَ يَفْعَلُ هَكَذا، يُذنِبُ وَيتوبُ أغْفِرُ لهُ، فإنَّ التوبة تهدِمُ ما قَبْلَهَا.

ژ ئەبو هورەیرە، ژ پێغەمبەرێ خودێ (ﷺ) ژ خودایێ خۆ یێ پاك و بلند ڤەدگێریت، گۆت: بەندەیەکێ گونەهەك کر، گۆت: ئەی خودا گونەها من ژێ ببە، خودایێ پاك و بلند گۆت: بەندەیێ من گونەهەك کر، و زانی وی خودایەکێ هەی کو گونەها وی ژێ دبەت، و ل سەر گونەهێ دێ وی ئیزا ددەت، پاشی جارەکا دی زڤری گونەه کرڤە، گۆت: ئەی خودا گوناها من ژێ ببە، خودایێ پاك و پایە بلند گۆت: بەندەیێ من گونەهەك کر، و زانی وی خودایەکێ هەی گونەهێ ژێ دبەت، و ل سەر گونەهێ ئیزا ددەت، پاشی جارەکا دی زڤری گونەه کرڤە، گۆت: ئەی خودا گونەها من ژێ ببە، خودایێ پاك و پایە بلند گۆت: بەندەیێ من گونەهەك کر، و زانی وی خودایەکێ هەی گونەهێن وی ژێ دبەت، و ل سەر گونەهێ ئیزا ددەت، ب راستی من گونەهێت بەندەیێ خۆ ژێبرن ڤێجا چ بکەت بلا بکەت. (ئانکو هندی تەوبە بکەت و ل خۆ بزڤریت ئەز دێ گونەهێت وی ژێ بەم).

بەندیٚ: خێرا ئارامیان ل سەر نەخوشیان

دەرگەهیٚ (١): خێرا کەسیٚ چاڤێن خوٚ ژ دەست دای

٣٠ - وعَنْ أنسٍ رضي الله عنه قال: سَمِعْتُ رسول الله (ﷺ) يقولُ: « إنَّ الله عَزَّ وجَلَّ قالَ: إذَا ابتَلَيتُ عَبدِي بحبيبتَيهِ فصبَرَ عوَّضتُهُ مِنهُمَا الجنَّةَ » يُريدُ عينيه، . (البخاري (٥٦٥٣) فقط).

ژ ئەنەسی (ﷺ) هاتییە ڤەگوهاستن، دبێژیت: من گول پێغەمبەری (ﷺ) بوو دگوٚت: خودایێ مەزن گوٚت: ئەگەر من بەندەییٚ خوٚ ب برنا هەردوو چاڤێت وی جەرباند و ئیمتیحانە پیٚ کر، و وی سەبر ل سەر کێشا، ئەز دیٚ بەهەشتیٚ جهیٚ وان دەمیٚ.
(حبيبتيه) ئانکو هەر دوو چاڤێن وی چونکی ئەو خوشڤیترین ئەندامێن لەشینە و مروڤ ب دیتنا دونیاییٚ بیٚ بەش دبیت.

دەرگەهیٚ (٢): خێرا وی کەسی ییٚ توشی نەخوشیەکیٚ دبیت

٣١ - قالَ الله تعالى: إذا ابتَلَيتُ عَبدي المُؤمِنَ وَلَمْ يَشكُنى إلى عَوّادِهِ أطلَقْتهُ مِنْ أسارى ثم أبدَلتهُ لَحما خَيراً مِن لَحمِهِ وَدَما خَيرا مِنْ دَمِهِ ثم يَستأنِفُ العَمَلَ)

(رواه البيهقي في السنن الكبرى برقم (١٧١١٨) والحاكم في المستدرك برقم (١٣٩٠) وقال حديث صحيح على شرط الشيخين ولم يخرجاه).

خودایێ مەزن گوٚت: ئەگەر من بەندەییٚ خوٚ جەرباند ب نەخوشیەکیٚ و گازندە ژ من نەکر بوٚ وان کەسێن دهێن سەرا وی دەن

من ئەو ژ ئەسیریا خۆ ئازاد کر (ژ قەیدان ڤەکر) پاش من بۆ وی گوهرین گوشتەك باشتر ژ گوشتێ وی و خوینەك باشتر ژ خوینا وی پاش دێ کارکەت باشتر ژ نەخوشێن چوویی.

دەرگەهێ (٣): سوپاسیا خودێ ل سەر نەخوشیا خۆ

٣٢- قَالَ الله تعالى: ((إِذَا سَلَبْتُ مِنْ عَبْدِي كَرِيمَتَيْهِ وَهُوَ بِهِمَا ضَنِينٌ لَمْ أَرْضَ لَهُ ثَوَابًا دُونَ الجنة إذا حمدني عليهما))

(رواه ابن حبان في صحيحه برقم (٢٩٣١) وصححه الألباني في (الصحيحة) برقم (٢٠١٠)).

خودایێ مەزن و پایە بلند دبێژیت: ئەگەر من روناهیا هەردوو چاڤێت بەندەیێ خۆ برن، و ئەو ب وێ یێ رازی یە، ئەز ب چ خێرا بۆ وی یێ رازی نینم ژ بلی بەهەشتێ شوینا وان ب دەمێ. بەلێ ئەگەر سوپاسیا من ل سەر کر.

دەرگەهێ (٤): ئارامی ل سەر نەخوشێ بەرانبر بەهەشتە

٣٣ — قال تعالى: ((إِذَا ابْتَلَيْتُ عَبْدًا مِنْ عِبَادِي مُؤْمِنًا، فَحَمِدَنِي وَصَبَرَ عَلَى مَا ابْتَلَيْتُهُ بِهِ، فَإِنَّهُ يَقُومُ مِنْ مَضْجَعِهِ ذَلِكَ كَيَوْمِ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ مِنَ الْخَطَايَا، وَيَقُولُ الرَّبُّ عَزَّ وَجَلَّ لِلْحَفَظَةِ: إِنِّي أَنَا صَبَّرْتُ عَبْدِي هَذَا وَابْتَلَيْتُهُ، فَأَجْرُوا لَهُ مَا كُنْتُمْ تُجْرُونَ لَهُ مِنَ الْأَجْرِ قَبْلَ ذَلِكَ وَهُوَ صَحِيحٌ)) (رواه الامام أحمد في مسنده)برقم (١٧١١٨)).

خودایێ مەزن و پایە بلند دبێژیت: ئەگەر من بەندەیەك ژ بەندەیێت خۆ ب تشتەکی جەرباند، و وی پەسنا من کر و سەبر ل سەر وێ جەرباندنێ کێشا، ئەو دێ رابیتە ڤە ژ جهێ خۆ وەکی نوی ژ دەیکا خۆ بووی یێ پاقژ ژ گونەهان، خودایێ مەزن دێ بێژیتە

پارێزكاران: ئەڤ بەندێ من یێ جەربانـدی ئـارامی كێشـا ڤیجا هوین ژی بۆ وی بنڤیسن یا هەوە دڤێتن بۆ بنڤیسن ژ خێران بـەری وەخـت ئەو یێ بێ كێماسی بوو.

دەرگەهێ (٥): ئەگەر خوشتڤیەكێ ژ بەر دلێ وی چوو

٣٤ - عن أبي هُريرة رضي اللهُ عنه أنَّ رسولَ اللهِ (ﷺ) قال: يقُولُ اللـهُ تعالى: ما لعَبْدِي المؤْمِن عِنْدي جزَاءٌ إِذا قَبَضْتُ صَفيَّه مِنْ أهْلِ الـدونيا، ثمَّ احتَسَبهُ، إِلاَّ الجَنَّةَ » .(رواه البخاري (٦٤٢٤) فقط)..

ژ ئـەبو هـورەیرە (ﷺ) ژ پێغەمبـەرێ خـودێ (ﷺ) گـۆت: خـودایێ مـەزن و پایـە بلنـد دبێـژیت: چ خـەلات هنـدی وێ ل دەڤ مـن بـۆ بەندەیێ من یێ خودان باوەر نینن، ئەگەر من جـانێ خۆشـتڤییێ وی ژ خەلكێ دونیایێ بر (ئانكو: وەكو كوری یـان بـرا یـان هەڤالـەكێ وی یـان هـەر كەسـەكێ ئـەو حـەز ژێ بكـەت بـر)، پـاش سـەبرێ ل سـەر بكێشیت، و ب قەدەرا خودێ یێ رازی بیت دێ بەهەشتێ دەمێ.

بەندێ : حەز ژێكرنێن ژبەر خودێ

دەرگەهێ (١): خەلاتێ ڤیانا ژبەر خودێ

٣٥- قَالَ الله تعالى:(المُتحَابُونَ فِي جَلَالِي لَهُمْ مَنَابِرُ مِنْ نُورٍ يَغْبِطُهُمُ النَّبِيُّونَ وَالشُّهَدَاءُ)

(رواه الترمذي برقم (٢٣٩٠) وصححه الألباني في صحيح سنن الترمذي).

خودايێ مەزن و پايە بلند دبێژيت: يێن بۆ مەزناهيا من حەز ژ ئێك و دوو كرين، بۆ وان جهێت بلندێن رۆناهى ژێ دچيت يێن هەين (ئانكو ل سەر وان جهان دروينشتينە) شەهيد و پێغەمبەر خۆزيا بۆ جهێ وان رادهێلن.

دەرگەهێ (٢): ڤيانا خودێ ئەڤان جوراندا چێگير بيت

٣٦- قَالَ الله تعَالَى:

حَقَّتْ مَحَبَّتِي لِلْمُتَحَابِّينَ فِيَّ،

وَحَقَّتْ مَحَبَّتِي لِلْمُتَبَاذِلِينَ فِيَّ،

وَحَقَّتْ مَحَبَّتِي لِلْمُتَوَاصِلِينَ فِيَّ،

وَحَقَّتْ مَحَبَّتِي لِلْمُتَنَاصِحِينَ فِيَّ،

وَحَقَّتْ مَحَبَّتِي لِلْمُتَزَاوِرِينَ فِيَّ،

وَحَقَّتْ مَحَبَّتِي لِلْمُتَبَاذِلِينَ فِيَّ،

وَالمُتَحَابُّونَ فِي اللهِ عَلَى مَنَابِرَ مِنْ نُورٍ فِي ظِلِّ العَرْشِ يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا ظِلُّهُ. (رواه الامام احمد في مسنده برقم (٢٢٠٦٥) بسند صحيح).

خودايێ مەزن پايە بلند دبێژيت:

حەز ژێكرنا من فەر بوو بۆ وان يێت ژ بەر من حەز ژ ئێك و دوو كرين،

حەز ژێكرنا من فەر بوو بۆ وان يێت ژ بەر من ئێك و دوو دبەخشن،

حەز ژێكرنا من فەر بوو بۆ وان يێت ژ بەر من سەر ئێك و دوو ڤە دچن،

حەز ژێكرنا من فەر بوو بۆ وان يێت ژ بەر من ئاموژگاريێ ل ئێك و دوو كرين،

حەز ژێکرنا مرۆڤەر بوو بۆ وان یێت ژ بەر من سەرەدانا ئێك و دوو كرین،

حەز ژێکرنا مرۆڤەر بوو بۆ وان یێت ژ بەر من مەزاختن ل سەر ئێك و دوو كرین،

و ئـەوێن ژ بـەر مـن حـەز ژێكرنـا ئێـك و دوو كـرین، بـۆ وان جهێـت بلنـدێت رۆنـاهی ژێ دچـیت یـێن هـەین (ئـانكو ل سـەر وان جهـان درووینشتینـە).

دەرگەهێ (٣): حەزژێكەرێن ئێك و دوو ژ بۆ خودێ یێن ل بن سیبەرا عەرشێ مەزن

٣٧ - قال رسول الله (ﷺ): « إن الله تعالى يقولُ يَوْمَ القِيَامةِ: أيْنَ المُتحَابُونَ بجَلالِي ؟ اليَوْمَ أظِلُّهُمْ فِي ظِلِّي يَومَ لا ظِلَّ إلاَّ ظِلِّي »

(رواه مسلم فقط برقم (٢٥٦٦)).

پێغەمبەرێ خودێ (ﷺ) گۆت: ب راستی خودایێ مەزن رۆژا قیامەتێ دێ گازی كەت: كانێ ئەوێت بۆ مەزناتیا من حەز ژ ئێك و دوو دكرن؟ ئەڤرۆ ئەز دێ وان ئێخمە لبن سیبەرا خۆڤە رۆژا چ سیبەر نەبن ب تنێ سیبەرا من نەبیت.

بەندێ: ئەنجامدانا كارێ چاك و پەیوەندی دگەل كەس و كاران

دەرگەهێ (١): حەراميا پرچينا پەيوەنديان دگەل كەس و كاران

٣٨- قال رسول الله (ﷺ): « إنَّ اللَّه تعَالى خَلَقَ الخَلْقَ حَتى إذَا فَرَغَ مِنْهُمْ قَامَتِ الرَّحِمُ، فقَالَتْ: هذا مُقَامُ العَائِذِ بكَ مِنَ القَطِيعَةِ، قَال: نَعَمْ أمَا ترْضينَ أن أصِلَ مَنْ وَصَلَكِ، وَأقطعَ مَنْ قطعَكِ ؟ قالت: بَلَى، قَال فذَلِكَ لَكِ، ثم قال رسول الله (ﷺ): اقْرءوا إنْ شِئتُمْ: ﴿ فَهَلْ عَسَيْتُمْ إِنْ تَوَلَّيْتُمْ أَنْ تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ وَتُقَطِّعُوا أَرْحَامَكُمْ (٢٢) أُولَئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ فَأَصَمَّهُمْ وَأَعْمَى أَبْصَارَهُمْ (٢٣) أَفَلَا يَتَدَبَّرُونَ الْقُرْآنَ أَمْ عَلَى قُلُوبٍ أَقْفَالُهَا (٢٤)﴾.

(البخاري (٥٩٨٧) ومسلم (٢٥٥٤).

پێغەمبەرێ خودێ (ﷺ) گۆت: ب راستی خودایێ مەزن چێكرییێن خۆ یێن چێكری هەتا تمام كرین و مرۆڤانی رابوو (مەرەم پێ مەزن كرنا قەدرێ وێیە و خێرا وی یێ مرۆڤانییێ دگەهینیت و گونها وێ یێ مرۆڤانییێ دبریت) و گۆت: ئەڤە ئەو جهە یێ خۆ پاراستنێ ب تە ژ پرچاندنا مرۆڤانییێ (ئەڤە ئاماژەیە بۆ وی جهێ خۆ پاراستنێ ب خودای ژ برینا مرۆڤانییێ)، گۆت: بەلێ ما تو یێ رازی نینی ئەز وی بگەهینم یێ تە دگەهینیت (ئانكو یێ چاكیێ دگەل تە بكەت ئەز ژی چاكیێ گەل وی بكەم)، و یێ پەیوەندیا دگەل تە ببریت ئەز ژی چاكییێن خۆ دگەل وی ببرم، گۆت: بەلێ، خودێ گۆت: ئەو بۆ تەیە،

پاشی پێغەمبەرێ خودێ (ﷺ) گۆت: بخوینن ئەگەر هەوە بڤێت: ﴿ئەرێ ما هەوە پشتا خۆ نە دا پەرتوكا خودێ و خرابی د ئەردیدا نەكرن، خوینا حەرام نەرێت، مرۆڤانی قوت نەكر، بێ فەرمانیا خودای نەكر. ئانكو ئەڤە ئەون یێت خودێ لەعنەت لێ كرین و ژ دلۆڤانییا خۆ دویر ئێخستین. و ئەكەر ژ گوهدارییا راستیێ و دلێن وان كۆرە كرین ژ رێنمایی كرنێ. ئەرێ ما ئەو قورئانێ تێناگەهەن،

یان دلێن وان وەسا رق و تاری بوونە ب قفلێن ئاسنی قفل بووینە کو ب ج رەنگا روناهیا باوەریێ نەچیتە دناف دلێن وان﴾.

دەرگەهێ (٢): پەیوەندیا کەس و کاران و حەرامیا پرچاندنا پەیوەندیان

٣٩- قالَ الله تعالى: (أنا الله و أنا الرحمن خلقت الرحم و شققت لها من اسمي، فمن وصلها وصلته و من قطعها بتته)

(رواه الترمذي برقم (١٩٠٧) وصححه الألباني).

خودایێ مەزن و پایە بلند دبێژیت: ئەز یێ دلوڤانم، و من دلوڤانی یا چێکری، و من ناڤێ خۆ یێ ژ دلوڤانیێ چێکری هەر کەسێ دلوڤانیێ د ئەردێ خودایێ مەزن دا بگەهینیت ئەز دێ ویژی گەهینم، و هەر کەسێ دلوڤانیێ د ئەردێ خودایێ مەزن دا ببریت ئەز ژی دێ وی برم (ئانکو وی نا گەهیمە خێرا چوونا بەهەشتێ).

دەرگەهێ: سەروبەرێ مرۆڤێن ژ خودێ ترس د رۆژا مەحشەرێ خەلك دترسن ئەو ناترسن

٤٠- قالَ اللہ تعالی: (وَعِزّتِي لا أجمَعُ لِعَبدِي أمنَينِ وَلاَ خَوفَينِ، إن هُوَ أمِنَنِي فِي الدونيا أخَفتُهُ يَومَ أجمَعُ عِبَادِي، وَإن هُوَ خَافَنِي فِي الدونيا أمَّنتُهُ يَومَ أجمَعُ فِيهِ عِبَادِي.

(رواه أبو نعيم في الحلية والطبراني في مسند الشاميين برقم (٤٦٢) و (٣٤٩٥)).

خودایێ مەزن گۆت: ئەز ب مەزناتیا خۆ سویند دخوم ئەز دوو ئێمناهیا و دوو ترسان ل سەر بەندەیێن خۆ کوم ناکەم، ئەگەر ئەو ژ من ئێمن بوو د دونیایێ دا ئەز دێ وی ل وێ روژێ ترسینم ئەوا بەندەیێن خۆ لێ خرڤە دکەم (ئانکو ئاخرەتێ) ئەگەر ئەو ژ من ترسیا د دونیایێ دا ئەز دێ وی وێ رۆژێ ئێمن کەم ئەو رۆژا ئەز بەندەیێت خۆ تێدا خر ڤە دکەم).

بەندێ: گومانا باش

دەرگەهێ (١): خۆ هاندان ل سەر گومانا باش ب خودایێ مەزن

٤١- قالَ الله تعالى: (أنَا عِندَ ظَنِّ عَبْدِي بِي إنْ ظَنَّ خَيْرًا فلَهُ وَإِنْ ظَنَّ شَرًّا فله) (رواه احمد بهذا اللفظ برقم (٩٠٧٦) وهو صحيح بالشواهد).

خودایێ مەزن و پایە بلند دبێژیت: ئەز یێ ل دویف هزرا بەندەیێ خۆ ب من، ئەگەر هزرا باش ژ من بکەت ئەو دێ بۆ وی بیت (ئانکو دێ دویف گومانا وی بۆ وی هێتە نڤیسین) ئەگەر هزرا خراب ژ من بکەت ئەو دێ بۆ وی بیت.

دەرگەهێ (٢): ب گومانا باش پلێن باش وەرگرتن

٤٢- عن أبي هريرة (ﷺ)، أنَّ رسُولَ الله (ﷺ) قالَ: « يقُولُ الله تعالى: أنَا عِندَ ظَنِّ عبدي بي، وأنا مَعهُ إذا ذَكَرَني، فإن ذَكرَني في نَفسِهِ، ذَكَرتهُ في نَفسي، وإن ذَكَرَني في ملإٍ، ذكَرتهُ في ملإٍ خَيرٍ منهُم. «إن تقرب مني شِبراً تقرَّبتُ إليهِ ذِراعاً، وإذا تقرَّب إليَّ ذراعاً تقرَّبتُ منه باعاً(١)، وإذا أتاني يَمشي أتيتهُ هرْولَة»). متفق عليه. (١) ئەو پیڤانەیە دناڤبەرا هەردوو ملان هەردوو دەستێن خۆ ڤەکەی (البخاري (٧٤٠٥) ومسلم (٢٦٧٥).

ژ ئەبو هورەیرە (ﷺ) هاتییە ڤەگوهاستن گۆت: پێغەمبەرێ خودێ (ﷺ) گۆت: خودایێ مەزن و پایە بلند دبێژیت: ئەز یێ ل دویف هزرا بەندەیێ خۆ ب من، و ئەز یێ دگەل وی ئەگەر وی بیرا خۆ ل من ئینا، ئەگەر ئەو د دلێ خۆ دا بیرا من ل خۆ بینیت، ئەز دێ ژێ قەبویل کەم و ئەگەر زکرێ من ل دیوانەکێ بکەت ئەز دێ بەحسێ وی ل دیوانەکا باشتر کەم. ئەگەر بەندە ب بۆستەکێ خۆ نێزیکی من کر، ئەز دێ گەزەکێ ب دلۆڤانییێ خۆ نێزیکا وی کەم،

ئەكەر گەزەكێ خۆ نێزيكى من كر، ئەز دێ ڤائيمەكێ ب دلۆڤانييا خۆ دێ خۆ نێزيكا وى كەم، و ئەكەر وى خۆ ل سەر گوهدارييا خۆ خۆ راگرت، خێرا من دێ ب لەز بۆ هێت و دێ بۆ هێتە نڤيسين. (ئانكو ئەو چەند خو نێزيكى من بكەت ئەز دێ پتر خێرا دەمێ هەتا خێرێ بۆ ژ ئێكێ دكەمە دەه و دەها بۆ دكەمە حەفت سەد وپتر)

بەندێ: خێرا زكر و دوعايان

دەرگەهێ (١): خێرا بيركرنا خودێ

٤٣- قالَ الله تعالى:(لَا يَذكُرُنِي عَبدٌ فِي نَفسِهِ إِلَّا ذَكَرتُهُ فِي مَلَأٍ مِن مَلَائِكَتِي، وَلَا يَذكُرُنِي فِي مَلَأٍ إِلَّا ذَكَرتُهُ فِي الرَّفِيقِ الأَعلَى)

(رواه البيهقي في كتاب الدعاء برقم (١٨٦٣)).

خودايێ مەزن گۆت:

بەندەك نينە ژ بەندەيێت من كو زكرێ من د دلێ خۆدا بكەت ئەز دێ بەحسێ وى ل ديوانەكێ ژ ديوانێت فريشتێن خۆ كەم، و ئەكەر زكرێ من د ديوانەكێ دا بكەت ئەز دێ بەحسێ وى ل ناڤ كومەكا پێغەمبەران د علييىێ دا كەم.

دەرگەهێ (٢): خودێ يێ دگەل زكركەرى

٤٥- عن ابي هُرَيْرَةَ عن النَّبيِّ (ﷺ) يَقُولُ: قَالَ تعالى:((أَنَا مَعَ عَبْدِي مَا ذَكَرَنِي، وَتَحَرَّكَتْ بِي شَفَتَاهُ)). .(البخاري (٥٦٥٣) مسلم (٢٦٧٥))واللفظ للبخاري.

ئەبو هورەيرە ژ پێغەمبەرێ خودێ (ﷺ)هاتييە ڤەگوهاستن، گۆت: خودايێ مەزن و پايە بلند دبێژيت: ئەز يێ دگەل بەندەيێ خۆ ئەگەر بيرا من ل خۆ ئينا، و هەردوو لێڤێن وی ب بیر ئينانا من لڤ لڤين (ئانكو زكرێ من كر؟!).

دەرگەهێ (٣): بەرفرەهيا دلوڤانييا خودێ بۆ دوعاكەرى

٤٦- (إِنَّ اللَّهَ لَيَعْجَبُ إِلَى الْعَبْدِ إِذَا قَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، إِنِّي قَدْ ظَلَمْتُ نَفْسِي، فَاغْفِرْ لِي ذُنُوبِي، إِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ، قَالَ: عَبْدِي عَرَفَ أَنَّ لَهُ رَبًّا يَغْفِرُ وَيُعَاقِبُ) (رواه البيهقي في الشعب الايمان برقم (٦٨٥) والضياء في الاحاديث المختارة برقم (٦٧٦) وقال اسناده صحيح).

خودايێ مەزن ژ وی بەندی مەندەهوش دبيت يێ دبێژيت: چ خودا نينە بهێنە پەرستن ب حەق ژ بلی خودای نەبيت ب راستی من ستەم ل خۆ كر، گونەهێت من ژێ ببە ب راستی كەس گونەهان ژێ نابەت تو نەبی، گوت: بەندەيێ من زانی وی خودايەكێ هەی گونەها ژێ دبەت، و ل سەر گونەهێ ئيزا ددەت.

بەندێ: ڤە نجيێن هوگران

دەرگەهێ: دوعایا پێغەمبەری (ﷺ) بۆ هوزا غەفاریان و ئەسلەم

٤٧- عَنْ أبي هُرَيْرَةَ، أنَّ رَسُولَ اللهِ (ﷺ)، قَالَ: «أَسْلَمُ سَالَمَهَا اللهُ، وَغِفَارُ غَفَرَ اللهُ لَهَا، أمَا إنّي لَمْ أقُلْهَا وَلَكِنْ قَالَهَا اللهُ عَزَّ وَجَلَّ»

(البخاري (١٠٠٦) ومسلم (٢٥١٦)واللفظ لمسلم.

ئەبو هورەیرە، ژ پێغەمبەرێ خودێ (ﷺ)ڤەگوهاستییە،، گۆت: هوزا (سالم) خودێ ب سلامەتکرن و هوزا (غیفار) گونەهێت وان خودایێ مەزن بۆ ژێبرن، ئەڤە من نەگوتی یە بەلکو خودایێ مەزن و پایە بلند گۆتی یە.

بەندێ: صەلەوات دان

دەرگەهێ: خێرا سلاڤ و صەلەواتدانا ل سەر پێغەمبەری

٤٨- عَنْ أبي طَلْحَةَ عَنْ أنَّ رَسُولَ اللهِ (ﷺ) جَاءَ ذَاتَ يَوْمٍ وَالبِشْرُ يُرَى فِي وَجْهِهِ، فَقُلْتُ: إنَّا لَنَرَى البُشْرَى فِي وَجْهِكَ ! فَقَالَ: (إنَّهُ أتَانِي المَلَكُ فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ إنَّ رَبَّكَ يَقُولُ أمَا يُرْضِيكَ أنَّهُ لَا يُصَلِّي عَلَيْكَ أحَدٌ إلَّا صَلَّيْتُ عَلَيْهِ عَشْرًا وَلَا يُسَلِّمُ عَلَيْكَ أحَدٌ إلَّا سَلَّمْتُ عَلَيْهِ عَشْرًا.

(رواه النسائي برقم (١٢٨٣) بسند حسن).

ژ ئەبو تەلحەی (ﷺ)، گۆت: پێغەمبەرێ خودێ (ﷺ) روژەکێ ژ روژان پێغەمبەر (ﷺ) هات پشکرینێن مزگینیێ د ناف چاڤێن وی دچیت، من گوت: ئەم یێن مژدێ (مزگینیێ) د چاڤێن تەدا دبینین، ئەڤجا وی گوت: ب راستی فریشتەك یێ هاتییە ل دەف من و گوت: ئەی موحەمەد ب راستی خودایێ تە یێ گوتی: ئەرێ ما تو یێ رازی نی کو کەسەك نینە صەلەواتا بدتە ل سەر تە ئیلا ئەز دێ دەه صەلەواتا دەمە سەر، و کەسەك سلاڤا بدەتە سەر تە ئیلا ئەز دێ دەه سلاڤا دەمە سەر.

بەندێ: رێزا پێغەمبەران

دەرگەهێ (١): رێزا یونسێ کورێ مەتا (عليه السلام)

٤٩- عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ (ﷺ) أنه قَالَ: (لَا يَنْبَغِي لِعَبْدٍ أنْ يَقُولَ أنَا خَيْرٌ مِنْ يُونُسَ بْنِ مَتَّى)

ئيبن عەبباسی (رضي الله عنه) ژ پێغەمبەرێ خودێ (ﷺ) ڤەگوهاستییە، گۆت: کواتە خودایێ مەزن و پایە بلند دبێژیت: چێنابیت بۆ بەندەیەکێ من کو ئەو بێژیت: ئەز چێترم ژ یونسێ کورێ مەتایی (عليه السلام).

دەرگەهێ (٢): ژ ڤە نجیێن موسا (عليه السلام)

٥٠ - عن أبي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ): «جَاءَ مَلَكُ المَوْتِ إِلَى مُوسَى بْنِ عِمْرَانَ، فَقَالَ لَهُ: أجِبْ رَبَّكَ، قَالَ: فَلَطَمَ مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ عَيْنَ مَلَكِ المَوْتِ فَفَقَأَهَا، قَالَ: فَرَجَعَ مَلَكُ المَوْتِ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى فَقَالَ: إِنَّكَ أرْسَلْتَنِي إِلَى عَبْدٍ لَكَ لَا يُرِيدُ المَوْتَ وَقَدْ فَقَأَ عَيْنِي قَالَ فَرَدَّ اللَّهُ إِلَيْهِ عَيْنَهُ، وَقَالَ: ارْجِعْ إِلَى عَبْدِي فَقُلْ لَهُ: الحَيَاةَ تُرِيدُ؟

فَإِنْ كُنْتَ تُرِيدُ الحَيَاةَ فَضَعْ يَدَكَ عَلَى مَتْنِ ثَوْرٍ، فَمَا وَارَتْ يَدُكَ مِنْ شَعْرَةٍ فَإِنَّكَ تَعِيشُ بِهَا سَنَةً، قَالَ: ثُمَّ مَهْ؟ قَالَ: ثُمَّ تَمُوتُ، قَالَ: فَالآنَ مِنْ قَرِيبٍ: رَبِّ أدْنِنِي مِنَ الأرْضِ المُقَدَّسَةِ رَمْيَةً بِحَجَرٍ)) .

(البخاري (١٣٣٩) ومسلم (٣٣٩).

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ): «وَاللَّهِ لَوْ أنِّي عِنْدَهُ لَأرَيْتُكُمْ قَبْرَهُ إِلى جَانِبِ الطَّرِيقِ عِنْدَ الكَثِيبِ الأحْمَرِ».

ژ ئەبو هورەیرە (رضي الله عنه) هاتییە ڤەگوهاستن،، گۆت: پێغەمبەرێ خودێ (ﷺ) گۆت: مەلائیکەتێ مرنێ هاتە ل دەڤ موسا (عليه السلام) گوتە وی: ئەزێ هاتی یە ڕحا تە، گوت: موسا (عليه السلام) موستەك چاڤێ

ملائیکەتێ مرنێ دا چاڤێ وی د جهێ خۆ چو. گوت: ملائیکەتێ مرنێ زڤری ل دەف خودایێ مەزن: گوت: ب راستی تە ئەز یێ فرێکریە ل دەف بەندەیەکێ خۆ حەز ژ مرنێ ناکەت. و چاڤێ من یێ ژ جە بری گوت: خودێ چاڤێ وی بۆ زڤراندەڤە و گوت: هەر ل دەف بەندێ من بێژێ تە ژیان دڤێت ؟ ب راستێ ئەگەر تە ژیان دڤێت دەستێ خۆ دانە ل سەر پشتا گایەکی هندی دگەڤیتە ل بن دەستێ تە هەر مییەك بۆ تە ب سالکێ کو تێدا بژی، گوت: پاش هەر ل دوماهیێ دێ بێدەنگ بی (ئانکو دێ مری)؟ گوت: پاش دێ مری. گوت: ڤێجا نوکە ژ نێزیك: ئەی خودایێ من من نێزیکی ئەردێ پیرۆز بکە وەکی هاڤێتنا بەرەکی.

پێغەمبەری (ﷺ)، گوت: سویند ب خودێ ئەگەر ئەز وێرێ بام دا گورێ وی نیشا هەوە دەم یێ دەف رەخێ رێکێ دەف گرکێ خیزی)

بەندێ: هیڤییێ (الرجاء)

دەرگەهێ (١): د بەرفرەهیا دلوڤانیا خودێ دا

٥١- وعن أبي هريرة، رضي اللهُ عنه، قال: قال رسُولُ اللهِ (ﷺ): « لما خَلَقَ اللهُ الخَلْقَ، كَتَبَ في كِتابٍ، فهُوَ عِنْدَهُ فوْقَ العَرْشِ: إنَّ رَحْمتي تغْلِبُ غَضَبي ». (البخاري (٧٤٢٣) ومسلم (٢٧٥١)..

ژ ئەبو هورەیرە (ﷺ) هاتییە ڤەگوهاستییە، گۆت: پێغەمبەرێ خودێ (ﷺ) گۆت: دەمێ خودێ مرۆڤ چێکرین، د کتێبەکێدا نڤیسی، ئەو کتێب یا ل دەف وی ل سەر عەرشی مەزن تێدا گوتییە: بێ گومان دلۆڤانیا من گەلەکە و یا تەڤگرە بەرا کەرب و غەزەبا من رادکەت. (موسلم و گاور و خراب و باش و گوهدار و گونەهکاران دگریت و کەرب و غەزەبا وی بەس بۆ گونەهکارانە، دلۆڤانی و کەرب، هەردوو ساخلەتێت خودێنە ج ب سەر چیا ناکەڤن، و ئاخفتنا پێغەمبەرێ خودێ (ﷺ) مەخسەد پێ مەجازە نەحەقیقەتە ئانکو رەحما وی گەلەکە و یا بەرفرەهە و یا تەڤگرە).

دەرگەهێ (٢): قوربانیکرنا جوهی و فەلا هەمبەر قورتالکرنا موسلمانان

٥٢- عَنْ أبِى مُوسَى قَالَ قَالَ رَسُولُ اللهِ (ﷺ) ((إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ دَفَعَ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ إِلَى كُلِّ مُسْلِمٍ يَهُودِيًا أَوْ نَصْرَانِيًا فَيَقُولُ هَذَا فَكَاكُكَ مِنَ النَّارِ)) (رواه مسلم فقط برقم (٢٧٦٧)).

ئەبو موسا ژ پێغەمبەرێ خودێ (ﷺ) فەدگوهێزیت و دبێژیت: وەختێ بوو رۆژا قیامەتێ خودێ دێ هەر موسلمانەکێ جوهیەکێ یان فەلەکێ دەتە فێ و دێ بێژیت: ئەڤە رزگارکەرێ تەیە ژ ئاگری (ئانکو قوربانە بۆ تە شوینا تە بچیتە جەهنەمێ و تە ژێ رزگار بکەت).

دەرگەهێ (٣): ڤەگەریان ب شارەزایی بەرەف پەشیمانیێ

٥٣- قَالَ الله تعالى:

(مَنْ عَلِمَ أنّي ذُو قُدْرَةٍ عَلَى مَغْفِرَةِ الذُّنُوبِ غَفَرْتَ لَهُ وَلَا أبَالِي، مَا لَمْ يُشْرِكْ بي شَيْئًا).

(رواه الطبراني في المعجم الكبير برقم (١١٦١٥) والبغوي في شرح السنة برقم (٤١٩١)).

خودایێ مەزن گۆت:

هەرکەسێ بزانیت ئەز خودان شیانم ل سەر گونەهـ ژێبرنێ ئەز دێ گونەهێن وی ژێبەم و ل دەف من ئەڤە یا مەزن نینە، ئەگەر وی چ تشت بۆ من نەکربنە هەڤپشك.

بەندێ: مەزناهیا خودێ

دەرگەهێ (١): خودا دبێژیت: د وێ رۆژێ دا مەهدەرا کەسێ مفا ناگەهینیت ب تنێ ب دەستوریا وی نەبیت

٥٤- عَنْ ابْنِ أُنَيْسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ (ﷺ) يَقُولُ: ((يَحْشُرُ اللَّهُ الْعِبَادَ فَيُنَادِيهِمْ بِصَوْتٍ يَسْمَعُهُ مَنْ بَعُدَ كَمَا يَسْمَعُهُ مَنْ قَرُبَ: أَنَا الْمَلِكُ أَنَا الدَّيَّانُ)) .(البخاري (٦٠٤٢) فقط).

ژ کورێ ئونەیسی (ﷺ) هاتییە، گۆت: من گول پێغەمبەرێ خودێ بوو (ﷺ) دگۆت: رۆژا قیامەتێ دێ خەلك هێنە کۆمکرن، و ب دەنگەکی دێ گازی وان کەت کو وان گول وی دەنگی بیت یێ دویر هەر وەکی یێ نێزیك گوه لێ دبیت: ئەزم پادشا ئەزم دەیان (ئانکو یێ ب زال و دەستهەلات).

بەندێ: پشت بەستن ب خودێ

دەرگەهێ: جەرکێ زێرا

٥٥- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنِ النَّبِيِّ (ﷺ) قَالَ:((بَيْنَا أَيُّوبُ يَغْتَسِلُ عُرْيَانًا خَرَّ عَلَيْهِ جَرَادٌ مِنْ ذَهَبٍ فَجَعَلَ أَيُّوبُ يَحْتَثِي فِي ثَوْبِهِ فَنَادَاهُ رَبُّهُ تبارك وتعالى: أَلَمْ أَكُنْ أَغْنَيْتُكَ عَمَّا تَرَى ؟ قَالَ: بَلَى وَعِزَّتِكَ وَلَكِنْ لاَ غِنَى بِي عَنْ بَرَكَتِكَ)). (البخاري (٢٧٩) فقط).

ژ ئەبو هورەیرە (ﷺ) گۆت: پێغەمبەرێ خودێ (ﷺ) گۆت: د دەمەکێدا ئەیوب پێغەمبەر(ﷺ) برویسی سەرێ خۆ دشوشت، جەرەکێ زێرا کەفتە دەف وی دحەمامێ ڤە، ئەیوبی دەستهاڤێتێ کۆمکرنە د کراسێ خۆ دا، خودایێ مەزن پایە بلند گازیکرێ: یا ئەیوب ما من تو بێ منەت نەکربووی ژ وی تشتێ تو دبینی؟ گۆت: بەلێ ئەز ب هێز و مەزناتیا تە کەمە، بەلێ من بێ منەتی ژ کەرەما تە نینە.

بەندێ: رازی بوونا خودێ

دەرگەهێ : دیتنا خودێ ل رۆژا دوماهییێ بێ گومانە

٥٦ - عنْ صُهَيْب رَضِي الله عنهُ أنَّ رسُول اللهِ (ﷺ) قال: « إذا دَخَل أهْلَ الجنَّةِ الجنَّةَ يقُولُ اللَّه تبارَكَ وتعالَى: تريدُونَ شَيئاً أزِيدُكُمْ ؟ فيقُولُونَ: ألَمْ تبيِّضْ وُجُوهنَا ؟ ألَمْ تدخِلنَا الجَنَّةَ وتنَجِّنَا مِنَ النَّارِ ؟ فيكْشِفُ الحِجابَ، فما أعْطُوا شَيْئاً أحبَّ إليهِمْ مِنَ النَّظرِ إلَى رَبِّهِمْ عزَ وجل. (رواه مسلم فقط برقم (١٨١)).

ژ سوهەیبی (ﷺ) هاتییە ڤەگوهاستن، گۆت: دەمێ خەلکێ بەهەشتێ چوونە بەهەشتێ خودایێ مەزن دێ بێژیت: هەوە تشتەك دڤێت ئەز ل هەوە زێدەکەم؟ دێ بێژن: ما تە روییێ مە سپیکر؟ ما تە ئەم برینە بەهەشتێ و تە ئەم ژ ئاگری رزگارکرین؟ پەردە دێ هێتە راکرن، چ تشت خودێ نەدایە وان شرینتر و خوشتر ژ بەرێخۆدانا وان بۆ خودایێ وان (ﷻ).

بەندێ: زڤرین بۆ لایێ خودێ

دەرگەهێ: داخوازەکا سەیر د ترسێن خودێ دا

٥٧- عَنْ أبي هُرَيْرَةَ أنَّ رَسُولَ اللهِ (ﷺ) قَالَ: "قَالَ رَجُلٌ -لَمْ يَعْمَلْ خَيْرًا قَطُّ -لِأَهْلِهِ إِذَا مَاتَ فَحَرِّقُوهُ، ثُمَّ اذْرُوا نِصْفَهُ فِي الْبَرِّ وَنِصْفَهُ فِي الْبَحْرِ فَوَاللهِ لَئِنْ قَدَرَ اللهُ عَلَيْهِ لَيُعَذِّبَنَّهُ عَذَابًا لَا يُعَذِّبُهُ أَحَدًا مِنَ الْعَالَمِينَ، قَالَ: فَلَمَّا مَاتَ فَعَلُوا مَا أَمَرَهُمْ، فَأَمَرَ اللهُ الْبَحْرَ فَجَمَعَ مَا فِيهِ وَأَمَرَ الْبَرَّ فَجَمَعَ مَا فِيهِ، ثُمَّ قَالَ لَهُ: لِمَ فَعَلْتَ هَذَا؟ قَالَ: مِنْ خَشْيَتِكَ يَا رَبِّ وَأَنْتَ أَعْلَمُ، فَغَفَرَ لَهُ" (٣). .(البخاري (٧٥٠٦) ومسلم (٢٧٥٦).

ژ ئەبو هورەیرە (ﷺ) هاتییە ڤەگوهاستن، گۆت: پێغەمبەرێ خودێ (ﷺ) گۆت: زەلامەکی بخۆ چ خێر نەکرینە وی گوتە خێزانا خۆ، ئەگەر ئەز مرم و لەشێ من بسوژن و پاش بکەنە دوو پارچە، پارچەیەکێ خولیا وێ ب ئەردی وەرکەن و پارچەیا دیتر بکەنە د بەحرێ دا، سویند ب خودایێ پایە بلند ئەگەر شیا خولیا من کوم بکەت دێ من ئەشکەنجە دەت کو کەسەك د جیهانێ دا وەسا ئەشکەنجە نە دابیت. دەمێ زەلام مری وەکو وی فەرمان پێکری وەلێ کر. خودایی فەرمان ئەردی کر، ئەردی هەمی توزا وی کوم کر و هەروەسا فەرمان ل بەحرێ ژی کر هەمی پارچێن وی کوم کرن، پاشان گوت: تە بۆ ئەڤ کارە کر ؟ گوت: ژ ترسێن تە دا ئەی خودا و تو دزانی، خودێ گونەهێت وی بۆ وی ژێ برن.

بەندێ: خێران

دەرگەهێ: كرێیا وان تا نڤێژا ئێڤاری یا زۆره

٥٨- عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ بْنِ الخَطَّابِ، رَضِيَ اللهُ عَنهُمَا أنَّ رَسُولَ اللهِ (ﷺ) قَالَ: إنَّمَا مَثَلُكُمْ وَاليَهُودُ وَالنَّصَارَى كَرَجُلٍ اسْتَعْمَلَ عُمَّالاً فَقَالَ مَنْ يَعْمَلُ لِي إلَى نِصْفِ النَّهَارِ عَلَى قِيرَاطٍ قِيرَاطٍ فَعَمِلَتِ اليَهُودُ عَلَى قِيرَاطٍ قِيرَاطٍ ثُمَّ عَمِلَتِ النَّصَارَى عَلَى قِيرَاطٍ قِيرَاطٍ ثُمَّ أَنْتُمُ الَّذِينَ تَعْمَلُونَ مِنْ صَلَاةِ العَصْرِ إلَى مَغَارِبِ الشَّمْسِ عَلَى قِيرَاطَيْنِ قِيرَاطَيْنِ فَغَضِبَتِ اليَهُودُ وَالنَّصَارَى وَقَالُوا نَحْنُ أَكْثَرُ عَمَلاً وَأَقَلُّ عَطَاءً قَالَ هَلْ ظَلَمْتُكُمْ مِنْ حَقِّكُمْ شَيْئًا ؟ قَالُوا: لَا فَقَالَ فَذَلِكَ فَضْلِي أُوتِيهِ مَنْ أَشَاءُ)).

.(البخاري (٢٢٦٩) فقط).

ژ عبدالله كورێ عومەری، خودێ ژ هەردوويان رازی بيت هاتييە، گۆت: پێغەمبەرێ خودێ (ﷺ) گۆت: هندی نموونا هەوە و جوهی و فەلانە وەكی وی كەسی یە یێ هندەك كاركەران دەتە كاری، گوت: هەر كەسێ بۆ من كاركەت هەتا نيڤا رۆژێ ل سەر قيراتەكێ قيراتەكێ. پاش جوهيان كار كر ل سەر قيراتەكێ قيراتەكێ. پاش فەلەيان كار كر ل سەر قيراتەكێ قيراتەكێ كر هندیكە هوينن ژ نڤێژا ئێڤاری هەتا رۆژئاڤايا مەغرەبيان ل سەر دوو قيراتان دوو قيراتان يێن كار دكەن. ئينا جوهی و فەلە ب كەرب وكين چوون گوتن: ئەمين یێ پتر كار دكەين و كێمتر بها وەردگرين ! گوت: ئەرێ ما من چ زورداری د مفايێ هەوە دا كری یە ؟ گوتن: نەخێر. گوت: ئەڤە قەنجيا منە يازێدەيە، یێ ئەز حەز بكەم دێ دەمێ.

بەندێ: خودێ بەرگريێ ل بەندێ خۆ دكەت

دەرگەهێ : یێ شەرێ بەندێ وی بکەت، خودێ دێ شەری دگەل رادگەهینیت

٥٩- عن أبي هريرة رضي الله عنه. قال: قال رسول الله (ﷺ): «إِنَّ الله تعالى قال: منْ عادى لي وليًا. فقدْ آذنتهُ بالحرب. وما تقرَّبَ إِلَيَ عبْدِي بشيءٍ أحبَّ إِلَيَ مِمَّا افترَضتُ عليْهِ: وما يَزالُ عبدي يتقرَّبُ إلى بالنَّوافِلِ حَتى أحِبَّه، فإذا أحببْته كُنتُ سمعهُ الذي يسْمعُ بهِ، وبَصره الذي يُبصِرُ بهِ، ويدَهُ التي يَبْطِش بهَا، ورِجلَهُ التي يمْشِي بها، وَإِنْ سألنِي أعْطيْته، ولئِنِ استعَاذنِي لأُعِيذّنه» رواه البخاري.«آذنتهُ» أعلَمْته بأنّي محارب لهُ «استعاذنِي» رُوى بالنون وبالباءِ. (البخاري (٦٥٠٢) فقط).

ژ ئەبو هورەیرە (ﷺ) هاتییە، گۆت: پێغەمبەری (ﷺ) گۆت: ب راستی خودایێ مەزن و پایە بلند دبێژیت: هەرکەسێ دژمنییا وەلییەکێ من بکەت، ب راستی من ئەو ئاگەهدار کر و من شەر دگەل دا راگەهاند. و بەندەیێ من ب چ تشتەکی خۆشتڤیتر نابیت کو خۆ نێزیکی من بکەت ژ وی تشتێ یێ کو من ل سەر وی فەرزکری، و بەردەوام بەندەیێ من ب سونەتان دێ نێزیکی من بیت، هەتا ئەز حەز ژێ دکەم، ئەگەر من حەز ژێ کر، دێ بمە ئەو گوه ئەوێ وی پێ گوه لێ دبیت (ئانکو ئەز دێ گوهێ وی پارێزم ئەو گوهێ پێ گوهلێ دبیت)، و دێ بمە ئەو چاڤ ئەوێ ئەو پێ دبینیت، و دێ بمە ئەو دەست ئەوێ ئەو پێ درێژ کەت، و دێ دگەل پێ وی بم یێ پێ دچیت، و ئەگەر داخوازێ ژ من بکەت من داییێ، و ئەگەر خۆ ب من بپارێزیت بێ گومان دێ پارێزم.

بەندێ: خۆ نێزیک کرن بۆ نیک خودایێ پایە بلند

دەرگەهێ (١): خۆ هاندان بەرەڤ خودایێ مەزن

٦٠- َعنْ أبي هُريرة رضي الله عنه قال: قال رسول الله (ﷺ) إن الله عزَّ وجَلَّ قال: (إِذا تلقاني عبدي بشِبرٍ تلقيته بذراعٍ، وإِذا تلقاني بذراعٍ تلقيته بباعٍ، وإِذا تلقاني بباعٍ جئته أتيتهُ بأسرع). »

(البخاري (٧٤٠٥) ومسلم (٢٦٧٥).

ئەبو هورەیرە ﷺ، ژ پێغەمبەری ﷺ ڤەگوهاستییە کو یا ژ خودایێ خۆ یێ مەزن ڤەگوهاستی، گۆت: ئەگەر بەندە ببوستەکێ خۆ نێزیکی من کر، ئەز دێ گەزەکێ خۆ نێزیکی وی کەم، ئەگەر گەزەکێ خۆ نێزیکی من کر، ئەز دێ قائیمەکێ خۆ نێزیکی وی کەم، و ئەگەر قائیمەکێ خۆ نێزیکی من کر، ئەز دێ ب لەزتر پیشڤە هێم (ئانکو ئەو چەند خو نێزیکی من بکەت ژ دەرگەهێن خێرا ژ نڤێژان و زەکاتی و روژیا و صەدەقان ئەز دێ پتر ژ کارێن وی خێرا بۆ وی نڤیسم)

دەرگەهێ (٢): ب کرنا خێرا پتر نێزیکی خودێ بیتن

٦١- وعن أبي ذَرّ، رضيَ اللهُ عنه، قال: قال النبيُّ (ﷺ): يقولُ اللهُ عزَّ وجَلَ: مَن جاءَ بالحَسنَةِ، فلَهُ عَشرُ أمثالِها أوْ أزيَدُ، ومَنْ جاءَ بالسَّيِّئةِ، فجَزَاءُ سَيِّئةٍ سَيِّئةٌ مِثلُهَا أوْ أغفِرُ. وَمَنْ تقَرَّبَ مِنّي شِبراً، تقَرَّبتُ مِنهُ ذِراعاً، ومن تقَرَّبَ مِنّي ذراعاً، تقَرَّبتُ مِنهُ باعاً، وَمَنْ أتاني يمشي، أتيتهُ هَرولَةً، وَمَنْ لقِيَني بقُرابِ الأرضِ خَطِيئةً لاَ يُشرِكُ بي شَيئاً، لقِيتهُ بمثلِها مغفِرَةً » رواه مسلم.

ژ ئەبو زەرِی (ﷺ) هاتییە ڤەگوهاستن، گۆت: پێغەمبەرێ خودێ (ﷺ) گۆت: خودایێ مەزن و پایە بلند دبێژیت: هەرکەسێ ب خێرەکێ بهێت بۆ وی دەه جار وەکی وێ یان دێ بۆ زێدەتر لێ کەم، و

هەرکەسێ گونەهەکێ بکەت، ئەو هندی گونەها خۆ دێ ئێتە جزاکرن یان دێ بۆ ژێ بەم، و هەرکەسێ بۆستەکێ ب گوهداریێ خۆ نێزیکی من بکەت، ئەز دێ گەزەکێ ب دولۆڤانییێ خۆ نێزیك وی کەم، و هەرکەسێ گەزەکێ ب گوهداریێ خۆ نێزیکی من بکەت، ئەز دێ قائیمەکێ ب دلۆڤانییێ خۆ نێزیك وی کەم، و هەرکەسێ خۆ ل سەر گوهدارییا خۆ راگریت و لەزێ ل گوهداریا من بکەت، خێرا من ب لەز دێ بۆ هێت و دهێتە نڤیسین. و هەرکەسێ ب تژی ئەردی گونەهان بگەهیتە من و وی چ تشت بۆ من نەکربنە هەڤپشك، ئەز دێ هندی وان گونەه ژێبرنێ دەمێ.

بەندێ : خێرا سەرەدانا نەساخان

دەرگەهێ: خێرا سەرەدانا نەساخی و دانا خوارنێ و ڤەخوارنێ

٦٢- قال رسول الله (ﷺ): إنَّ الله عزّ وجل يَقُولُ يَوْمَ القِيَامَةِ:

« يَـا ابْـنَ آدَمَ مَرِضْـتُ فَلَـم تَعُـدْنِي، قَـال: يـاربِّ كَيْـفَ أعُـودُكَ وأنْـتَ رَبُّ العَالَمِين ؟ قَال: أمَا عَلمتَ أنَّ عَبْدِي فُلانًا مَرِضَ فَلَـمْ تَعُـدْهُ، أمَـا عَلمـتَ أنَّك لو عُدْتَه لوجدتني عنده ؟

يا ابن آدم اطعمتك فلم تطعمني، قال: يـا رب كيـف أطعمـك وأنـت رب العالمين، قـال: أمـا علمـت أنـه اسـتطعمك عبـدي فـلان فلـم تطعمـه أمـا علمت أنك لو أطعمته لوجدت ذلك عندي ؟

يا ابن آدم استسقيتك فلم تسقني، قـال: يـارب كيـف اسـقيك وأنـت رب العالمين ؟ قـال: استسـقاك عبـدي فـلان فلـم تسـقه، أمـا علمـت أنـك لـو سقيتـه لو جدت ذلك عندي ؟ » (رواه مسلم فقط (٢٥٦٩)).

پێغەمبەرێ خودێ (ﷺ) گۆت: ب راستی خودایێ مەزن رۆژا قیامەتێ دێ بێژیت:

یا کورێ ئادەمی ئەز نەساخ بووم تە سەرا من نەدا، دێ بێژیت خودایێ من چاوا دێ سەرا تە دەم و تو خودان و خودایێ هەمی جیهانانی؟ دێ بێژیت: ما تە نەزانی بوو فلان بەندەیێ من یێ نەساخ بووی، و تە سەرا وی نەدا، ما تو نوزانی ئەگەر تە سەرا وی دابا دا تو من ل دەف وی بینی؟

یا کورێ ئادەمی من خوارن دا تە و تە نەدا من؟ دێ بێژیت خودایێ من چاوا دێ خوارنێ دەمە تە و تو خودان و خودایێ هەمی جیهانانی؟ دێ بێژیت: ما تە نەزانی بوو فلان بەندەیێ من خوارن ژ تە خواست و تە نەدایێ و ما تو نوزانی ئەگەر تە خوارن دابایێ، دا وێ چەندێ ل دەف من بینی؟

یا کورێ ئادەمی من ئاڤ ژ تە خواست و تە نەدا من؟ دێ بێژیت خودایێ من چاوا دێ ئاڤێ دەمە تە و تو خودان و خودایێ هەمی جیهانانی؟ دێ بێژیت: ما تە نەزانی بوو فلان بەندەیێ من ئاڤ ژ تە خواست و تە نەدایێ و ما تو نوزانی ئەگەر تە ئاڤ دابایێ، دا وێ چەندێ ل دەف من بینی؟.

بەندێ : خێرا پەرستنا هندەك رۆژان

دەرگەهێ: خێرا رۆژا دوو شەمبی و پێنج شەمبی

٦٣- عنْ أبي هُرَيْرَةَ رضي اللهُ عَنهُ أنَّ رَسُولَ الله (ﷺ) قال: « تفتحُ أبوابُ الجَنَّةِ يَوْمَ الاثنَيْنِ ويَوْمَ الخَمِيس، فيُغفَرُ لِكُلِّ عبدٍ لا يُشرِكُ باللهِ شَيئاً، إلاّ رجُلاً كانَت بينَهُ وبَيْنَ أخيهِ شَحناءُ فيقالُ: أنظِرُوا هذينِ حتى يصطلِحا، أنظِرُوا هذَينِ حتى يَصطلِحا، »

(رواه مسلم فقط برقم (٢٥٦٥)).

ژ ئەبو هورەیرە (ﷺ) هاتییە ڤەگوهاستن گۆت: پێغەمبەرێ خودێ (ﷺ) گۆت: دەرگەهێت بەهەشتێ رۆژا دووشەمبی و پێنج شەمبی دهێنە ڤەکرن، ڤێجا گۆنەهێت هەر بەندەیەکێ هەبیت چ شریك بۆ خودێ نەچێکربن دهێنە ژێبرن، مرۆڤەك نەبیت ئەو و برایێ خۆ ژێك سل بن، دێ بێژیت: ڤان هەردووکان بهێلن هەتا ژ ئێك ئاش دبن، ڤان هەردووکان بهێلن هەتا ژ ئێك ئاش دبن.

بەندێ : حەز ژێکرنا خودێ بۆ بەندەیێن خۆ

دەرگەهێ (١): ئەگەر خودێ حەز ژ بەندێ خۆ کر دێ ل دەڤ بەندەیێن خۆ ژی خوشتڤی کەت

٦٤ - عن النبي (ﷺ)، قال: « إذا أحَبَّ اللهُ تعالى العَبْدَ، نَادى جبْريلَ: إنَّ الله تعالى يُحِبُّ فُلاناً، فأحْبِبْهُ، فيُحِبُّهُ جبْريلُ، فيُنَادي في أهْلِ السَّماءِ: إنَّ الله يُحِبُّ فُلاناً، فأحِبوهُ، فيُحِبُّهُ أهْلُ السَّمَاءِ، ثمَّ يُوْضَعُ له القَبُولُ في الأرْضِ » متفقٌ عليه. (رواه البخاري (٣٢٠٩)).

ژ پێغەمبەری (ﷺ) گۆت: ئەگەر خودێ حەز ژ بەندەیێ خۆ کر، دێ گازی جبریلی کەت: ب راستی خودایێ مەزن حەز ژ فلان بەندی دکەت، تو ژی حەز ژێ بکە، جبریل دێ حەز ژێ کەت، دێ گازی

خەلکێ ئەسمانان کەت: ب راستی خودێ حەز ژ فلانی دکەت، هوین ژی حەز ژێ بکەن، خەلکێ ئەسمانان ژی دێ حەز ژێ کەن پاش دێ حەز ژێکرنا وی ئێخنە د دلێت خەلکێت دیندار کو ژێ رازی ببن.

- وفي رواية لمسلم: قال رسولُ الله (ﷺ): « إنَّ الله تعالى إذا أحبَّ عبداً دَعا جبْريلَ، فقال: إنّي أحِبُّ فُلاناً فأحْببْهُ، فيُحِبُّهُ جبْريلُ، ثُمَّ يُنَادِي في السَّماءِ، فيَقُولُ: إنَّ الله يُحِبُّ فُلاناً، فأحِبُّوهُ فيُحبُّهُ أهْلُ السَّماءِ ثُمَّ يُوضَعُ له القَبُولُ في الأرْضِ، وإذا أبْغَضَ عَبداً دَعا جبْريلَ، فيَقُولُ: إنّي أبْغِضُ فُلاناً، فأبْغِضْهُ، فيُبْغِضُهُ جبْريلُ، ثُمَّ يُنَادِي في أهْلِ السَّماءِ: إنَّ الله يُبْغِضُ فُلاناً، فأبْغِضُوهُ، فيُبْغِضُهُ أهْلُ السَّماءِ ثُمَّ تُوضَعُ لَه البَغْضَاءُ في الأرْضِ .. (رواه مسلم (٢٦٣٧)).

و د ریوایەتەکا موسلمیدا هاتیە: پێغەمبەرێ خودێ (ﷺ) گۆت: ئەگەر خودێ حەز ژ بەندەیەکێ کر، دێ گازی جبریلی کەت و دێ بێژیت: بێگۆمان ئەز حەز ژ فلانی دکەم، تو ژی حەز ژێ بکە، جبریل دێ حەز ژێ کەت، پاشی دێ گازی خەلکێ ئەسمانان کەتن و دێ بێژیت: ب راستی خودێ حەز ژ فلان بەندەیی دکەت، هوین ژی حەز ژێ بکەن، خەلکێ ئەسمانان ژی دێ حەز ژێ کەن، پاش دێ حەز ژێکرنا وی ئێخنە د دلێت خەلکێت خودان دینداردا کو ژێ رازی ببن. و ئەگەر بەندەیەك نەڤیا دێ گازی جبریلی کەت و دبێژیت: بێگۆمان من فلان کەس نەڤێت، تە ژی بلا نەڤێت، جبریلی ژی نەڤێت، پاش دێ گازی خەلکێ ئەسمانان کەت، ب راستی خودێ فلان کەس نەڤێت، بلا هەوە ژی نەڤێت، خەلکێ ئەسمانان ژی نەڤێت، پاش نەڤیانا وی دێ ئێخنە د دلێت خەلکێ ئەردیدا ژی کو کەسێت باش لێ رازی نەبیت.

بەندێ: چاڤدانا دەست كورتان

دەرگەهێ: خێرا هاریكاریا دەست تەنگان

٦٥- عن حُذَيفَةَ، قالَ: قالَ رَسُولُ اللهِ(ﷺ):((تلقَّتِ المَلائِكَةُ رُوحَ رَجُلٍ مِمَّنْ كانَ قبلَكُمْ، فقالوا: أعَمِلتَ منَ الخَيرِ شَيئًا؟ قالَ: لا، قالوا: تذَكَّرْ، قالَ: كُنتُ أُدَاينُ النّاسَ فآمُرُ فِتيَانِي أن يُنظِرُوا المُعسِرَ، وَيَتجَوَّزُوا عَنِ المُوسِرِ، قالَ: قالَ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ: تجَوَّزُوا عَنهُ)).(البخاري (٢٠٧٧) ومسلم (١٥٦٠).

ژ حوزەیفەی (ﷺ) هاتییە ڤەگوهاستن، گۆت: پێغەمبەرێ خودێ (ﷺ) گوت: (فریشتێن خودێ گەهەشتنە روحا زەلامەكێ بەری هەوە. گوتنە وی: ئەرێ تە تشتەك ژ خێرێ كری یە ؟ گوت: نەخێر. گوتن: هزرا خۆ بكە. گوت: من قەر دانە خەلكی و من فەرمانا زاروكێن خۆ دكر مرۆڤێن حالخوش لێپرسن و یێن بێ چارە لێببورن. گوت: خودایێ مەزن ژی گوت: لێببورن.

بەندێ: دلوڤانی دگەل گیانداران

دەرگەهێ: ژبەر نەخوشیا دگەهیتە مرۆڤی نابیت بەرانبەر وێ ئەشكەنجێ بكار بینیت

٦٦- عن أبي هُرَيرَةَ عَنْ رَسُولِ اللـهِ (ﷺ) " أن نَمْلَةً قَرَصَتْ نَبِيًا مِنَ الأَنبِيَاءِ فأَمَرَ بِقَرْيَةِ النَّمْلِ فأُحرِقَتْ فأَوْحَى اللـهُ تعَالَى إِليهِ أفِي أن قَرَصَتكَ نَمْلَةٌ أهلَكْتَ أُمَّةً مِنَ الأُمَمِ تسَبِّحُ)) .(البخاري (٣٠١٩) ومسلم (٢٢٤١).

ژ ئەبو هورەیرە (ﷺ)، گۆت: پێغەمبەرێ خودێ (ﷺ) گۆت: مێرییەكێ لەقەك (ئانكو گڤشكەك) دانا پێغەمبەرەكی ژ پێغەمبەران وی فەرمان كر كو كون مێویێ هەمی یێ بسۆژیت و كون مێوی هەمی سوت، خودایی سروش بۆ هنارت ئەرێ ل بەر خۆ كو مێرییەكێ لەقەك دانا تە، تە كون مێریی هەمی سۆت (ب ئاگری) ئوممەتەكە ئەو تەسبیحا خودێ د كەن.

بەندێ: سلاڤکرن

دەرگەهێ : خێرا سلاڤێ

٦٧- عَن أبي هُريرة عنِ النبيِّ (ﷺ) قالَ:

"خَلقَ اللهُ آدَم على صُورتهِ، طولُهُ سِتُّون ذِراعًا، فلمَّا خَلَقَهُ قالَ: اذهَبْ فسَلِّم على أولئكَ النفرِ مِنَ الملائكَةِ جُلوسٌ، فاستمع ما يحيُّونَكَ؛ فإنَّهَا تحيَّتك، وتحيَّةُ ذُرِّيَّتِكَ، فقالَ: السَّلامُ عليكُم، فقالُوا: السَّلامُ عليكَ ورَحمَةُ الله، فزَادُوهُ: "ورَحمَةُ الله"، فكلُّ مَنْ يدخُلُ الجنَّةَ على صُورةِ آدم، فلم يزَلِ الخَلْقُ يَنقُصُ بَعْدُ حتى الآن".

(البخاري (٦٢٢٧) وأما مسلم (١٩٣) فلم يرو هذا الحديث في صحيحه).

ئەبو هورەیرە (ﷺ) ژ پێغەمبەرێ خودێ (ﷺ) ڤەگوهاستییە گۆت: دەمێ خودێ ئادەم (عليه السلام) چێکری، درێژاهیا وی شیست گەز بوون، گۆتێ: هەرە سلاڤکە وان چەند ملیاکەتێت هە ئەوێت ڕوینشتی و گوهێ خۆ بدەرێ کا دێ جابا تە دەن و سلاڤ کەنە تە، ب راستی ئەو سلاڤا تە و دویندەها تەیە. گۆت: السلام علیکم، وان لێ زێدەکر گۆتن: علیکم السلام ورحمە الله، گوت: هەر کەسێ بچیتە بەهەشتێ دێ ل سەر درێژاهییا ئادەمی بیت، و بەردەوام درێژاهییا مرۆڤان ل کێمییێ دا هەتا گەشتی یە ڤی قەبارێ نوکە.

بەندێ: بەهەشتا حەرامە ل سەر بێ باوەران و خۆ کوژان

دەرگەهێ (١): گوفتگویا ئیبراهیم دگەل خودایێ مەزن ژبەر بابێ خۆ

٦٨- عَنْ أبي هُرَيْرَةَ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ - عَنِ النَّبِيِّ (ﷺ) قَالَ: " يَلْقَى إِبْرَاهِيمُ أَبَاهُ آزَرَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَعَلَى وَجْهِ آزَرَ قَتَرَةٌ وَغَبَرَةٌ، فَيَقُولُ لَهُ إِبْرَاهِيمُ: أَلَمْ أَقُلْ لَكَ لَا تَعْصِنِي؟ فَيَقُولُ أَبُوهُ: فَالْيَوْمَ لَا أَعْصِيكَ، فَيَقُولُ إِبْرَاهِيمُ: يَا رَبِّ إِنَّكَ وَعَدْتَنِي أَنْ لَا تُخْزِنِي يَوْمَ يُبْعَثُونَ، فَأَيُّ خِزْيٍ أَخْزَى مِنْ أَبِي الْأَبْعَدِ، فَيَقُولُ اللَّهُ: إِنِّي حَرَّمْتُ الْجَنَّةَ عَلَى الْكَافِرِينَ، ثُمَّ يُقَالُ: يَا إِبْرَاهِيمُ مَا تَحْتَ رِجْلَيْكَ؟ أنْظُرْ، فَيَنْظُرُ فَإِذَا هُوَ بِذِيخٍ مُتَلَطِّخٍ، فَيُؤْخَذُ بِقَوَائِمِهِ فَيُلْقَى فِي النَّارِ.(البخاري (٣٣٥٠) فقط).

ئەبو هورەیرە (ﷺ)، ژ پێغەمبەرێ خودێ (ﷺ) ڤەدگوهێزیت، گۆت: ئیبراهیم د روژا قیامەتێ دا دێ بابێ خۆ ئازەر بینیت، و ل سەر سەر و چاڤێن ئازەری تژی رەشاتی و توزە، ئیبراهیم دێ بێژیتێ: ئەرێ ما من نە گوتە تە بێ ئەمریا من نەکە ؟ دێ بابێ وی بێژیت: ئەڤرو ئەز بێی فەرمانا تە ناکەم، ئیبراهیم دێ بێژیت: ئەی خودایێ من تە سوزا دایە من کو تو من شەرمزار نەکەی رۆژا قیامەتێ ما چ شەرمزاری ڤێ شەرمزاریێ خرابترە کو بابێ من یێ ژ من دیر بیت ؟ خودایێ مەزن دێ بێژیت: من بەهەشت ل سەر کافران یا حەرام کری، پاش دێ بێژیت: ئەی ئبراهیم ما ئەو چییە یا ل بن پێت تە ؟ دێ بەرێ خۆ دەتێ، کو ئەو گورگە (یان حەفتیارە) یێ خویناوی یە (ئانکو یێ خوینێ وەر بووی، خوینەلویی) و یێ بێ سەر و بەر و دێ دەست و پێت وی ئینە ئێك و دێ هاڤێژنە ئاگری دا.

دەرگەهێ (٢): خۆ كوشتن

٦٩- عَنِ الحَسَنِ، حَدَّثَنَا جُنْدُبُ بْنُ عَبْدِ اللهِ فِي هَذَا المَسْجِدِ وَمَا نَسِينَا مُنْذُ، حَدَّثَنَا وَمَا نَخْشَى أَنْ يَكُونَ جُنْدُبٌ كَذَبَ عَلَى رَسُولِ اللهِ (ﷺ) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (ﷺ): كَانَ فِيمَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ رَجُلٌ بِهِ جُرْحٌ فَجَزِعَ فَأَخَذَ سِكِّينًا فَحَزَّ بِهَا يَدَهُ فَمَا رَقَأَ الدَّمُ حَتَّى مَاتَ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى بَادَرَنِي عَبْدِي بِنَفْسِهِ حَرَّمْتُ عَلَيْهِ الجَنَّةَ. . (البخاري (٣٤٦٣) مسلم (١١٣)).

ژ حەسەنی، جندوبێ كورێ عبدالله د ڤێ موزگەفتێ دا بو مە گوتییە و پشتی بۆ مەگوتی مە ژبیر نەكری یە و ئەم ناترسین كو جندوب درەوا زاردەڤێ پێغەمبەری (ﷺ) بكەت : ((زەلامەك د ناف مللەتێن بەری هەوەدا هەبوو، وی برینەك هەبوو ڤێجا ئارامی ل سەر نەگرت و كێركەك هەلگرت دەستێ خۆ بری و خوین تێدا هات هەتا خوین تێدا نەما هەتا مری، خودایێ مەزن گوت: ((بەندێ من لەز كر و بەرا من راكر (ئانكو گیانێ خۆ بر) من بەهەشت ل سەر وی حەرام كر))

بەندێ: زانست

دەرگەهێ (١): ئاخفتن ل سەر زانستێ خودێ بێی پێزانین

٧٠- عَمْرُو بْنُ دِينَارٍ قَالَ أَخْبَرَنِي سَعِيدُ بْنُ جُبَيْرٍ قَالَ: قُلْتُ لِابْنِ عَبَّاسٍ: «إِنَّ نَوْفًا البَكَالِيَّ يَزْعُمُ أَنَّ مُوسَى صَاحِبَ الخَضِرِ لَيْسَ هُوَ مُوسَى بَنِي إِسْرَائِيلَ إِنَّمَا هُوَ مُوسَى آخَرُ»، فَقَالَ: «كَذَبَ عَدُوُّ اللهِ، حَدَّثَنَا أُبَيُّ بْنُ كَعْبٍ عَنِ النَّبِيِّ (ﷺ) أَنَّ مُوسَى قَامَ خَطِيبًا فِي بَنِي إِسْرَائِيلَ فَسُئِلَ: أَيُّ النَّاسِ أَعْلَمُ؟ فَقَالَ: «أَنَا»، فَعَتَبَ اللهُ عَلَيْهِ إِذْ لَمْ يَرُدَّ العِلْمَ إِلَيْهِ فَقَالَ لَهُ: «بَلَى لِي عَبْدٌ بِمَجْمَعِ البَحْرَيْنِ هُوَ أَعْلَمُ مِنْكَ»، قَالَ: «أَيْ رَبِّ وَمَنْ لِي بِهِ» وَرُبَّمَا قَالَ سُفْيَانُ «أَيْ رَبِّ وَكَيْفَ لِي بِهِ»،قَالَ: «تَأْخُذُ حُوتًا

فتجعَلَهُ فِي مِكْتَلٍ حَيْثمَا فقَدْتَ الحُوتَ فهُوَ ثمَّ» وَرُبَّمَا قَالَ «فهُوَ ثمَّهْ» وَأخَذ حُوتا فجَعَلَهُ فِي مِكْتَلٍ ثمَّ انطلَقَ هُوَ وَفتاهُ يُوشَعُ بنُ نُونٍ حَتى إِذا أتيَا الصَّخرَةَ وَضَعَا رُءُوسَهُمَا)) الحديث بطوله -.(البخاري (١٢٢) مسلم (٢٣٨٠)).

ژ عەمرویێ کورێ دیناری گوت: سەعیدێ کورێ جوبەییری بۆ من گوت: من گوتە ئبن عەباس: ب راستی نەوفەنی بەکالی دبێژیت: ئەو موسایێ هەڤالینیا خزری (خضر) کری ئەو نە ئەو موسایە ئەوێ بۆ بەنی ئیسرائیل هاتی بەلکو ئەو موسایەکێ دیترە گوت: دوژمنێ خودێ درەوا دکەت ئوبەییێ کورێ کەعەبی یێ بۆ مە گوتی ژ پێغەمبەری (ﷺ) کو موسا دناڤ بەنی ئیسرائیلیا خوتبە دخواند پرسیار ل موسا هاتە کرن کیژ مرۆڤ ژ هەمیان زاناترە ؟ گوت: ئەز. خودایێ مەزن گازندە لێ کرن پێدڤی بوو نە گوتبا ئەز ژ هەمیان زاناترم چونکی هەمی زانست خودێ نەدایە وی گوتێ: بەلێ من بەندەیەکێ دی یێ هەی یێ ل جهەکی کو دبێژنێ (مجمع البحرين) ئەو ژ تە زاناترە، گوت: ئەی خودا ئەز دێ وی ل کیڤە بینم ؟ و بەلکی سوفیان دبێژیت : کو موسا دبێژیت ئەی خودا ئەز دێ وی چەوا بینم ؟ دێ ماسیەکی کییە د زەنبیلکەکێ دا و دێ هەلگری هەر جهێ ماسی ل تە بەرزە بوو دێ ل وی جهی بینی و د بیت ئەوە یێ ل وێرێ و ماسی هەلگرت کرە د زەنمبیلکێ دا پاش دەرکەفت دگەل گەنجێ خۆ یوشەعێ کورێ نونی هەتا گەهەشتینە ل دەف گەڤری وان هەردووکا سەرێ خۆ دانا (ئانکو نڤستن) — فەرموودا ب درێژاهی هاتییە -

دەرگەهێ (٢): فێرکرنا ئاینی ئەرکە

٧١- عَنْ عِيَاضِ بْنِ حِمَارٍ الْمُجَاشِعِيِّ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ (ﷺ)،قَالَ ذَاتَ يَوْمٍ فِي خُطْبَتِهِ:" أَلَا إِنَّ رَبِّي أَمَرَنِي أَنْ أُعَلِّمَكُمْ مَا جَهِلْتُمْ، مِمَّا عَلَّمَنِي يَوْمِي هَذَا، كُلُّ مَالٍ نَحَلْتُهُ عَبْدًا حَلَالٌ، وَإِنِّي خَلَقْتُ عِبَادِي حُنَفَاءَ كُلَّهُمْ، وَإِنَّهُمْ أَتَتْهُمُ الشَّيَاطِينُ فَاجْتَالَتْهُمْ عَنْ دِينِهِمْ، وَحَرَّمَتْ عَلَيْهِمْ مَا أَحْلَلْتُ لَهُمْ، وَأَمَرَتْهُمْ أَنْ يُشْرِكُوا بِي مَا لَمْ أُنْزِلْ بِهِ سُلْطَانًا، وَإِنَّ اللهَ نَظَرَ إِلَى أَهْلِ الْأَرْضِ، فَمَقَتَهُمْ عَرَبَهُمْ وَعَجَمَهُمْ، إِلَّا بَقَايَا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ، وَقَالَ: إِنَّمَا بَعَثْتُكَ لِأَبْتَلِيَكَ وَأَبْتَلِيَ بِكَ، وَأَنْزَلْتُ عَلَيْكَ كِتَابًا لَا يَغْسِلُهُ الْمَاءُ، تَقْرَؤُهُ نَائِمًا وَيَقْظَانَ، وَإِنَّ اللهَ أَمَرَنِي أَنْ أُحَرِّقَ قُرَيْشًا، فَقُلْتُ: رَبِّ إِذًا يَثْلَغُوا رَأْسِي فَيَدَعُوهُ خُبْزَةً، قَالَ: اسْتَخْرِجْهُمْ كَمَا اسْتَخْرَجُوكَ، وَاغْزُهُمْ نُغْزِكَ، وَأَنْفِقْ فَسَنُنْفِقَ عَلَيْكَ، وَابْعَثْ جَيْشًا نَبْعَثْ خَمْسَةً مِثْلَهُ، وَقَاتِلْ بِمَنْ أَطَاعَكَ مَنْ عَصَاكَ، قَالَ: وَأَهْلُ الْجَنَّةِ ثَلَاثَةٌ ذُو سُلْطَانٍ مُقْسِطٌ مُتَصَدِّقٌ مُوَفَّقٌ، وَرَجُلٌ رَحِيمٌ رَقِيقُ الْقَلْبِ لِكُلِّ ذِي قُرْبَى وَمُسْلِمٍ، وَعَفِيفٌ مُتَعَفِّفٌ ذُو عِيَالٍ، قَالَ: وَأَهْلُ النَّارِ خَمْسَةٌ: الضَّعِيفُ الَّذِي لَا زَبْرَ لَهُ، الَّذِينَ هُمْ فِيكُمْ تَبَعًا لَا يَبْتَغُونَ أَهْلًا وَلَا مَالًا، وَالْخَائِنُ الَّذِي لَا يَخْفَى لَهُ طَمَعٌ، وَإِنْ دَقَّ إِلَّا خَانَهُ، وَرَجُلٌ لَا يُصْبِحُ وَلَا يُمْسِي إِلَّا وَهُوَ يُخَادِعُكَ عَنْ أَهْلِكَ وَمَالِكَ «وَذَكَرَ» الْبُخْلَ أَوِ الْكَذِبَ وَالشِّنْظِيرُ الْفَحَّاشُ "

(رواه مسلم فقط برقم (٢٨٦٥)).

ژ عیازێ کورێ حیمارێ موجاشعی، کو پێغەمبەری (ﷺ) روژەکی د گوتارا ئەینێ دا دگوت: (ئەرێ خودێ فەرمانا ل من کری کو ئەوا هوین ژێ نەفامن و نزانن هەوە فێر بکەم ئەو تشتێ دڤان روژاندا نیشا من دای، هەر مالێ من دابیتە بەندی ب رێکێن یاسایی بۆ وی د حەلالن و دیارییا پادشایێ وی یە، و هەمی بەندەیێن خۆ من ل سەر

فیترەتیّ دروستکرینه کو د بەرهەڤن بەرەڤ ریّنمایێ ڤه بهیّن، بەلیّ ئەو یێن ل دویف شەیتانی کەفتین و وان ل سەر ریّیا ئاینیّ وان لادەن، و یا من بۆ وان حەلال کری وان ل سەر خۆ حەرام کر، و فەرمانا وان دکەن کو هەڤکیفا بۆ من دانن و من چ سروش پیّ نە ئینانه خواریّ خودیّ دیّ بەریّ خۆ دەته خەلکیّ ئەردی عەربیّ وان و عەجەمیّ وان ودیّ لیّ تورەبیت ب تنیّ هندەك ئەهلیّ کتابیّ دیّ مینن، و گوت: بیّگومان من تو یێ فریّکری کا دیّ نامیّ ب دروستاهی گەهینی یان نە و خەلکەکیّ ژی ب تە بجەربینم کا باوەری ب تە ئینایە یان نە، و من کتیّبەك یا بۆ تە فریّکری ب ئاڤیّ ناهیّتە شوشتن (ئانکو نەیا نڤیسیه د ناڤ پەران دا بەلکو یا دناڤ سینگاندا پاراستی یه) دهشیاری و نڤستی دهیّتە خواندن، و خودیّ فەرمانا من یاکری کو ئەز قورەیشیان بسوژم، من گوت: ئەی خودیّ دیّ سەریّ من کەرکەن کا چەوا نانی کەر دکەن، گوت: دیّ ئەز وان دەرئیّخم هەر وەکو وان تو دەرئیّخستی، و جیهادیّ دگەل وان بکە ئەم دیّ هاریکاریا تە کەین و تشتان دریّکا خودای دا ب مەزیّخە ئەم ژیّ ل سەر تە دیّ مەزیّخین، تو لەشکەرەکیّ فریّکە ئەم ژی پیّنجاران دیّ هندی وان فریّکەین، و ب وان کەسان بجەنگه یێن گوهداریا تە دکەن دگەل وان یێن گوهاداریا تە نەکەن، گوت: ئەهلیّ بەهەشتیّ سیّ کەسن ئێکیّ ژ وان کەسەکیّ خودان دەستهەلاتە و یێ دادپەروەرە و هاریکاریا هەژاران دکەت و یێ سەرکەفتی یه، و زەلامەکیّ دلوڤانە یێ دل نازکە بۆ هەر مرۆڤەکیّ خۆ و هەر موسلمانەکیّ و کەسەکیّ هەژارە بەلیّ یێ بخۆ شەرمە دەستیّ خۆ ل بەر خەلکی ناگریت و یێ پیّدڤی یه و خودان زاروکە ژی

گوت: ئەهلێ ئاگری پێنجن: ئەو کەسە یێ لاواز و چ عەقل نە و رێگرە ب وی تشتی یێ پێدڤی کو بکەت، ئەون ئەوێن ل دویف هەوە دهێن ژ بەر گەندەلیەکێ بئێخیتە ل ناڤ خەلکێ هەوە دا، و ئەوێ خائن ئەوە یێ کو نەشێتە خۆ هەر تشتێ هەبیت خیانەتێ تێدا دکەت خۆ ئەکەر یێ کێم ژی بیت وەکو کیشان و پیڤانان، و زەلامەکە سپێدەك و ئێڤاریەك نینە ئەو ل سەر ئەهل و مالا تە کاردکەت ب تنێ دا تە تێدا بخاپینیت و ئەوە یێ شەرێ وی ڤەشارتی و خێرێن وی دیار، و بەحسێ بەخیلی یان درەو کرییە و یێ بێ رەووشت و یێ زور پەیڤێن کریت بکاردئینیت

بەندێ: دیتنا خودایێ مەزن

دەرگەهێ: دێ خودایێ مەزن بینی کا چەوا هەیڤا چواردە شەڤی دبینی

٧٢- عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَزِيدَ اللَّيْثِيِّ، أَنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ، أَخْبَرَهُ أَنَّ نَاسًا قَالُوا لِرَسُولِ اللهِ (ﷺ): يَا رَسُولَ اللهِ، هَلْ نَرَى رَبَّنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ؟ فَقَالَ رَسُولُ اللهِ (ﷺ): «هَلْ تُضَارُّونَ فِي رُؤْيَةِ الْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ؟» قَالُوا: لَا يَا رَسُولَ اللهِ، قَالَ: «هَلْ تُضَارُّونَ فِي الشَّمْسِ لَيْسَ دُونَهَا سَحَابٌ؟» قَالُوا: لَا يَا رَسُولَ اللهِ، قَالَ: " فَإِنَّكُمْ تَرَوْنَهُ، كَذَلِكَ يَجْمَعُ اللهُ النَّاسَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَيَقُولُ: مَنْ كَانَ يَعْبُدُ شَيْئًا فَلْيَتَّبِعْهُ، فَيَتَّبِعُ مَنْ كَانَ يَعْبُدُ الشَّمْسَ الشَّمْسَ، وَيَتَّبِعُ مَنْ كَانَ يَعْبُدُ الْقَمَرَ الْقَمَرَ، وَيَتَّبِعُ مَنْ كَانَ يَعْبُدُ الطَّوَاغِيتَ الطَّوَاغِيتَ، وَتَبْقَى هَذِهِ الْأُمَّةُ فِيهَا مُنَافِقُوهَا، فَيَأْتِيهِمُ اللهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى فِي صُورَةٍ غَيْرِ صُورَتِهِ الَّتِي يَعْرِفُونَ، فَيَقُولُ: أَنَا رَبُّكُمْ، فَيَقُولُونَ: نَعُوذُ بِاللهِ مِنْكَ، هَذَا مَكَانُنَا حَتَّى يَأْتِيَنَا رَبُّنَا، فَإِذَا جَاءَ رَبُّنَا عَرَفْنَاهُ، فَيَأْتِيهِمُ اللهُ تَعَالَى فِي صُورَتِهِ الَّتِي يَعْرِفُونَ، فَيَقُولُ: أَنَا رَبُّكُمْ، فَيَقُولُونَ: أَنْتَ رَبُّنَا فَيَتَّبِعُونَهُ وَيُضْرَبُ الصِّرَاطُ بَيْنَ ظَهْرَيْ جَهَنَّمَ،

فأكُونُ أنَا وَأمَّتِي أوَّلَ مَـنْ يُجِيـزُ، وَلَـا يَـتكَلَّمُ يَوْمَئِـذٍ إلَّـا الرُّسُـلُ، وَدَعْـوَى الرُّسُلِ يَوْمَئِذٍ: اللهُمَّ سَلِّمْ، سَلِّمْ، وَفِي جَهَنَّمَ كَلَالِيبُ مِثْلُ شَوْكِ السَّعْدَانِ، هَلْ رَأيْتمُ السَّعْدَانَ؟ " قَالُوا: نَعَمْ يَا رَسُولَ اللهِ قَالَ: " فَإنَّهَا مِثْـلُ شَـوْكِ السَّـعْدَانِ غَيْـرَ أنَّـهُ لَـا يَعْلَـمُ مَـا قَـدْرُ عِظَمِهَـا إلَّـا اللهُ، تَخْطَـفُ النَّـاسَ بِأعْمَالِهِمْ، فَمِـنْهُمُ المُـؤْمِنُ بَقِـيَ بِعَمَلِهِ، وَمِـنْهُمُ المُجَـازَى حَتَّـى يُنَجَّى، حَتَّى إذَا فَرَغَ اللهُ مِنَ القَضَاءِ بَـيْنَ العِبَـادِ، وَأرَادَ أنْ يُخْـرِجَ بِرَحْمَتِـهِ مَـنْ أرَادَ مِنْ أهْلِ النَّارِ، أمَرَ المَلَائِكَةَ أنْ يُخْرِجُوا مِنَ النَّارِ مَنْ كَـانَ لَـا يُشْـرِكُ بِـاللهِ شَـيْئًا مِمَّـنْ أرَادَ اللهُ تَعَـالَى أنْ يَرْحَمَـهُ مِمَّـنْ يَقُـولُ: لَـا إلَـهَ إلَّـا اللهُ، فَيَعْرِفُونَهُمْ فِي النَّارِ، يَعْرِفُونَهُمْ بِأثَرِ السُّجُودِ، تَأكُلُ النَّارُ مِنَ ابْنِ آدَمَ إلَّـا أثَرَ السُّجُودِ، حَرَّمَ اللهُ عَلَـى النَّـارِ أنْ تَأكُـلَ أثَـرَ السُّـجُودِ، فَيُخْرَجُـونَ مِـنَ النَّارِ وَقَدِ امْتَحَشُوا، فَيُصَبُّ عَلَيْهِمْ مَاءُ الحَيَاةِ، فَيَنْبُتُونَ مِنْـهُ كَمَـا تَنْبُـتُ الحِبَّةُ فِي حَمِيلِ السَّيْلِ، ثُـمَّ يَفْـرُغُ اللهُ تَعَـالَى مِـنَ القَضَـاءِ بَـيْنَ العِبَـادِ، وَيَبْقَى رَجُلٌ مُقْبِلٌ بِوَجْهِهِ عَلَى النَّارِ وَهُوَ آخِرُ أهْلِ الجَنَّةِ دُخُولًا الجَنَّةَ، فَيَقُـولُ: أيْ رَبِّ، اصْـرِفْ وَجْهِـي عَـنِ النَّـارِ، فَإنَّـهُ قَـدْ قَشَـبَنِي رِيحُهَـا، وَأحْرَقَنِي ذَكَاؤُهَا، فَيَدْعُو اللهَ مَا شَاءَ اللهُ أنْ يَدْعُوَهُ، ثُمَّ يَقُولُ اللهُ تَبَـارَكَ وَتَعَالَى: هَلْ عَسَيْتَ إنْ فَعَلْتُ ذَلِكَ بِكَ أنْ تَسْألَ غَيْرَهُ؟ فَيَقُولُ: لَا أسْألُكَ غَيْرَهُ، وَيُعْطِي رَبَّهُ مِنْ عُهُودٍ وَمَوَاثِيقَ مَـا شَـاءَ اللهُ، فَيَصْـرِفُ اللهُ وَجْهَـهُ عَنِ النَّارِ، فَإذَا أقْبَلَ عَلَى الجَنَّةِ وَرَآهَـا سَـكَتَ مَـا شَـاءَ اللهُ أنْ يَسْكُتَ، ثُـمَّ يَقُولُ: أيْ رَبِّ، قَدِّمْنِي إلَى بَابِ الجَنَّةِ، فَيَقُولُ اللهُ لَهُ: ألَيْسَ قَـدْ أعْطَيْـتَ عُهُودَكَ وَمَوَاثِيقَكَ لَا تَسْألُنِي غَيْرَ الَّذِي أعْطَيْتُكَ، وَيْلَكَ يَـا ابْـنَ آدَمَ، مَـا أغْـدَرَكَ فَيَقُـولُ: أيْ رَبِّ، يَـدْعُو اللهَ حَتَّـى يَقُـولَ لَـهُ: فَهَـلْ عَسَـيْتَ إنْ أعْطَيْتُكَ ذَلِكَ أنْ تَسْألَ غَيْرَهُ؟ فَيَقُولُ: لَا وَعِزَّتِكَ، فَيُعْطِـي رَبَّـهُ مَـا شَـاءَ اللهُ مِنْ عُهُودٍ وَمَوَاثِيقَ، فَيُقَدِّمُهُ إلَى بَابِ الجَنَّةِ، فَإذَا قَامَ عَلَى بَابِ الجَنَّةِ انْفَهَقَتْ لَهُ الجَنَّةُ، فَرَأى مَا فِيهَا مِنَ الخَيْرِ وَالسُّرُورِ، فَيَسْكُتُ مَا شَـاءَ اللهُ

أنْ يَسكُتَ، ثمَّ يَقُولُ: أيْ رَبِّ، أدخِلنِي الجَنَّةَ، فيَقُولُ اللهُ تبَارَكَ وَتعَالَى لَهُ: ألَيسَ قَدْ أعطَيتَ عُهُودَكَ وَمَوَاثِيقَكَ أنْ لَا تَسألَ غَيرَ مَا أعطِيتَ؟، وَيلَكَ يَا ابنَ آدَمَ، مَا أغدَرَكَ، فيَقُولُ: أيْ رَبِّ، لَا أكُونُ أشقَى خَلقِكَ، فلَا يَزَالُ يَدعُو اللهَ حَتَّى يَضحَكَ اللهُ تبَارَكَ وَتعَالَى مِنهُ، فإذَا ضَحِكَ اللهُ مِنهُ قَالَ: ادخُلْ الجَنَّةَ، فإذَا دَخَلَهَا قَالَ اللهُ لَهُ: تمَنَّهْ، فيَسألُ رَبَّهُ وَيَتمَنَّى حَتَّى إنَّ اللهَ ليُذَكِّرُهُ مِنْ كَذَا وَكَذَا، حَتَّى إذَا انقَطَعَتْ بِهِ الأمَانِيُّ، قَالَ اللهُ تعَالَى: ذَلِكَ لَكَ وَمِثلُهُ مَعَهُ "، قَالَ عَطَاءُ بنُ يَزِيدَ، وَأبُو سَعِيدٍ الخُدرِيُّ، مَعَ أبِي هُرَيرَةَ لَا يَرُدُّ عَلَيهِ مِنْ حَدِيثِهِ شَيئًا، حَتَّى إذَا حَدَّثَ أبُو هُرَيرَةَ أنَّ اللهَ قَالَ لِذَلِكَ الرَّجُلِ: «وَمِثلُهُ مَعَهُ»، قَالَ أبُو سَعِيدٍ: «وَعَشَرَةُ أمثَالِهِ مَعَهُ»، يَا أبَا هُرَيرَةَ، قَالَ أبُو هُرَيرَةَ: مَا حَفِظتُ إلَّا قَولَهُ: «ذَلِكَ لَكَ وَمِثلُهُ مَعَهُ»، قَالَ أبُو سَعِيدٍ: أشهَدُ أنِّي حَفِظتُ مِنْ رَسُولِ اللهِ (ﷺ) قَولَهُ: «ذَلِكَ لَكَ وَعَشَرَةُ أمثَالِهِ»، قَالَ أبُو هُرَيرَةَ: وَذَلِكَ الرَّجُلُ آخِرُ أهلِ الجَنَّةِ دُخُولًا الجَنَّةَ. (البخاري (٨٠٦) ومسلم (١٨٢).

ژ عەتایێ كورێ یەزیدێ لەیسی ژ ئەبو هورەیرە گوتیە وی كو هندەكا ژ خەلكی گوتیە: ئەی پێغەمبەرێ خودێ ئەرێ ما ئەم دێ خودایێ خۆ بینین ل روژا قیامەتێ ؟ پێغەمبەرێ خودێ (ﷺ) گۆت: ئەرێ دێ بەربەستەك هەبیت د دیتنا هەیڤێ دا د شەڤا چواردە شەڤی دا و بێی عەڤر ؟ گوتن: نەخێر. گوت: ئەرێ ما دێ بەربەستەك هەبیت د دیتنا روژێ د رۆژا نیڤرو دا (ئانكو نیڤا ئەسمانی دا)، و چ پنێت عەڤری لێ نەبن ؟ گوتن: نەخێر ب راستی ئاها هەروەسا هوین دێ خودایێ خۆ بینن، خودایێ مەزن رۆژا قیامەتێ دێ هەمی خەلكی كوم كەت و دێ بێژیت: هەر كەسەك كا چ پەرستیە دێ ل دویف وی كەڤیت، یێ پەرستنا رۆژێ دكر دێ دویف

رۆژێ کەڤیت، یێ پەرستنا هەیڤێ دکر دێ ل دویف هەیڤێ کەڤیت، یێ پەرستنا بتان (سەنەمان) دکر دێ ل دویف بتان کەڤیت، و دووری یێن ڤێ ئوممەتێ دێ مینە ناڤدا، ئەڤجا دێ خودایێ مەزن هێت ل سەر شێوەکی نەوەکو شێوێ ئەوێ پێ دهێتە نیاسین، دێ بێژیت: ئەز خودایێ هەوە مە، دێ بێژن: ئەم خۆ ژ خودێ دپارێزین ژ تە. ئەڤە جهێ مەیە هەتا خودایێ مە دهێت و ئەگەر خودایێ مە هات ئەم دێ نیاسین، ئەڤجا دێ خودایێ وان هێت ل سەر وی رەنگی ئەوێ ئەو دنیاسن، دێ بێژیت: ئەز خودایێ هەوە مە، دێ بێژن: تو خودایێ مە و دێ ل دویف کەڤن دێ رێیا سیراتێ دانن دناڤبەرا هەردوو ملێن دوژەهێ، ئەز و ئوممەتا من ئێکەمین کو ژێ دەرباز ببین، و د وێ روژێ دا کەسەك نا ئاخڤیت ب تنێ پێغەمبەر نەبن و دوعایێن پێغەمبەرا د وێ روژێ دا ئەڤەیە: (اللهم سلم سلم) درك و چەنگالێن د دوژەهێ دا هەی وەکی ستریێن سەعدان (ستریەکە)، ئەرێ هەوە ستریێن سەعدان دیتینە ؟ گوتن: بەلێ ئەی قاصدێ خودێ، گوت: ب راستی وەکی ستریا سەعدانێ یە ژبلی خودایێ مەزن نەبیت کەس مەزناتیا وێ نزانیت هندی کو یا مەزنە، خەلکەکێ دێ داعیریت نە دناڤ خۆ دا ل دویف کارێن وان، ڤێجا باوەردار هەیە دێ ب کارێن خۆ مینیت، و یێ دەستیوردایە هەتا ڤورتال دبیت، هەتا خودا قەزایێ دناڤبەرا بەندان ب دوماهی دئینیت، و یێ ڤیا دێ ب رەحما خۆ خەلکێ ئاگری ژێ دەرئێخیتن، دێ فەرمانا فریشتان کەت کو یێ هەڤکویف بۆ خودێ ب چ تشتەکی نەچێکر بیت ژ ئاگری دەر بئێخن یێ خودێ ڤییا دلوڤانیێ پێ ببەت، وان یێن گوتی: (لاالـه الا الله)، دێ هێنە نیاسین د ئاگری دا ب شینوارێن سوجدێ، ئاگر دێ ژ لەشێ کورێن ئادەمی خوتن ب تنێ شینوارێن سجودا نەبن، یێ حەرام کری

ل سەر ئاگری کو شینوارێن سجودا بخوتن، ڤێجا دێ ژ ئاگری دەرئێخن و ئەو د رەش و سوتینە، دێ ئاڤا ژیانێ پێداکەن، دێ شین بن هەر وەکی دندك ل دەف شیفکا شین دبن، پاش قەزا خودایێ مەزن دناڤبەرا بەندان دێ ب دوماهی هێت، و دێ زەلامەك مینیتەڤە و بەرێ وی یێ ل دوژەهێ و دوماهیك خەلکێ بەهەشتێ یە، و دێ بێژیت: ئەی خودێ بەرێ سەر وچاڤێن من ژ ئاگری وەرگێرە، چونکی بێهنا وێ ئەز خوارم، گڕی و شلقێن دوژەهێ ئەم سوتین، دێ دوعایان ژ خودێ کەت هندی خودایێ مەزن حەسکەت کو دوعایا ژێ بکەت، پاش خودایێ مەزن دێ بێژیت: ئەرێ بەلکی ئەز وێ بۆ تە بکەم تو داخوازەکا دیتر ژبلی ڤێ ژ من بکەی ؟ دێ بێژیت: ژبلی ڤێ ئەز چ پرسیارێن دی ژ تە ناکەم، و هندی خودێ حەزکری دێ سوز و پەیمانا دەتە خودێ، دێ خودێ بەرێ وی ژ ئاگری وەرگێریت، دێ بەرێ وی کەڤیتە بەهەشتێ و دێ بینیت، دێ بێ دەنگ بیت هندی خودایێ مەزن حەزکری بێدەنگ بیت، پاش دێ بێژیت: ئەی خودایێ من ببە نێزیك دەرگەهێن بەهەشتێ خودایێ مەزن دێ بێژیتێ: ئەرێ ما تە سوز و پەیمان نەدابوونە من ژبلێ وێ یا من دایە تە، وەیل بۆ تە بیت یا کورێ ئادەمی من غەدر ل تە نەکری یە، دێ بێژیت: ئەی خودێ، دێ دوعایان ژ خودێ کەت هەتا خودێ دبێژیتێ: ڤێجا بەلکی وێ ژی بدەمەتە و تو هندەك داخوازێن دیتر بکەی ؟ دێ بێژیت: نەخێر ئەز ب هێز و شیانێن تە کەمە و هندی خودێ حەزکری دێ سوز و پەیمانا دەتە خودێ، دێ خودێ وی بەتە ل بەر دەرگەهێ بەهەشتێ، ڤێجا دەمێ ما ل بەر دەرگەهێ بەهەشتی، بەهەشتێ دێ بۆ وی پشکرینیتن ڤێجا دێ هەمی جورێن خێر و خوشی و شادییا بینیت، دێ بێ دەنگ بیت هندێ خودایێ مەزن حەزکری بێدەنگ

بیت، پاش دێ بێژیت: ئەی خودایێ من ببە ناڤ بەهەشتێ دا خودایێ مەزن دێ بێژیتێ: ئەرێ ما تە سوز و پەیمان نەدابوونە من ژبلێ وێ یا من دایە تە پرسیارێ ژ من نەکەی ؟ وەیل بۆ تە بیت یا کورێ ئادەمی من غەدر ل تە نەکری یە، دێ بێژیت: ئەی خودێ، ئەز نا بمە مرۆڤەکێ خەراب ژ چێکریێن تە دێ دوعایان ژ خودێ کەت هەتا خودایێ مەزن و بلند دێ پێ کەتە کەنی، ڤێجا ئەگەر خودێ پێ کرە کەنی، دێ بێژیت: بنە بەهەشتێ، ڤێجا ئەگەر بژورکەفتە بەهەشتێ، خودایێ مەزن دێ بێژیتی: بخوازە، دێ خوازیت و پرسیارا ژ خودایێ خۆ کەت خودێ دێ بیرا وی ئینیتەڤە من ئەڤە و ئەڤە کر، هەتا هەمی هیڤیێن وی ژێ دهێنە برین، خودایێ مەزن دێ بێژتێ: ئەوا تە خواستی مە بۆ تە ئەو و هندی وێ دگەل وێ دا کر. عەتائێ کورێ یەزید دبێژیت، و ئەبو سەعیدێ خودری، ودگەل ئەبو هورەیرە کو تشتەکی ژ فەرموودا وی رەد ناکەتەڤە، هەتا ئەبو هورەیرە ئاخفتی کو خودایێ مەزن و پایە بلند دبێژیتە وی زەلامی: و هندی وێ دگەل وێ دا. و ئەبو سەعیدێ دبێژیت: دەه جار هندی وێ دگەل وێ دا، یا ئەبو هورەیرە، ئەبو هورەیرە دبێژیت: من ژ بەر نەکری یە ژ گوتنا وی ب تنی «(**ذَلِكَ لَكَ وَمِثْلُهُ مَعَهُ**)»، ئانکو: هندی وێ دگەل وێ دا، ئەبو سەعیدێ دبێژیت: ئەز شادەیێ ددەم من ژ پێغەمبەرێ خودێ (ﷺ) یێ ژبەر کری گوتنا وی: ‹ **ذَلِكَ لَكَ وَعَشَرَةُ أَمْثَالِهِ** › ئانکو: دەه جار هندی وێ دگەل وێ دا، ئەبو هورەیرە دبێژیت: ئەو زەلام دوماهی زەلامە ژ ئەهلێ بەهەشتی بچیتە بەهەشتی.

٧٣- أبي هُرَيرَةَ رَضِيَ اللهُ عنهُ قالَ: قالَ رَسُولُ اللهِ، (ﷺ): "هَلْ نَرَى رَبَّنَا يَوْمَ القِيَامَةِ؟ قَالَ: هَلْ تضَارُّونَ فِي رُؤْيَةِ الشَّمْسِ فِي الظَّهِيرَةِ ليسَتْ فِيهَا سَحَابَةٌ؟ قالوا: لَا، قَالَ: هَلْ تضَارُّونَ فِي رُؤْيَةِ القَمَرِ ليلَةَ البَدْرِ ليسَ فِيهِ سَحَابَةٌ؟ قَالوا: لَا، قَالَ: فوَالذِي نَفسُ مُحَمَّدٍ بيَدِهِ لَا تضَارُّونَ فِي رُؤْيَةِ رَبِّكُمْ إلَّا كَمَا تضَارُّونَ فِي رُؤْيَةِ أحدِهِمَا، فيَلقَى العَبْدَ فيقول: أي فُلْ ألمْ أكْرِمكَ وَأسَوِّدْكَ وَأزَوِّجْكَ وَأسَخِّرْ لكَ الخَيلَ وَالإبِلَ وَأذَرْكَ ترأسُ وَترْبَعُ؟ فيَقُولُ: بَلَى فيَقُولُ: أفظَنَنتَ أنَّكَ مُلَاقِيَّ؟ فيَقُولُ: لَا، فيَقُولُ: فإنِّي أنسَاكَ كَمَا نَسِيتَنِي، ثمَّ يَلقَى الثانِيَ فيقول: أي فُلْ ألمْ أكْرِمكَ وَأسَوِّدْكَ وَأزَوِّجْكَ وَأسَخِّرْ لكَ الخَيلَ وَالإبِلَ وَأذَرْكَ ترأسُ وَترْبَعُ؟ فيَقُولُ: بَلَى أيْ رَبِّ، فيَقُولُ: أفظَنَنتَ أنَّكَ مُلَاقِيَّ؟ فيَقُولُ: لَا، فيَقُولُ: إنِّي أنسَاكَ كَمَا نَسِيتَنِي. ثمَّ يَلقَى الثالِثَ فيَقُولُ لَهُ مِثلَ ذلِكَ، فيَقُولُ: يَا رَبِّ آمَنتُ بِكَ وَبكِتابِكَ وَرُسُلِكَ وَصَلَّيتُ وَصُمتُ وَتصَدَّقتُ وَيُثنِي بخَيرٍ مَا استطاعَ. فيقول: ههنا إذًا. ثمَّ يُقَالُ: الآنَ نَبعَثُ شَاهِدًا عَليكَ. فيَتفكَّرُ فِي نَفسِهِ مَنِ الذِي يَشهَدُ عَلَيَّ، فيُختَمُ عَلَى فِيهِ وَيُقَالُ لِفَخِذِهِ انطِقِي فيَنطِقُ فخِذُهُ وَلَحمُهُ وَعِظامُهُ بعَمَلِهِ، وَذلِكَ ليُعذِرَ مِن نَفسِهِ، وَذلِكَ اذ منافِقُ، وَذلِكَ الذِي يَسخَطُ اللهُ عَليهِ.

(رواه الامام مسلم فقط دون البخاري برقم (٢٨٧٢)).

ژ ئـەبو هـورەيرە (ﷺ) هاتييـە، گـۆت. گـوتن: ئـەی پێغەمبـەرێ خودای ئەرێ ما ئەم دێ خودایێ خۆ بينين ل روژا قيامەتێ ؟ گـۆت: ئـەرێ مـا هـوين دێ گفتوگـويێ و موجـادلێ ل سـەر د ديتنـا روژێ د نيڤـا روژێ دا (ئـانكو نيڤـا ئـەسمانی دا) كـەن، و چ پنێـت عـەڤری لێ نەبن ؟ گوتن: نەخێر. گوت: ئەرێ هوين دێ گفتوگويێ و موجـادلێ ل سـەر د ديتنـا هـەيڤێ دا كـەن د شـەڤا چوارده شـەڤی دا و چ پنێـت

عـەڤری نـەبن ؟ گـوتن: نـەخێر ئـەز ب وی کەمـە یـێ جـانێ مـن د دەستێ ویدا هـوین گفتوگوییێ و موجـادلێ ل سـەر دیتنـا خـودایێ خـۆ ناکـەن ب تنـێ هـەر وەکـی ئێـك ژ وان هـەردوویان نـە بیـنن، گـوت: بەندێ هەی دێ خودایێ مەزن بینیت، دێ بێژیتێ: ئـەی فلان کـەس ئەرێ ما من رێز ل تە نەگرت بوو ؟ و ما من تو ل سەر کەسێن دیـتر نەکربوویە رێڤەبەر، و ما من تو خێزاندار نـەکر بـووی و مـن بـو تـە هەسپ و حیشتر موسەخەر نەکربوون و من تو نەکربوویە سەروك و نیڤـا دەسـتکەفتیا یـێن تـە نـەبوون ؟ دێ بێـژیت: بـەلێ، گـوت: دێ بێژیت: تە هزر کر کو تو دێ هێیە ل دەف من ؟ دێ بێژیت: نـەخێر، دێ بێژیت: ب راستی من ژی تو ژبیر کـری هـەر وەکـو تـە ئـەس ژبـیر کری. پاش دێ یێ دوویێ ئینن، دێ بێژیتێ: ئەی فلان کەس ئەرێ ما مـن رێـز ل تـە نـەگرت بـوو ؟ و مـا مـن تـو ل سـەر کەسـێن دیـتر نەکربوویـە رێڤەبـەر، و مـا مـن تـو نەکرییـە خێزانـدار و مـن بۆ تـە هەسپ و حیشتر موسەخەر نەکرن و مـن تـو نـەکر بوویـە سـەروك و نیڤـا دەسـتکەفتیا یـێن تـە نـەبوون ؟ دێ بێـژیت: بـەلێ، گـوت: دێ بێژیت: تە هزر کر کو تو دێ هییە ل دەڤ من ؟ دێ بێژیت: نـەخێر، دێ بێژیت: ب راستی من ژی تـو ژبـیر کـری هـەر وەکـو تـە ئـەز ژبـیر کری. پاش دێ یێ سییێ ئینن دێ بێژیتە وی هەر وەکو یـێ بـەرێ دێ بێژیت: ئەی خودا من باوەری ب تە و کتێبـا تـە و ب پێغەمبـەرێ تـە هنارتی ئینا. و من نڤێژێن کری و من روژێن گرتـی و بەخشین یێـت دای و من پەسنێن خێرێ یێن کـری ب قـەدەر شـیانێت خـۆ، ل ڤێـرێ راوەسـتە، گـوت: پـاش دێ بێـژیتێ: دی نوکـە شـاهدا ل سـەر تـە دەرئێخین ڤێجا دێ هزرا خۆ د دەروونـێ خـودا کـەت ئـەو کـی یـە دێ شـاهدیێ ل سـەر مـن دەت، ڤێجـا دێ دەڤـێ وی بەسـتن، و دێ بێژنـە

رونیٚ وی دیٚ باخڤە ڤیٚجا رونـیٚ وی و گوشـتـیٚ وی و هەسـتـیٚن وی دیٚ ئاخڤن ل سەر کار و کریاریٚن وی، و دیٚ بیٚژن ئەڤە ئەوە ییٚ هەجـەتا پیٚش دەروونیٚ خوٚ ڤـە د گریـت، ئەڤـە ئـەو دووری یـە، و ئەڤـە ئـەوە ئەویٚ وەکو خودیٚ ییٚ ژیٚ رازی نە ل سەر کریاریٚن وی)

بەندیٚ: تیٚگوشان دریٚکا خودیٚ دا

دەرگەهیٚ (١): دیارکرنا رحیٚن شەهیدا د بەهەشتیٚ دا

٧٤- عَنْ مَسْرُوقٍ قَالَ سَأَلْنَا عَبْدَ اللَّهِ عَنْ هَذِهِ الآيَةِ ﴿وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتًا بَلْ أَحْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ﴾ { آلِ: عِمْرَانَ ١٦٩ } قَالَ أَمَا إِنَّا قَدْ سَأَلْنَا عَنْ ذَلِكَ فَقَالَ: "أَرْوَاحُهُمْ فِي جَوْفِ طَيْرٍ خُضْرٍ لَهَا قَنَادِيلُ مُعَلَّقَةٌ بِالْعَرْشِ تَسْرَحُ مِنَ الْجَنَّةِ حَيْثُ شَاءَتْ، ثُمَّ تَأْوِي إِلَى تِلْكَ الْقَنَادِيلِ، فَاطَّلَعَ إِلَيْهِمْ رَبُّهُمْ عَزَّ وَجَلَّ اطِّلَاعَةً فَقَالَ: هَلْ تَشْتَهُونَ شَيْئًا قَالُوا أَيَّ شَيْءٍ نَشْتَهِي وَنَحْنُ نَسْرَحُ مِنَ الْجَنَّةِ حَيْثُ شِئْنَا فَفَعَلَ ذَلِكَ بِهِمْ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، فَلَمَّا رَأَوْا أَنَّهُمْ لَمْ يُتْرَكُوا مِنْ أَنْ يَسْأَلُوا قَالُوا يَا رَبِّ نُرِيدُ أَنْ تَرُدَّ أَرْوَاحَنَا فِي أَجْسَادِنَا حَتَّى نُقْتَلَ فِي سَبِيلِكَ مَرَّةً أُخْرَى، فَلَمَّا رَأَى أَنْ لَيْسَ لَهُمْ حَاجَةٌ تُرِكُوا" (رواه مسلم فقط برقم (١٨٨٧)).

ژ مەسروقی (ﷺ) هاتیە ڤەگوهاستن، گوٚت: عبداللە (ئەو کوریٚ مەسعود)ە ل سەر ڤیٚ ئایەتیٚ پرسیار ل مە کر {ئانکو: هزر نەکەن ئەویٚن د ریٚکا خودیٚدا هاتینە کوشتن ئەو دمرینە بەلکی ئەو دساخن ل دەڤ خودای خوٚ رزقیٚ خوٚ دخون} گوت بەلیٚ مە پرسیار ژ ویٚ ژیٚ کر گوت: ((روحیٚن وان ییٚن د سینگیٚ بالندەیەکی کەسك دا وەکو فەنەرانە (لەمپانە) لبن عەرشیٚ خودیٚڤە د گریٚداییـنە کا چەوا حەز دکەن د بهەشتیٚ دا دهیٚن و دچن پاش دهیٚنە فەنەریٚن خوٚ دا.

خودایێ مەزن دێ ئاگەهداریەکێ دتە سەر وان دێ بێژیت: ئەرێ ما دلێن هەوە د چیتە تشتەکی ؟ گوتن: ما دێ دلێمە چیتە چ تشتەکی ئەم یێ د بەهەشتێ دا دهێن و دچین هەر وەکو مە دڤێتن ؟ سێ جاران ئەڤ ئاگەهداریە دا وان، دەمێ دیتی کو ئەڤ پرسیارە یا بەردەوامە وناهێتە هێلان، گوتن: ئەی خودا مە دڤێتن تو رحێن مە بزڤرینیە ناڤ قالبێن مە دا، جارەکا دیتر جیهادێ د رێکا تەدا ب کەین وبهێنە کوشتن دەمێ دیتی کو وان چ داخواز نینە هاتنە هێلان.

دەرگەهێ (٢): خێرا تێکوشانێ

٧٥- عَنْ أبي هُرَيْرَة (ﷺ) عـن الـنبي (ﷺ): (انتَـدَبَ اللهُ لِمَـن خَـرَجَ فِي سَبيلِهِ لا يُخرِجُهُ إلاّ إيمَانٌ بي وَتصديقٌ برُسُلِي أن أرجعَهُ بمَا نَـالَ مِـنْ أجْرٍ أوْ غَنِيمَةٍ، أوْ أدْخِلَهُ الجَنَّة، وَلوْلا أن أشُقَّ عَلَى أمَّتِي مَا قَعَدتُ خَلفَ سَرِيَّةٍ، وَلَوَدِدتُ أنّي أقْتَلُ فِي سَبيلِ اللهِ ثمَّ أحيَا، ثمَّ أقْتَلُ ثمَّ أحيَـا، ثـمَّ أقْتَلُ) . (البخاري (٣٦) ومسلم (١٨٧٦).

ژ ئەبو هورەیرەی(ﷺ) هاتییە ڤەگوهاستن، گۆت: پێغەمبەرێ خودێ (ﷺ) گۆت: خودێ یێ لێ بوری (خودێ ب فەر دانایە) هەر کەسێ د رێکا مندا دەرکەڤیت، چ تشتەکی ئەو نەدەرئێخست بیت ب تنێ جیهادا د رێکا مندا نەبیت و باوەرییا ب من و پێغەمبەرێت من هەبیت، ئەو خودان گرێنتیە، ئەز وی ب خێرا یان ب دەستکەفتیا گەهشتییێ بزڤرینمە مالا وی یان وی ببەمە بەهەشتێ. ئەگەر زەحمەت نەبا بۆ ئوممەتا من، ئەز ل پشت چ سریەکێ نە ڤەدمام دا دگەل باوەرداران بەردەوام بم بۆ جیهادێ، ئەز دا حەز کەم من جیهاد د رێکا خودێدا کربا و بهێمە کوشتن، پاشی جیهادێ بکەم، پاش ببهێمە کوشتن، پاش جیهادێ بکەم، پاشی بهێمە کوشتن.

دەرگەهێ (٣): تێگوشەری گرێنتی یا هەی

٧٦ – يقول الله تعالى: (المُجَاهِدُ فِي سَبيلِي هُوَ عَلَيَّ ضَامِنٌ، إِنْ قَبَضْتُهُ أَوْرَثْتُهُ الجَنَّةَ، وَإِنْ رَجَعْتُهُ رَجَعْتُهُ بِأَجْرٍ أَوْ غَنِيمَةٍ.

(رواه الترمذي برقم (١٦٢٠) بسند صحيح).

خودایێ مەزن و پایە بلند دبێژیت: ئەڤێ جیهادێ د رێکا من دا دکەت ئەوی کەفالەت یا ل دەف من هەی، ئەگەر من رحا وی ژێ وەرگرت ئەز دێ وی کەمە میراتگرێ بەهەشتێ، و ئەگەر من ئەو زڤراند دێ وی زڤرینم ب خێرەکێ یان ب دەست کەفتیان)

دەرگەهێ (٣): خودێ مەندەهوشێ زەلامەکی یە نەفسا خۆ دفروشیتە وی

٧٧- عن عبد الله بن مسعود رضي الله عنه قال: قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم: ((عَجِبَ رَبُّنَا مِنْ رَجُلٍ غَزَا فِي سَبِيلِ الله فَانْهَزَمَ أَصْحَابُهُ فَعَلِمَ مَاعَلَيْهِ فَرَجَعَ حَتَى أُهْرِيقَ دَمُهُ فَيَقُولُ الله عَزَّ وَجَلَّ لِمَلائِكَتِهِ انْظُرُوا إِلَى عَبْدِي رَجع رَغْبَةً فِيمَا عِنْدِي وَشَفَقَةً مِمَّا عِنْدِي حَتَّى أُهْرِيقَ دَمُهُ)) (رواه ابو داود برقم (٢٥٣٦) بسند حسن).

ژ (عبدالله)یێ کورێ مەسعودی (ﷺ) هاتییە، گۆت: پێغەمبەرێ خودێ (ﷺ) گۆت: خودایێ مە ژ زەلامەکێ یێ جیهادێ د رێکا خودێدا دکەت مەندەهوش دبیت و هەڤالێن وی شکەستن درەڤین و وی دزانی دێ هێتە کوشتن ئەو زڤری شەری و خوینا خۆ ڕشت خودایێ مەزن و پایە بلند گوتە فریشتێن خۆ: بەرێ خۆ بدەنە ڤی بەندێ من زڤری ژ بەر حەز ژێکرنا من و دلوڤانییا ل دەف من، هەتا خوینا خۆ رێتی.

بەندێ: فتەنە و نیشانێن قیامەتێ

دەرگەهێ: ژناڤ چوونا ڤێ ئومەتێ هندەك ب هندەكان

٧٨- عَنْ ثَوْبَانَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ) ((إِنَّ اللَّهَ زَوَى لِي الأَرْضَ فَأَرِيتُ مَشَارِقَهَا وَمَغَارِبَهَا وَإِنَّ أُمَّتِي سَيَبْلُغُ مُلْكُهَا مَا زُوِيَ لِي مِنْهَا وَأُعْطِيتُ الكَنْزَيْنِ الأَحْمَرَ وَالأَبْيَضَ وَإِنِّي سَأَلْتُ رَبِّي أَنْ لَا يُهْلِكَنَا بِسَنَةٍ عَامَّةٍ وَأَنْ لَا يُسَلِّطَ عَنْ

ثَوْبَانَ قَالَ

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ)

((إِنَّ اللَّهَ زَوَى لِي الأَرْضَ فَأَرِيتُ مَشَارِقَهَا وَمَغَارِبَهَا وَإِنَّ أُمَّتِي سَيَبْلُغُ مُلْكُهَا مَا زُوِيَ لِي مِنْهَا وَأُعْطِيتُ الكَنْزَيْنِ الأَحْمَرَ وَالأَبْيَضَ وَإِنِّي سَأَلْتُ رَبِّي أَنْ لَا يُهْلِكَنَا بِسَنَةٍ عَامَّةٍ وَأَنْ لَا يُسَلِّطَ))

ژ سەوبانی (ﷺ)، گۆت: پێغەمبەرێ خودێ (ﷺ) گۆت: ب راستی خودایێ مەزن بۆ من ئەرد ئینا ئێك (پێچا) من رۆژهەلاتا وێ و رۆژئاڤایێ وێ دیت، و بێگومان ئومەتا من مەملەكەتێ وێ دێ گەهیتە وێ یا بۆ من ئینایە ئێك، و دوو خزینێن دایە من خزینا سور و سپی (زێر و زیڤ) و من داخواز ژ خودای كر كو برس و كولپ یا گشتگیر نەبیت و هەمی وەلاتێن موسلمانان نەڤەگریت.

بەندێ: نەزر

دەرگەهێ: نەزر بەندی دهاڤێژیتە د قەدەرێ دا

٧٩- أبي عن أبي هُرَيـرَةَ أن النَّبـيَّ (ﷺ) قـال: ((لـا يَـأتـي ابـنُ آدَمَ النَّـذرَ بشَـيْءٍ لَـمْ أكُـنْ قَدَرتـهُ، وَلكِـنْ يُلقِيـهِ النَّـذرُ إلَـى القَـدَرِ قَـدْ قُـدِّرَ لَـهُ ؛ فَيَستخرِجُ اللهُ بهِ مِنَ البَخِيلِ فيُؤتي عَلَيْهِ مَا لَمْ يَكُن يُؤتي عَلَيـهِ مِـنْ قَبلُ)). بخاري (٦٦٠٩)

ژ ئـەبو هـورەیرەی کـو پێغەمبـەرێ خـودێ (ﷺ) گـۆت: نـەزرکرنا کورێ ئادەمی ل بـەر تشـتەکی ناچـیت کـو قـەدەرا مـن راوەسـتینیت (مـن قـەدەر بـۆ وی نەدانایـە)، بـەلێ قـەدەر یـا کـری یـە د نەزرێـدا بێگومـان یـا بـۆ چـێکری بـوو، دا خـودایێ مـەزن ژ مـالێ بـەخیلی پـێ دەربێخیت، دێ ب سەردا ئینیتە خـوارێ وێ بـەلایێ، کـو ئـەو تشـت د بەرێدا بسەردا نە ئینایە خوارێ.

٨٠- عَنْ أبي هُرَيْرَةَ، عَنِ النَّبـيِّ (ﷺ) قَـالَ: قَـالَ اللـهُ عَـزَّ وَجَلَ: لاَ يَـأتِي النَّذرُ عَلَى ابْنِ آدَمَ بشَيْءٍ لَمْ أُقَدِّرْهُ عَلَيْهِ، وَلَكِنَّهُ شَـيْءٌ أَسـتَخرِجُ بـهِ مِـنَ البَخِيلِ، يُؤتِينِي عَلَيْهِ مَا لاَ يُؤتِينِي عَلَى البُخلِ. وفِي روايةٍ: مَـا لَـمْ يَكُـنْ أتانِي مِنْ قَبْلُ) (رواه الامام احمد في مسنده برقم (٧٢٩٨) باسناد صحيح).

ژ ئەبو هورەیرە ژ پێغەمبەرێ خـودێ (ﷺ) ڤـەدگوهێزیت بێـژیت: خودایێ مەزن و پایە بلنـد دبێـژیت: نـەزرکرنا کـورێ ئـادەمی ل بـەر تشـتەکی ناچـیت کـو قـەدەرا مـن راوەسـتینیت (مـن قـەدەر بـۆ وی نەدانایـە)، بـەلی بێگومـان ئـەو تشـتەکە دا خـودایێ مـەزن ژ مـالێ بەخیلی پێ دەربئێخین، دێ سەردا ئینیتـە خـوارێ وێ بـەلایێ، کـو ل سەر بەخیلی نە هـاتی یـە خـوارێ، د فـەرموودەکا دیـدا: ئـەو تشـت د بەرێ دا سەردا نە ئینایە خوارێ.

بەندێ: زورداریان

دەرگەهێ (١): حەرامیا زورداریێ دیارکرنا قە نجیێن خودێ

٨١- عن أبي ذر أن النبي (ﷺ) قال: قال الله تعالى: (يَا عِبَادِي إِنِّي حَرَّمْتُ الظُّلْمَ عَلَى نَفْسِي وَجَعَلْتُهُ بَيْنَكُمْ مُحَرَّمًا فَلاَ تَظَالَمُوا، يَا عِبَادِي كُلُّكُمْ ضَالٌّ إِلاَّ مَنْ هَدَيْتُهُ فَاسْتَهْدُونِي أَهْدِكُمْ، يَا عِبَادِي كُلُّكُمْ جَائِعٌ إِلاَّ مَنْ أَطْعَمْتُهُ فَاسْتَطْعِمُونِي أُطْعِمْكُمْ، يَا عِبَادِي كُلُّكُمْ عَارٍ إِلاَّ مَنْ كَسَوْتُهُ فَاسْتَكْسُونِي أَكْسُكُمْ، يَا عِبَادِي إِنَّكُمْ تُخْطِئُونَ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ، وَأَنَا أَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا فَاسْتَغْفِرُونِي أَغْفِرْ لَكُمْ، يَا عِبَادِي إِنَّكُمْ لَنْ تَبْلُغُوا ضَرِّي فَتَضُرُّونِي وَلَنْ تَبْلُغُوا نَفْعِي فَتَنْفَعُونِي، يَا عِبَادِي لَوْ أَنَّ أَوَّلَكُمْ وَآخِرَكُمْ وَإِنْسَكُمْ وَجِنَّكُمْ كَانُوا عَلَى أَتْقَى قَلْبِ رَجُلٍ وَاحِدٍ مِنْكُمْ مَا زَادَ ذَلِكَ فِي مُلْكِي شَيْئًا، يَا عِبَادِي لَوْ أَنَّ أَوَّلَكُمْ وَآخِرَكُمْ وَإِنْسَكُمْ وَجِنَّكُمْ كَانُوا عَلَى أَفْجَرِ قَلْبِ رَجُلٍ وَاحِدٍ مَا نَقَصَ ذَلِكَ مِنْ مُلْكِي شَيْئًا، يَا عِبَادِي لَوْ أَنَّ أَوَّلَكُمْ وَآخِرَكُمْ وَإِنْسَكُمْ وَجِنَّكُمْ قَامُوا فِي صَعِيدٍ وَاحِدٍ فَسَأَلُونِي فَأَعْطَيْتُ كُلَّ إِنْسَانٍ مَسْأَلَتَهُ مَا نَقَصَ ذَلِكَ مِمَّا عِنْدِي إِلاَّ كَمَا يَنْقُصُ الْمِخْيَطُ إِذَا أُدْخِلَ الْبَحْرَ، يَا عِبَادِي إِنَّمَا هِيَ أَعْمَالُكُمْ أُحْصِيهَا لَكُمْ ثُمَّ أُوَفِّيكُمْ إِيَّاهَا، فَمَنْ وَجَدَ خَيْرًا فَلْيَحْمَدِ اللَّهَ، وَمَنْ وَجَدَ غَيْرَ ذَلِكَ فَلاَ يَلُومَنَّ إِلاَّ نَفْسَهُ) (رواه مسلم فقط (٢٥٧٧)).

ژ ئەبو زەری هاتییە ڤەگوهاستییە، گۆت: پێغەمبەری خودێ (ﷺ) گۆت: خودایێ مەزن و پایە بلند دبێژیت: ئەی بەندەیێن من، هندی ئەزم من ستەمکاری یا ل سەر خۆ حەرامکری و دوناڤبەرا هەوەدا ژی من یا حەرامکری ڤێجا هوین ژی ستەمێ ل ئێك و دوو نەکەن، ئەی بەندەیێن من، هوین هەمی ل سەر رێ بەرزەنە ب تنێ ئەو نەبیت یێ من بەرێ وی دایە ل سەر رێکی (هیدایەتی) ڤێجا هوین

داخوازا ل سەر رێ بوونێ ژ من بکەن ئەز دێ بەرێ هەوە دەمە سەر رێ یێ، ئەی بەندەیێن من، هوین هەمی د برسینە ب تنێ ئەو نەبیت یێ من تێر کر بیت، ڤێجا هوین داخوازا خوارنێ ژمن بکەن، ئەز دێ خوارنێ دەمە هەوە، ئەی بەندەیێن من، هوین هەمی درویسن ب تنێ ئەو نەبیت یێ من جلك کریە بەر، ڤێجا هوین داخوازا جلکان ژ من بکەن، ئەز دێ جلکا کەمە بەر هەوە، ئەی بەندەیێن من، ب شەڤ و روژ، هوین گونەهان دکەن و ئەز یێ هەمی گونەهێن هەوە ژێ دبەم ڤێجا هوین داخوازا ژێبرنا گونەهان ژ من بکەن، ئەز دێ گونەهێن هەوە هەمییا بۆ هەوە ژێ بەم. ئەی بەندەیێن من، کەس ژ هەوە نەشێت زیانەکێ بگەهینیتە من، ڤێجا هوین داخوازا زیان سەر راکرنێ ژ من بکەن ئەز دێ سەر هەوە راکەم، و کەس ژ هەوە نەشێت مفایەکی بگەهینیتە من، ڤێجا داخوازا مفا وەرگرتنێ ژ من بکەن، ئەز دێ مفا گەهینمە هەوە، ئەگەر یێن بەری هەوە و یێن پشتی هەوە، و مرۆڤ و ئەجنە ژ هەوە، هوین هەمی بچنە سەر دلێ باشترین زەلامەکی ژ هەوە (ئانکو: ببنە هێزەکا باوەریێ) هوین وئەو خۆ تشتەکی ژ ملکێ من زێدە ناکەن، و ئەی بەندەیێن من، ئەگەر یێن بەری هەوە و یێن پشتی هەوە، و مرۆڤ و ئەجنە ژ هەوە و هوین هەمی بچنە سەر دلێ خرابترین زەلامەکێ ژ هەوە (ئانکو: ببنە هێزەکا بێ باوەریێ) ئەو خۆ تشتەکی ژ ملکێ من کێم ناکەت. ئەی بەندەیێن من، ئەگەر هوین هەمی یێن بەری هەوە و یێن پشتی هەوە، مرۆڤ و ئەجنە ژ هەوە، هوین هەمی بچنە دەشتەکێ و راوەستن، و داخوازا ژ من بکەن، ئەز دێ هەر مرۆڤەکی ژ هەوە دێ داخوازا وی دەمێ، و چ تشتەك ژ ملکێ من کێم نابیت، ب تنێ ئەو نەبیت دەمێ دەرزیکێ دکەنە دەریایەکێ دا د ئینە دەرێ کا

چەند ئاڤ ژ ڤێ دەریایێ کێم کرییە هەما هندە نەبیت. ئەی بەندەیێن من، ئانکو ئەو کار و کریارێت هەوەنە ئەز بۆ هەوە د هەژمێرم، پاش ئەز سزایێ وان د دەمە هەوە، ڤێجا هەر کەسێ ژ هەوە خێر دیت، بلا حەمد و سوپاسیا خودا بکەت، هەچییێ تشتەکێ دی ژ بلی وێ دیت بلا گازندا ل کەسێ نەکەت.

دەرگەهێ (٢): نەفرەت ل زورداران بن

٨٢- عَنْ صَفْوَانَ بْنِ مُحْرِزٍ، قَالَ: بَيْنَمَا نَحْنُ عِنْدَ ابْنِ عُمَرَ وَنَحْنُ نَطُوفُ بِالْبَيْتِ إِذْ عَارَضَهُ رَجُلٌ فَقَالَ لَهُ: يَا ابْنَ عُمَرَ كَيْفَ سَمِعْتَ رَسُولَ اللَّهِ (ﷺ) ذَكَرَ فِي النَّجْوَى؟ فَقَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ (ﷺ) يَقُولُ: " يُدْنِي الْمُؤْمِنُ مِنْ رَبِّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى يَوْمَ الْقِيَامَةِ حَتَّى يَضَعَ كَنَفَهُ عَلَيْهِ ثُمَّ يُقَرِّرُهُ بِذُنُوبِهِ هَلْ تَعْرِفُ؟ فَيَقُولُ: رَبِّ أَعْرِفُ، فَيَقُولُ: هَلْ تَعْرِفُ؟ فَيَقُولُ: رَبِّ أَعْرِفُ، فَيَسْأَلُهُ اللَّهُ مَا شَاءَ أَنْ يَسْأَلَهُ، قَالَ: فَإِنِّي قَدْ سَتَرْتُهَا عَلَيْكَ فِي الدونيا وَإِنِّي أَغْفِرُهَا لَكَ الْيَوْمَ، ثُمَّ يُعْطَى صَحِيفَةَ حَسَنَاتِهِ بِيَمِينِهِ، وَأَمَّا الْكَافِرُ أَوِ الْكُفَّارُ فَيُنَادَى عَلَى رُءُوسِ الْأَشْهَادِ: هَؤُلَاءِ الَّذِينَ كَذَبُوا عَلَى رَبِّهِمْ أَلَا لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الظَّالِمِينَ ".(البخاري (٢٤٤١) ومسلم (٢٧٦٨).

ژ سەفوانێ کورێ موحریز گوت: ددەمەکی دا ئەم دەڤ ئیبن عومەر بووین (خودێ ژ هەردوویان رازی بیت) مە تەوافا کەعبێ دکر زەلامەك کەفتە درێکا وی دا، گۆت: ئەی ئبن عومەر تە چەوا گوه ژ دوعایێن پێغەمەبەری بوویە؟ گوت: من گول پێغەمبەرێ خودێ بوو (ﷺ) دگۆت: خودان باوەر رۆژا قیامەتێ ژ خودایێ خۆ دێ هێنە نێزیککرن (نێزیکیا قەدر و قیمەتێ یە نە نێزیکیا جهی و مەسافەتێ چونکی خودێ ژ جهـ و مەسافەتێ یێ پاك و پاقژە) هەتا پاراستن و

رەحما خۆ ددانیتە سەر (ئانکو ب رەحما خۆ نە لبەرچاڤێن خەلکێ مەحشەرێ پێ دکەت ب رەنگەکێ نە کەس ببینیت و نە کەسێ گوه لێ ببیت) و دێ گونەهێت وی پێ دەتە گۆتن و ئاشکراکرن، دێ بێژیت: تو ڤێ گونەهێ دزانی، تو ڤێ گونەهێ دزانی؟ دێ بێژیت بەلێ ئەی خودا ئەز دزانم، خودێ دێ بێژیت: ب راستی من د دونیاییێدا ل سەر تە ستارەکر و ڤەشارت (ئانکو من ڤەشارت و کەس پێ نەحەساند) و من ئەڤرۆ بۆ تە ژێبرن، پاشێ دێ کتێبا وی ب دەستێ راستێ دەتەڤێ، بەلێ مرۆڤێ بێ باوەر دێ دناڤبەرا خەلکی هێتە گازی کرن: ئەڤە ئەون ئەوێن درەوا ب خودای دکەن نەفرەتێن خودا ل سەر زوردارا بن.

(ئەی خودا تو چەندێ دلۆڤانانی، د دونیاییێدا تە کەس ب تاوانا وی پێ نەحەساند کو شەرمزار ببیت، و قیامەتێ ژی دێ حسێبا وی ب تنێ کەی کو کەس پێ نەحەسیت و دێ بۆ ژێ بەی، ئەوژی ئەوە کو دا بزانیت چ ل بەر خودێ بەرزە نابیت و دا هەستێ ب دلۆڤانیا خودا بکەت و بزانیت ئەگەر ب رەحما خودێ نەبا ئەو نەدچوو بەهەشتێ).

دەرگەهێ (٣): خەمخوارنا دونیاییێ

٨٣- يقول الله تعالى: (يَا ابنَ آدمَ تفَرَّغ لِعبَادَتِي أملأْ صَدرَكَ غِنَى، وَأسُدَّ فقْرَكَ، وَإن لَمْ تفعَلْ ملأتَ صَدرَكَ شُغلًا وَلَمْ أسُدَّ فقْرَكَ "

(رواه الترمذي برقم (١٧٨٤٢) بسند حسن).

خودایێ مەزن و پایە بلند دبێژیت: ئەی کورێ ئادەمی، خۆ ئێك لا بکە بۆ پەرستنا من، ئەز دێ سینگێ تە تژی کەم ژ زەنگینیێ و

هەژاریێ ل سەر تە دێ راکەم و ئەگەر تو ڤی کاری نەکەی، دێ سینگێ تە تژی موژیلاتی کەم، و هەژاریێ ل سەر تە ناراکەم.

دەرگەهێ (٤): روژا قیامەتێ یا ژ دلوڤانیا خودێ دهێتە چاڤەرێکرن، دانا کارتا شەهدەدانێ یە

٨٤- عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عَمْرِو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ):(يُصَاحُ بِرَجُلٍ مِنْ أُمَّتِي عَلَى رُءُوسِ الْخَلَائِقِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، فَيُنْشَرُ لَهُ تِسْعٌ وَتِسْعُونَ سِجِلًّا كُلُّ سِجِلٍّ مَدَّ الْبَصَرِ، ثُمَّ يُقَالُ لَهُ: أَتُنْكِرُ مِنْ هَذَا شَيْئًا ؟ فَيَقُولُ: لَا يَا رَبِّ، فَيَقُولُ: أَلَكَ عُذْرٌ، أَوْ حَسَنَةٌ ؟ فَيَهَابُ الرَّجُلُ، فَيَقُولُ: لَا يَا رَبِّ، فَيَقُولُ: بَلَى إِنَّ لَكَ عِنْدَنَا حَسَنَاتٍ، وَإِنَّهُ لَا ظُلْمَ عَلَيْكَ، فَيُخْرَجُ لَهُ بِطَاقَةٌ فِيهَا أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ، فَيَقُولُ: يَا رَبِّ مَا هَذِهِ الْبِطَاقَةُ مَعَ هَذِهِ السِّجِلَّاتِ ؟ فَيَقُولُ: إِنَّكَ لَا تُظْلَمُ، قَالَ: فَيُوضَعُ السِّجِلَّاتُ فِي كِفَّةٍ، وَالْبِطَاقَةُ فِي كِفَّةٍ فَطَاشَتِ السِّجِلَّاتُ، وَثَقُلَتِ الْبِطَاقَةُ) (رواه ابن ماجة برقم (٤٣٠٠) وسنده صحيح).

ژ عبدالله یێ کورێ عومەری، خودێ ژێ رازی بیت هاتییە، دبێژیت: پێغەمبەرێ خودێ (ﷺ) گۆت: دێ ل روژا قیامەتێ گازییا زلامەکێ ژ ئومەتا من کەن ل سەر سەرێ خەلکێ وێدا دێ وی نوت و نەه تۆمارا هەبن، و دێ کریارێن وی تێدا ئاشکرا کەن و درێژاهیا هەر تومارەکێ ب قەدەر دیتنا چاڤایە، پاش خودایێ مەزن وخودان هێز و شیان دبێژیت: ئەرێ ما تو تشتەکی ژ ڤێ نەیا خۆ لێ دکەی ؟ دێ بێژیت: نەخێر ئەی خودایێ من ! دێ بێژیت: ئەرێ نڤیسەرێن من زورداری ل تە کریە (یان فریشتێن من پارێزەر زوری ل تە کر یە)؟ پاش دێ بێژیت: ئەرێ تە ژ ڤێ چاکی یەك یان باشیەك هەیە ؟ زەلام د

ترسان دا دێ بێژیت: نەخێر. دێ بێژیت: بەلێ. ب راستی تە ل دەڤ مە خێر یێن هەی. و ب راستی چ ستەم ئەڤرو ل سەر تە ناهێتە کرن. دێ پیتاقەکێ د ناڤدا بۆ ئینە دەرێ: (أشهد ان لااله الا الله، وان محمد عبده و رسوله). گوت دێ بێژیت: ئەی خودا ! ئەڤە چ پیتاقەیە دگەل ڤان توماران ! دێ بێژیتێ: ب راستی ستەم ل تە ناهێتە کرن. ئەڤجا دێ توماران دانە دەستەکێ وی و بیتاقێ د دەستێ دیدا. و تومار سڤك بوون (بێ ئارمانج بوون) و پیتاقە گران بوو ل سەر توماران.

بەندێ: جنازە (جەنائیز)

دەرگەهێ (١): هەر کەسێ حەز ژ دیدارا خودێ دکەت

٨٥- وعن أبي هريرة قال: قال رَسُولَ اللهِ (ﷺ) قَالَ: قَالَ اللّهُ عَزَّ وَجَلَّ: إِذَا أحَبَّ عَبْدِي لِقَائِي أحْبَبْتُ لِقَاءَهُ، وَإِذَا كَرِهَ لِقَائِي كَرِهْتُ لِقَاءَهُ)) .

(البخاري (٧٥٠٤) مسلم (٢٦٨٥) واللفظ للبخاري.

ژ ئـەبو هـورەیرە گـۆت: پێغەمبـەرێ خـودێ (ﷺ) گـۆت: خـودایێ مەزن و پایە بلند دبێژیت:

(ئەگەر بەندەیێن من حەز ژ دیدارا من کر، ئەز ژی دێ حەز ژ دیدارا وی کـەم، ئەگـەر حـەز ژ دیـدرا مـن نـەکر، ئـەز ژی حـەز دیـدارا وی ناکەم).

دەرگەهێ (٢): دەست نیشانکرنا جهێ مری بۆ بەهەشتێ یان جەهنەمێ

٨٦- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: إِذَا خَرَجَتْ رُوحُ الْمُؤْمِنِ، تَلَقَّاهَا مَلَكَانِ يُصْعِدَانِهَا، - قَالَ حَمَّادٌ: فَذَكَرَ مِنْ طِيبِ رِيحِهَا وَذَكَرَ الْمِسْكَ - قَالَ: وَيَقُولُ: أَهْلُ السَّمَاءِ رُوحٌ طَيِّبَةٌ، جَاءَتْ مِنْ قِبَلِ الأَرْضِ، صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكِ، وَعَلَى جَسَدٍ كُنْتِ تَعْمُرِينَهُ، فَيُنْطَلَقُ بِهِ إِلَى رَبِّهِ عَزَّ وَجَلَّ، ثُمَّ يَقُولُ: انْطَلِقُوا بِهِ إِلَى آخِرِ الأَجَلِ، قَالَ: وَإِنَّ الْكَافِرَ إِذَا خَرَجَتْ رُوحُهُ، - قَالَ حَمَّادٌ وَذَكَرَ مِنْ نَتْنِهَا، وَذَكَرَ لَعْنًا - وَيَقُولُ أَهْلُ السَّمَاءِ: رُوحٌ خَبِيثَةٌ جَاءَتْ مِنْ قِبَلِ الأَرْضِ، قَالَ: فَيُقَالُ: انْطَلِقُوا بِهِ إِلَى آخِرِ الأَجَلِ، قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ (: فَرَدَّ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ) رَيْطَةً كَانَتْ عَلَيْهِ عَلَى أَنْفِهِ هَكَذَا).

(رواه مسلم فقط(٢٨٧٢)).

ژ ئەبو هورەیرە هاتییە ڤەگوهاستن، گوت: ئەگەر ڕوحا باوەرداری ژێ دەرکەفت، دوو فریشتە دێ هێن بەرەف ئەسمانی بەن، حەمادی گوت: ژ بەر بێهنا خوشا وی دێ هێتە ڤەگێڕان دناڤبەرا وان، ئینا گۆت: ئەو دێ بەحسێ (سوحبەتا) وی کەن ئەڤە کییە بێهنا وی هندە یا خوش، بێهنا مسکێیە ژێ دهێت گوت: خەلکێ ئەسمانی دێ بێژن: روحەکا پاقژ ژ لایێ ئەردی ڤە یاهاتی، سلاڤێن خودێ ل سەر تە بن و ل سەر وی لەشێ یێ تە ئاڤاکری، ئەڤجا دێ بەنە ل دەڤ خودایێ وی یێ بها بلند و خودان شیان پاش دێ بێژیت: ببەنە ل دوماهی ئەجەلی (ئانکو بنە سیدرەتا منتەها) گوت: ئەگەر روحا بێ باوەری ژێ دەرکەفت، حەمادی گوت: ژ بەر بێهنا نە خوشا وێ دێ بەحسێ وی کەن کو بێهنا وی یا نە خوشە، دێ نەفرەت ژێ هێنە کرن و خەلکێ ئەسمانی دێ بێژن: روحەکا پیس ژ لایێ ئەردی ڤە یاهاتی

گـوت يـێ گـوتی: ببەنـە ل دومـاهی ئەجـەلی. ئـەبو هريـرە گـوت: پێغەمبەری (ﷺ) کەفيکەك ئاها هوسا ل سەر تفنا وی بوو راکر)

دەرگەهێ (٣): خێرا ئارامییێ عەسل جارا ئێکێ یە ل سەر نەخوشییێ

٨٧- عَنْ أَبِي أُمَامَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (ﷺ) يَقُولُ اللَّهُ: يَا ابْنَ آدَمَ إِذَا أَخَذْتُ كَرِيمَتَيْكَ فَصَبَرْتَ، وَاحْتَسَبْتَ عِنْدَ الصَّدْمَةِ الأُولَى لَمْ أَرْضَ لَكَ بِثَوَابٍ دُونَ الْجَنَّةِ.

(رواه الامام احمد برقم (٢٢٢٢٨) وابن ماجة برقم (١٥٩٧) بسند حسن).

ژ بـابێ ئومامـە، گـۆت: پێغەمبـەرێ خـودێ (ﷺ) گـۆت: خـودایێ مـەزن و پایـە بلنـد دبێـژيت: ئـەی کـورێ ئـادەمی ! ئەگـەر مـن دوو جگەرگوشێن تە ژ تە وەرگرتن و تە بێهنا خۆ سەر فرەه کر و تە بـۆ خۆ حوسێب کر خێر ل نك خودێ، ئاراميا دورست و یا ب خێر ئـەوە یا خودان ل دەستپێك و گەرمە گەرما نەخۆشییێ دا ل سـەر دگريـت، ئەز ب چ خێرەکێ بۆ تە رازی نابم ب تنێ بەهەشت نەبيت)

٨٨-: يقول الله تعالى: (مَنْ أَذْهَبْتُ كَرِيمَتَهُ فَصَبَرَ وَاحْتَسَبَ لَمْ أَرْضَ لَهُ ثَوَابًا دُونَ الْجَنَّةِ). (رواه احمد في مسنده برقم (١٧٨٤٢) بسند حسن).

خودایێ مەزن و پایە بلند دبێـژيت: ئەگـەر مـن دوو جگەرگوشـێن (روناهيا هەردوو چاڤێت وی ئانکو زاروکێن) بەندەیێ خۆ برن، و وی ئارامی ل سەر کێشا، و ب قەدەرا خودا یێ رازی بيت ئـەز ب چ خێـرا بۆ وی یێ رازی نيم ژ بلی بەهەشتێ شوينا وان.

دەرگەهێ (٤): خێرا نەخوشیێ گەلەکە ئەگەر بۆ خۆ ب خێر حسێب بکەت

٨٩ - عن أبي موسى رضي الله عنه أنَّ رسولَ اللهِ (ﷺ) قال: « إذا مات وَلدُ العبدِ قال اللهُ تعالى لملائِكَتِهِ: قبضتم وَلدَ عَبدِي ؟ فيقولونَ: نعَم، فيقولُ: قبَضتم ثمَرَةَ فؤادِهِ؟ فيقولونَ: نَعم. فيَقولُ: فمَاذا قال عبدِي ؟ فيقولونَ: حمِدكَ واسترجعَ، فيقولُ اللهُ تعالى: ابنوا لعبدِي بَيتاً في الجنَّة، وَسَمُّوهُ بيتَ الحمدِ». (رواه الترمذي برقم (١٠٢١) بسند حسن).

ژ ئەبو موساى (ﷺ) هاتییە ڤەگوهاستن، گۆت: پێغەمبەرێ خودێ (ﷺ) گۆت: ئەگەر زارۆکێ بەندەیێ من مر، خودێ دێ بێژتە ملیاکەتێت خۆ: هەوە روحا زارۆکێ بەندەیێ من کێشا؟ دێ بێژن: بەلێ، دێ بێژیت: هەوە جەگەرا ژبەر دلێ وی کێشا(ئانکو ڤێقیێ ژ بەر دلێ وی)، دێ بێژن: بەلێ، دێ بێژیت: بەندەیێ من چ گۆت؟ دێ بێژن: پەسنا تە کر و گۆت: ب راستی ئەم هەر یێت خودێینە، و هەر دێ ب بال ویڤە زڤرین، خودایێ مەزن دێ بێژیت: مالەکێ د بەحەشتێدا بۆ بەندەیێ من ئاڤاکەن، و بێژنێ مالا حەمدێ و شوکرێ.

دەرگەهێ (٥): گریا ل سەر مری

٩٠- قالَ الله تعَالى: (إن المُؤمن مني بعـرض كـل خـير إنـي أنـزع نفسه من بَين جَنبَيْهِ وَهُوَ يحمدني)
(رواه الامـام احمـد في مسنده بـرقم (٢٤٧٥) بسند صحيح والنسائي في سننه بـرقم (١٨٤٢) وصححه الألباني).

خودایێ مەزن و پایە بلند دبێژیت: ب راست موسلمان هەر تشتێ لایێ مـن بگـەهیتێ بـۆ وی خێـرە ئـەز دێ گیـانێ دناڤبـەرا هـەردوو تەنشتێن وی ئینمە دەر و ئەو یێ پەسنا (پەسنا) من دکەت)

بەندێ : خۆ مەزنکرن(الكبر)

دەرگەهێ (١): خۆ خەلاسکرن ژ خۆ مەزنییێ وخۆ کێمکرنێ

٩١- عن أبي سعيد وأبي هُريـرة أن رسـولَ اللـه (ﷺ) قـال: إنَ الله تعَـالى يَقولُ: إنَ العِزَّ إزَاري والكِبرِياءَ رِدَائي، فمَنْ نازعَني فِيهِما عذّبْتهُ)
(رواه مسلم فقط (٢٦٢٠) دون البخاري).

بـابێ سـەعیدی و ئـەبو هـورەیرەی ژ پێغەمبـەرێ خـودێ (ﷺ) ڤـەدگوهێزن، دگـۆت: خـودایێ مـەزن و پایـە بلنـد دبێـژیت: بلنـدی ئیزارێ منە و مەزنی عەبایێ منە (مەخسەد پێ کا چاوا هـەر ئێکـێ ئیـزار و عـەبایێ خـۆ هەیـە و یێـت ب ویڤـە تایبـەتن و نابیـت کـەس دگەل پشکدار بیت هۆسا بلندی و مەزنی سالۆخەتێت خودێ ب تنێنە و نابیـت بەنـدە هـەڤرکیا وی د سـالۆخەتێت ویـدا بکـەت) هەرکەسـێ هەڤرکیا من د ئێك ژ وانادا بکەت، ب راستی من ئەو ئەشکەنجەدان.

دەرگەهێ (٢): خودێ وێ رۆژێ کازییا کەسێن خۆ مەزنکەر دکەت

٩٢- عن عبدالله بن عمر ؛ قال: قال رسول الله (ﷺ): «يطوي الله عز وجل السماوات يوم القيامة، ثم يأخذهن بيده اليمنى، ثم يقول: أنا الملك؛ أين الجبارون؟ أين المتكبرون؟ ثم يطوي الأرضين بشماله، ثم يقول: أنا الملك؛ أين الجبارون؟ أين المتكبرون؟» .

(البخاري (٧٤١٢) مختصرا مسلم (٢٧٨٨).

ژ (عبدالله) یێ کورێ عومەرێ (رضي الله عنه) هاتییە ڤەگوهاستن،، گۆت: پێغەمبەرێ خودێ (ﷺ) گۆت: خودایێ مەزن دێ روژا قیامەتێ ئەسمانان وەرپێچیت پاش ب دەستێ خۆ یێ راستێ دێ هەلگریت پاش دێ بێژیت: ئەزم پادشا کانێ ئەوێن خەلکی ب زوری دکێشنە لبن دەستێ خۆڤە ؟ کانێ ئەوێن خۆمەزن کرن ؟ پاش دێ هەردوو ئەردا ب رەخێ چەپێ وەرپێچیت پاش دێ بێژیت: کانێ ئەوێن خەلکی دکێشنە بن دەستێ خۆڤە ؟ کانێ ئەوێن خۆمەزن کرن (ئانکو ئەوێن خۆ ل دونیایێ دا مەزن دکرن)؟

بەندێ: کێشانا روحێ

دەرگەهێ : بیرئینانا مرنێ و جێوازیا مریان

٩٣- قَالَ اللَّهُ تعَالَى لِلنَّفس:

(اخرُجي قالَت: لَا أخرُجُ إلا كَارِهَةً)

(رواه البخاري في الأدب المفرد برقم (٢١٩) وصححه الألباني).

خودایێ مەزن گۆت: (دێ بێژتێ نەفسێ دەرکەڤە، دێ بێژیت: ئەز نا دەرکەڤم ب تنێ بێی دلێ من نەبیت (ئانکو خورتی نەبیت).

بەندێ: پەنا برن بۆ بریارێن خودێ

دەرگەهێ (١): بریاردان بەری فەرمانا خودێ

٩٤- عن أبِي هُرَيْرة: سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ (ﷺ)، يَقُولُ: كَانَ رَجُلَانِ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ مُتَآخِيَيْنِ، كَانَ أحَدُهُمَا يذنب والآخَرُ مُجْتَهِد فِي العبادة. فكَانَ لايزال المُجْتَهِدُ يرى الآخر على الذنب فيَقُولُ له، أقْصِرْ. فوجده يوماً على ذنب فقالُ له، أقْصِرْ، فقَالَ: خَلِّنِي ورَبِّي، أبُعِثْتَ عَلَيَّ رَقِيبًا؟ فقَالَ: والله لا يغفر الله لك أو لا يُدْخِلُكَ اللهُ الْجَنَّةَ، فقَبَضَ أرْوَاحَهُمَا، فاجْتَمَعَا عِنْدَ رب العالمين فقَالَ: لهذا المُجْتَهِدِ: أكُنْتَ بي عَالِمًا أو كُنْتَ عَلَى مَا فِي يَدِي قَادِرًا ؟ وَقَال لِلمُذْنِبِ: اذهب فادخلِ الْجَنَّةَ برَحْمَتِي، وَقَال لِلآخَرِ: اذْهَبُوا بِهِ إِلَى النَّارِ)) (رواه ابو داود برقم (٤٩٠١) بسند صحيح).

ژ ئەبو هورەیرە (ﷺ) هاتییە ڤەگوهاستن، گۆت: من گول پێغەمبەرێ خودێ بوو (ﷺ) دگۆت: دوو زەلام ژ بەنی ئیسرائیلیا برایێن ئێك بوون، ئێکی ژ وان گونەهـ دکرن و یێ دیتر گەلەك پەرستن دکر. یێ پەرستن دکر هەر دەم یێ دیتر ل سەر گونەهێ دیت، دا بێژیتێ، بەسە ڤی کاری ببرە، دیسان روژەکا دیتر دیتەڤە ل سەر گونەهێ گوتێ: بەسە ڤی کاری ببرە، گوت: ژ من و خودایێ من بگەرە، ئەرێ ما تو هاتییە فرێکرن داچاڤدێرییێ ل سەر من بکەی؟ گوت: سویند ب خودێ، خودێ گونەهێت تە ژێ نابەت، یان خودێ تە نابەتە بەهەشتێ. خودایێ مەزن روحێن هەردوویان برن و هەردوو ل دەف خودایێ جیهانێ کوم کرن گوتە: ئەڤێ پەرستن دکر: ئەرێ ما تو یێ ب من زانان بوو یان تو یێ د دەستهەلاتییا من دا یێ خودان شیان بووی ڤێ بریارێ بدەی؟ گۆتە یێ گونەهکار: تو هەرە بەهەشتێ ب دلوڤانیا من و گۆتە یێ دیتر: ڤی ببنە دوژەهێ.

دەرگەهێ (٢): كەسێ بریاران ل سەر خەلكی ددەت بێ خێر دمینیت

٩٥- عن جندب أن رسول الله (ﷺ)،حدَّث أنَّ رجلاً قالَ: ((قالَ رَجُلٌ: وَاللهِ لا يَغفِرُ اللهُ لِفُلانٍ. قالَ اللهُ عز وجل: مَنْ ذا الَّذِي يَتألّى عَلَيَّ أنْ لا أغْفِرَ لِفُلانٍ؛ إنّي قدْ غَفَرْتُ لهُ، وأحْبَطتُ عَمَلَكَ))

ئەبو جوندبی (ﷺ) ژ پێغەمبەری (ﷺ) ڤەگوهاستییە گۆت: كو زەلامەكی گوتیە: ئەز بخودێ كەمە خودایێ مەزن ل فلان كەسی نابوریت، وب راستی خودایێ مەزن گوتییە: ئەو كی یە ئەوێ وەكو ب من سویند دخوت كو ئەز ژ گونەهێن فلان كەسی نابورم ؟ ئەڤجا ب راستی ئەز ژ گونەهێن وی بوریم، و من كریارێت تە بەتال كرن)

نابیت مرۆڤ بخۆ یێ ب هیڤیی بیت و ژكریارێن كەسێن دیتر یێ بێ هیڤی بیت،مرۆڤ بلا چ جاران ژ دلوڤانیا خودای بێ هیڤی نەبیت و بریاران ل سەر كەسەكی نەدەت چەندێ گونەهـ كار بیت چونكی ئەو ب تنێ ژ دەستهەلاتیا خودێ یە.

بەندێ: روژا دوماهییێ

دەرگەهێ : مرۆڤ روژا دوماهییێ ب تنێ شەهادا دەروونێ خۆ قەبول دکەت

٩٦-عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: كُنَّا عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ (ﷺ) فَضَحِكَ فَقَالَ: «هَلْ تَدْرُونَ مِمَّ أَضْحَكُ» ؟ قَالَ: قُلْنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ، قَالَ: «مِنْ مُخَاطَبَةِ الْعَبْدِ رَبَّهُ»، يَقُولُ: يَا رَبِّ أَلَمْ تجرني من الظلم؟ قال: يقول بلى: قَالَ: فَيَقُولُ فَإِنِّي لَا أُجِيزُ عَلَى نَفْسِي إِلَّا شَاهِدًا مِنِّي، قَالَ: فَيَقُولُ كَفَى بِنَفْسِكَ الْيَوْمَ عَلَيْكَ شَهِيدًا وَبِالْكِرَامِ الْكَاتِبِينَ شُهُودًا، قَالَ: فَيُخْتَمُ عَلَى فِيهِ، فَيُقَالُ لِأَرْكَانِهِ: انْطِقِي، قَالَ: فَتَنْطِقُ بِأَعْمَالِهِ، قَالَ: ثُمَّ يُخَلَّى بَيْنَهُ وَبَيْنَ الكلام ﴿وإلا﴾ فَيَقُولُ: بُعْدًا لَكُنَّ وَسُحْقًا فَعَنْكُنَّ كنت أناضل».

(رواه مسلم فقط برقم (٢٩٦٩)).

ژ ئەنەسێ کورێ مالکی دبیژیت: ئەم ل دەف پێغەمبەرێ خودێ بوین (ﷺ) کره کەنی و گوت: هوین دزانن ئەز ژ بەر چ دکەمە کەنی؟ گوت: مە گوت خودێ پێغەمبەرێ وی دزانن، گوت: ژ پەیڤینا بەندەیی دگەل خودێ خۆ، دێ بێژیت: ئەی خودا ما تە نەگوتییە ئەز زوریێ ل تە ناکەم ؟ دێ بێژیت: بەلێ. دێ بێژیت: ئەز رازی نابم کەسەك دیدەڤانیێ ل سەر من بدەت ب تنێ دیدەڤان دێ ژ دەروونێ من بیت، گوت: دیبێژیت بەسی تەیە ئەڤرو دەروونێ تە دیدەڤانێ تە بیت و دیدەڤان فریشتەیێن نڤیسەرن، گوت: دێ ختمەکێ دەڤێ وی دەن، دی بێژیتە گەهێن وی: دێ باخڤە، گوت: دێ ل سەر کارێن وی ئاخڤیت، گوت: پاش دێ دناڤبەرا وی و ئەو گها وی یا دئاخڤیت دێ بەردەن، دێ بێژیت: ئەڤە چی یە هوین دبێژن ئەی نەخوشی بۆ هەوە بیتن ئەز یێ ل سەر خاترا هەوە ڤێ دکەم.

بەندێ: بەهەشت و سالوخەتێن خوشیا وێ و ئەهلێ وێ

دەرگەهێ (١): خودێ بۆ ئەهلێ بەهەشتێ یا بەرهەڤکری

٩٧- عَن أبي هُريرة رضِيَ الله عنهُ قال: قال رسُولُ اللهِ (ﷺ): « قال الله تعالَى: أعْددتُ لعِبادِيَ الصَّالحِينَ مَا لاَ عينٌ رأتْ، ولاَ أذُنٌ سَمِعتْ ولاَ خَطرَ علَى قلْبِ بَشَرِ) متفقٌ عليه. (البخاري (٣٢٤٤) ومسلم (٢٨٢٤).

ژ ئەبو هورەیرە (ﷺ)هاتییە ڤەگوهاستن، گۆت: پێغەمبەرێ خودێ (ﷺ) گۆت: خودایێ مەزن گۆت: من بۆ بەندەیێن خۆ یێت باش یا بەرهەڤکری: کو هندەك تشتن نە چاڤان دیتی یە و نە گوهان گوه لێ بووی یە و نە کەفتیە سەر دلێ چ مرۆڤان.

دەرگەهێ (٢): دیار یا خودێ بۆ ئەهلێ بەهەشتێ

٩٨- عن أبي سعِيدِ الخُدريِّ رضِي الله عنهُ أنَّ رسُول الله (ﷺ) قال: « إنَّ الله عزَّ وجلَّ يقُولُ لأهْل الجنَّةِ: يا أهْلَ الجنَّة، فيقُولُون: لبَّيْكَ ربَّنا وسعْديْكَ، والخيرُ في يديْك فيقُولُ: هلْ رَضِيتمْ ؟ فيقُولُونَ: وما لنَا لاَ نَرضَي يا رَبَّنا وقدْ أعْطيْتنَا ما لمْ تُعْطِ أحداً مِنْ خلْقِكَ، فيقُولُ: ألاَ أعْطِيكُمْ أفْضَلَ مِنْ ذَلكَ ؟ فيقُولُونَ: وأيُّ شَيْءٍ أفْضلُ مِنْ ذلِكَ ؟ فيقُولُ: أحِلُّ عليْكُمْ رضْوانِي، فلا أسْخَطُ عليْكُمْ بَعْدَهُ أبَداً »

البخاري (٧٥١٨) ومسلم (١٨٣).

ژ ئەبو سەعیدێ خودری (ﷺ) هاتییە ڤەگوهاستن، گۆت: پێغەمبەرێ خودێ (ﷺ) گۆت: ب راستی خودایێ مەزن و پایە بلند دێ بێژیتە خەلکێ بەهەشتێ: گەلی بەهەشتییان، دێ بێژن: بەلێ بەلێ بۆ تە ئەی خودا، خێر هەمی یا د دەستێت تەدا، دێ بێژیت: هوین رازیبوون؟ دێ بێژن: ما بۆ ئەم رازی نابین ئەی خودایێ مە و تە ئەو

دا مە یا تە نەدایە چ چێکرییێت خۆ، دێ بێژیت: ئەرێ یا ژ ڤێ چێتر ئەز نەدەمە هەوە؟ دێ بێژن: ما چ ژ ڤێ چێترە؟ دێ بێژیت: ئەز ژ هەوە رازیبووم و چ جارا ژ هەوە تورە نابم.

بەندێ: سالوخەتێن رۆژا دوماهیێ و بەهەشت و ئاگری

دەرگەهێ (١): دونیایێ هەمیێ دکەتە قوربان

٩٩ - عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ (ﷺ) قَالَ: ((يَقُولُ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى لِأَهْوَنِ أَهْلِ النَّارِ عَذَابًا لَوْ كَانَتْ لَكَ الدونيا وَمَا فِيهَا أَكُنْتَ مُفْتَدِيًا بِهَا؟ فَيَقُولُ: نَعَمْ، فَيَقُولُ: قَدْ أردت منك أَهْوَنَ مِنْ هَذَا وَأَنْتَ فِي صُلْبِ آدَمَ أَلَّا تُشْرِكَ -أَحْسَبُهُ قَالَ: وَلَا أُدْخِلَكَ النَّارَ- فَأَبَيْتَ إِلَّا الشِّرْكَ)) (البخاري (٣٣٣٤) ومسلم (٢٨٠٥) واللفظ لمسلم.

ئەنەسێ کورێ مالکی (ﷺ) ژ پێغەمبەرێ خودێ (ﷺ) ڤەگوهاستییە، گۆت: خودایێ مەزن و پایە بلند دبێژیتە خەلکێ ئاگری یێ ئیزایا وی ژ هەمیان سڤکتر: ئەگەر ئەڤ دونیایە و هەمی تشتێن تێدا یێن تە بن، ئەرێ دێ بەرانبەری کو ب ئاگری نەسوژی دێ کەیە قوربانی ؟ دگوت: بەلێ. دێ بێژیت: ب راستی من ژ ڤێ سڤکتر بۆ تە دانا بوو ژ ڤێ و تو د پشتا باب ئادەمی دا بووی کو تو شرکێ نە چێکەی - ئەز دبێژم هوسا گۆت: و ئەز تە نابەمە ئاگری دا — بەلێ تە هەر شرک کر.

دەرگەهێ (٢): پیچەکا ئاگری هەمی خوشێن دونیایێ ژبیرا مرۆڤی دبەت و پیچەکا دبەهەشتێ دا هەمی نە خوشیان ژ مرۆڤی دبەت (الدونیا لاتسوي شيء)

١٠٠- قال رسولُ الله (ﷺ): « يُؤتَيَ بأنْعَمِ أهلِ الدونيا مِن أهلِ النَّارِ يَومَ القيامَةِ، فيُصنبَغ في النّارِ صِبْغَةً ثمَّ يُقالُ: يا ابنَ آدمَ هلْ رأيتَ خيراً قطُّ ؟ هلْ مَرَّ بكَ نَعيمٌ قطُّ ؟ فيقولُ: لا واللهِ يارَبِّ. وَيُؤتى بأشَدِّ النّاسِ بُؤساً في الدونيا مِنْ أهلِ الجَنَّةِ فيُصنبَغ صَبغَةً في الجَنَّةِ، فيُقالُ لَهُ: يا ابنَ آدمَ هلْ رأيتَ بُؤساً قطُّ ؟ هلْ مَرَّ بكَ شِدَّةٌ قطُّ ؟ فيقولُ: لا، واللهِ، مَا مَرَّ بي بُؤسٌ قطُّ، وَلا رأيتُ شِدَّةً قطُّ » (رواه مسلم فقط برقم (٢٨٠٧))

پێغەمبەرێ خودێ (ﷺ) گۆت: رۆژا قیامەتێ یێ ژ هەمیان خۆشتر ژخەلکێ دونیایێ ژ جەهنەمیان دێ ئینن، دێ شێوازێن ئاگری جەهنەمێ دەنە بەر، پاش دێ بێژنێ: ئەی کورێ ئادەمی تە جارەکێ خێرەك دیتیە؟ ئەرێ جارەکێ خۆشیەك ب سەر تەدا هاتیە؟ دێ بێژیت: نەخێر ئەز ب خودێ کەمە ئەی پەروەردگارێ من. و یێ ژ هەمیان پتر نەخۆشی برین ژ خەلکێ دونیایێ ژ بەحەشتیان دێ ئینن، دێ شێوازەکێ خوشیا بەهەشتێ دەنە بەرچاڤ، پاشی دێ بێژنێ: ئەی کورێ ئادەمی تە نەخۆشیەك جارەکێ دیتیە؟ ئەرێ جارەکێ گرانیەك ب سەر تەدا هاتیە؟ دێ بێژیت: نەخێر، ئەز ب خودێ کەمە، من جارەکێ ب تنێ ژی نەخۆشیەك نە دیتیە، و چ جارەکێ گرانیەك ب سەر مندا نە هاتیە.

دەرگەهێ (٣): بەهەشتا پەرجانکری یە ب نەخوشیان و ئاگرێ پەرجانکری یە ب حەزان

١٠١- عَنْ أبِى هُرَيْرَةَ أنَّ رَسُولَ اللهِ (ﷺ) قَالَ: «لَمَّا خَلَقَ اللهُ الْجَنَّةَ قَالَ لِجِبْرِيلَ: اذْهَبْ فَانْظُرْ إِلَيْهَا. فَذَهَبَ فَنَظَرَ إِلَيْهَا ثُمَّ جَاءَ فَقَالَ: أىْ رَبِّ وَعِزَّتِكَ لاَ يَسْمَعُ بِهَا أحَدٌ إِلاَّ دَخَلَهَا ثُمَّ حَفَّهَا بِالْمَكَارِهِ ثُمَّ قَالَ: يَا جِبْرِيلُ اذْهَبْ فَانْظُرْ إِلَيْهَا فَذَهَبَ فَنَظَرَ إِلَيْهَا ثُمَّ جَاءَ فَقَالَ: أىْ رَبِّ وَعِزَّتِكَ لَقَدْ خَشِيتُ أنْ لاَ يَدْخُلَهَا أحَدٌ».قَالَ: «فَلَمَّا خَلَقَ اللهُ النَّارَ قَالَ: يَا جِبْرِيلُ اذْهَبْ فَانْظُرْ إِلَيْهَا. فَذَهَبَ فَنَظَرَ إِلَيْهَا ثُمَّ جَاءَ فَقَالَ: أىْ رَبِّ وَعِزَّتِكَ لاَ يَسْمَعُ بِهَا أحَدٌ فَيَدْخُلُهَا فَحَفَّهَا بِالشَّهَوَاتِ ثُمَّ قَالَ: يَا جِبْرِيلُ اذْهَبْ فَانْظُرْ إِلَيْهَا. فَذَهَبَ فَنَظَرَ إِلَيْهَا ثُمَّ جَاءَ فَقَالَ: أىْ رَبِّ وَعِزَّتِكَ لَقَدْ خَشِيتُ أنْ لاَ يَبْقَى أحَدٌ إِلاَّ دَخَلَهَا».

(رواه ابو داود برقم (٤٧٤٤) والترمذي (٢٥٦٠)وهو حديث صحيح).

ئەبو هورەیرە ژ پێغەمبەرێ خودێ (ﷺ)ڤەگوهاستییە، دگۆت: دەمێ خودا بەهەشت چێکری گوتە جبریلی: هەرە بەرێ خۆ بدەرێ، چوو بەرێ خۆ دایێ پاش هات و گوت: ئەی خودێ ئەز بهێز و شیانێت تە کەمە کەسەك نینە گوهـ لێ ببیت ئیلا دێ چیتێ (ئانکو دێ ئێکا وەسا کەت کو بچیتێ)، پاش دەور و بەرێت وێ پر نەخوشێ کرن، پاش گوت: ئەی جبریل هەرە بەرێ خۆ بدەرێ، چوو بەرێ خۆ دایێ پاش هات و گوت: ئەی خودێ ئەز بهێز و شیانێت تە کەمە ئەز د ترسم کەسەك نە چیتێ. و دەمێ ئاگر چێکری گوت: ئەی جبریل هەرە بەرێ خۆ بدەرێ، چوو بەرێ خۆ دایێ پاش هات و گوت: ئەی خودێ ئەز بهێز و شیانێت تە کەمە کەسەك نینە گوهـ لێ ببیت ئیلا ناچیتێ، پاش دەور و بەرێت وێ پر خۆشی کرن ژ حەزان پاش گوت:

ئەی جبریل هەرە بەرێ خۆ بدەرێ، چوو بەرێ خۆ دایێ پاش هات و گوت: ئەی خودێ ئەز بهێز و شیانێت تە کەمە ئەز ترسیام کو کەسەك نەمینیت ئیلا بچیتێ.

بەندێ: خەلکێ بەهەشتێ و ئاگری

دەرگەهێ (١): ژ هزاران هەر نەهـ سەد و نوت نەهـ بۆ دوزەخێ

١٠٢- عَنْ أبي سَعِيدٍ قَالَ: قال: رسولَ الله (ﷺ) ((يَقُولُ اللهُ عز وجل يَا آدم ، فيَقُولُ: لَبَّيكَ! وَسَعْدَيكَ وَالخَيرُ فِي يَدَيكَ، قَالَ يَقُولُ: أَخْرِجْ بَعْثَ النَّارِ قَالَ: وَمَا بَعْثُ النَّارِ؟ قَالَ: مِنْ كُلِّ أَلْفٍ تِسْعَمِائَةٍ وَتِسْعَةً وَتِسْعِينَ، فَذَلِكَ حِينَ يَشِيبُ الصَّغِيرُ، وَتَضَعُ كُلُّ ذَاتِ حَمْلٍ حَمْلَهَا، ((وَتَرَى النَّاسَ سُكَارَى، وَمَا هُمْ بِسُكَارَى. وَلَكِنَّ عَذَابَ اللهِ شَدِيدٌ)). قَالَ: فَاشْتَدَّ ذَلِكَ عَلَيهِمْ فَقَالُوا: يَا رَسُولَ اللهِ أَيُّنَا ذَلِكَ الرَّجُلُ ؟: ((فقَالَ: «أبْشِرُوا، فَإِنَّ مِنْ يَأْجُوجَ وَمَأْجُوجَ أَلْفًا، وَمِنْكُمْ رَجُلٌ، ثُمَّ قَالَ: ((وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ ! إِنِّي لَأَطْمَعُ أَنْ تَكُونُوا رُبعَ أَهْلِ الجَنَّةِ))، فَحَمِدْنَا اللهَ وَكَبَّرْنَا، قال: ثُمَّ قَالَ: وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ ! إِنِّي لَأَطْمَعُ أَنْ تَكُونُوا ثُلُثَ أَهْلِ الجَنَّةِ، فَحَمِدْنَا اللهَ وَكَبَّرْنَا. قال ثُمَّ قَالَ: وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ إِنِّي لَأَطْمَعُ أَنْ تَكُونُوا شَطْرَ أَهْلِ الجَنَّةِ، إِنَّ مَثَلَكُمْ فِي الأُمَمِ كَمَثَلِ الشَّعْرَةِ البَيْضَاءِ فِي جِلْدِ الثَّوْرِ الأَسْوَدِ، أَوْ كَالرَّقْمَةِ فِي ذِرَاعِ الحِمَارِ))

(البخاري (٦٥٣٠) ومسلم (٢٢٢).

ئەبو سەعیدێ خودری (ﷺ)، ژ پێغەمبەری (ﷺ) ڤەگوهاستییە گۆت: (خودایێ مەزن و پایە بلند دبێژیت: ئەی ئادەم دێ بێژیت: بەلێ ئەی خودا ئەزێ دبەندا بەرسڤا گازیا تە دا، و خێر و خوشی هەمی یێن د دەستێن تە دا، گوت: خودایێ مەزن دێ بێژیتە وان:

بینە دەر و ژێ بگرن (ڤاڤێرن) ئەوێن دچنە دوزەخێ، گوت: ژ هزارا نەه سەدو و نوت و نەهان دەربینن، ئەڤجا گوت: د وی دەمی دا بچویك پیر دبن و هەر خودان حەملەك (دوو گیان) دێ حەملێ خۆ دانیت و دێ خەلكی بینی كو وەكو سەر خوشانە و نە د سەر خوشن، بەلێ هندی عەزابا خودێ یا دژوارە. گوت: ئەڤە گەلەك یا گران و دژوار بوو ل سەر هوگر و هەڤالێن پێغەمبەری. وان گوتن: ئەی خوشتڤیێ خودێ كیژ زەلام ژ وان هزارا ژ مەیە ؟ گوت: مزگینی ل هەوە بیت، دێ هەر هزار ژ نفشێ یەئجوج و مەئجوجا بن و دێ زەلامەك ژ هەوە بیت، گوت: پاش گوت: ئەز ب وی كەمە یێ نەفسا من د دەستێ ویدا ئەز شانازیێ ب هەوە دبەم كو هوین ببنە چارێكا ئەهلێ بەهەشتێ، ڤێجا مە سوپاسی خودایێ مەزن كر و مە تەكبیرات لێدان، پاش گوت: ئەز ب وی كەمە یێ نەفسا من د دەستێ ویدا ئەز شانازیێ ب هەوە دبەم كو هوین بنە سێكا ئەهلێ بەهەشتێ، ئەڤجا مە سوپاسی خودایێ مەزن كر و مە تەكبیرات لێدان پاش گوت: ئەز ب وی كەمە یێ گیانێ من د دەستێ ویدا ئەز شانازیێ ب هەوە دبەم كو هوین ببنە نیڤا ئەهلێ بەهەشتێ، ب راستی هندی نموونا هەوەیە د ناڤ ئومەتاندا وەكو مینا میەكی سپی یە دناڤ چەرمێ گایەكێ رەش دا، یان وەكی پنیەكێ یە ب دەستێ كەریڤە.

دەرگەهێ (٢): مەهدەرا ئێکتا پەرێسا دێ مرۆڤان ژ ئاگری دا دەرئێخن

١٠٣- عَنْ أبي سَعِيدِ الخُدْرِيِّ، أنَّ رَسُولَ اللهِ (ﷺ) قَالَ: " يُدْخِلُ اللهُ أَهْلَ الجَنَّةِ الجَنَّةَ، يُدْخِلُ مَنْ يَشَاءُ بِرَحْمَتِهِ، وَيُدْخِلُ أهْلَ النَّارِ النَّارَ، ثُمَّ يَقُولُ: انْظُرُوا مَنْ وَجَدْتُمْ فِي قَلْبِهِ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ مِنْ إِيمَانٍ فَأخْرِجُوهُ، فَيُخْرَجُونَ مِنْهَا حُمَمًا قَدْ امْتَحَشُوا، فَيُلْقَوْنَ فِي نَهَرِ الحَيَاةِ، أوِ الحَيَا، فَيَنْبُتُونَ فِيهِ كَمَا تَنْبُتُ الحِبَّةُ إِلَى جَانِبِ السَّيْلِ، ألَمْ تَرَوْهَا كَيْفَ تَخْرُجُ صَفْرَاءَ مُلْتَوِيَةً؟)) (البخاري (٢٢) ومسلم (١٨٤).

ژ ئەبو سەعیدێ خودری (ﷺ)، ژ پێغەمبەری (ﷺ) ڤەگوهاستییە گۆت: دەمێ خەلکێ بەهەشتێ چوونە بەهەشتێ ویێ خودێ بڤێت دێ دلوڤانیا خۆ بێ هەژمار دگەل کەتن، دەمێ خەلکێ ئاگری چوونە دئاگریدا، پاش دێ بێژیت: بەرێ خۆ بدەنێ یێ تەمەت دنکەکا خەندەلکێ ئیمان د دلێ ویدا بیت دەربێخن، ڤێجا دێ هندەکا دەرئێخن سەر و چاڤێن وان یێن سوتی دێ وان هاڤێژنە دروبارێ ژیانێدا و تێدا دێ شین بن وەکی دندك شین دبیت ل بەر لێڤێن جویێن ئاڤێ، ئەرێ ما تە نە دیتی یە کا چەوا زەر ولاوازن پاش دێ بهێز لێکدایی بن ؟

دەرگەهێ (٣): دوماهیك كەس ژ ئاگری دەرکەڤیت

١٠٤- عن عبدالله ابنِ مسعُودِ رضِي الله عنهُ قال: قال رسُولُ اللهِ (ﷺ): « إنّي لأعلَمُ آخِرَ أهل النّار خُرُوجاً مِنها، وآخِرَ أهل الجنّةِ دُخُولاً الجنّة. رجُلٌ يخرُجُ مِنَ النّارِ حبواً، فيقُولُ الله عزّ وجلّ لهُ: اذهَبْ فادخُلِ الجنّة، فيأتِيها، فيُخيّلُ إليهِ أنّها ملأى، فيرجِعُ، فيقُولُ: يارَبِّ وجدتُها ملأى، يَقُولُ الله عزّ وجلّ لهُ: اذهَبْ فادخُلِ الجنّة، فيأتِيها، فيُخيّل إليهِ

أنّها ملأى، فيرجعُ. فيقولُ: ياربِّ وجدتها ملأى، فيقولُ الله عزّ وجلّ لهُ: اذهبْ فادخلِ الجنّة. فإنّ لكَ مثلَ الدونيا وعشرة أمثالها، أو إنّ لكَ مثل عشرةِ أمثالِ الدونيا، فيقولُ: أتسخرُ بي، أوَ أتضحكُ بي وأنتَ الملِكُ » قال: فلقد رأيتُ رسُول اللهِ (ﷺ) ضَحِكَ حتى بدت نواجذهُ فكانَ يقولُ: « ذلكَ أدنى أهلِ الجنّةِ منزلةً » متفقٌ عليه.

(البخاري (٧٥١١) ومسلم (١٨٦)).

ژ عبدالله يێ كورێ مەسعودی (رضي الله عنه) هاتییە ڤەگوهاستن، گوٚت: پێغەمبەرێ خودێ (ﷺ) گوٚت: ب راستی دویماهیك كەسێ جەهنەمیێ ژ جەهنەمێ دەردكەڤیت ئەز دزانم، و دویماهیك بەحەشتییێ دچیتە بەحەشتێ، زەلامەكە ل سەر چەنگ و لەپان ژ جەهنەمێ دەردكەڤیت، خودایێ مەزن (جل جلاله) دێ بێژتێ: هەرە، هەرە بەحەشتێ، دێ هێتێ، دێ هزركەت یا تژییە، دێ زڤڕیت، دێ بێژیت: ئەی خودا من دیت یا تژی، خودایێ مەزن و پایە بلند دێ بێژیتێ: هەرە، هەرە بەحەشتێ، دێ هێتێ، دێ هزركەت یا تژییە، دێ زڤڕیت، دێ بێژیت: ئەی خودا من دیت یا تژی، خودایێ مەزن دێ بێژیتێ: هەرە، هەرە بەحەشتێ، دێ هێتێ، دێ هزركەت یا تژییە، دێ زڤڕیت، دێ بێژیت: ئەی خودا من دیت یا تژی، خودایێ مەزن و پایە بلند دێ بێژتێ: هەرە، هەرە بەحەشتێ، هندی دونیایێ و دەھ جار هندی وێ بوٚ تە. یان ژی گوت: دەھ جار هندی دونیایێ بوٚ تە. دێ بێژیت: ئەرێ تو تڕانان ب من دكەی؟ یان تو ب من دكەیە كەنی و تو خودای و پادشایێ هەمی جیهانێ؟ گوٚت: من پێغەمبەرێ خودێ (ﷺ) دیت كرە كەنی هەتا ددانێت بەرێ دەڤێ وی دیار بووین، و دگوٚت: ئەڤە ئەوە یێ جهێ وی ژ هەمیان كێمتر ژ بەحەشتیان.

دەرگەهێ (٤): دوماهیك كەس دچیتە بەهەشتێ و گفتگویا وی دگەل خودایێ مەزن

١٠٥- عن ابن مسعود رضي الله عنه قال: قال رسول الله (ﷺ): «آخِرُ مَنْ يَدخُلُ الجنّةَ رَجُلٌ فهُوَ يَمشِى مَرّةً وَيَكبُو مَرّةً وتسفَعُهُ النّارُ مَرّةً فإذا مَا جاوَزَها التفَتَ إلَيهَا فقَالَ تبارَكَ الذِى نَجّانِى مِنكِ لقَدْ أعطانِىَ اللهُ شَيئاً مَا أعطاهُ أحَداً مِنَ الأوّلِينَ وَالآخِرِينَ. فترفَعُ لهُ شَجَرَةٌ فيَقُولُ أىْ رَبِّ أدنِنِى مِنْ هَذِهِ الشّجَرَةِ فلأستظِلَّ بظِلِّهَا وَأشرَبَ مِنْ مَائِهَا. فيَقُولُ اللهُ عَزّ وَجَلّ يَا ابنَ آدَمَ لعَلّى إن أعطيتُكَهَا سَألتنِى غَيرَهَا. فيَقُولُ لا يَا رَبِّ. وَيُعَاهِدُهُ أن لا يَسألهُ غَيرَهَا وَرَبُّهُ يَعذِرُهُ لأنّهُ يَرَى مَا لا صَبرَ لَهُ عَلَيهِ فيُدنِيهِ مِنهَا فيَستظِلُّ بظِلِّهَا وَيَشرَبُ مِنْ مَائِهَا ثمّ ترفَعُ لَهُ شَجَرَةٌ هِىَ أحسَنُ مِنَ الأولَى فيَقُولُ أىْ رَبِّ أدنِنِى مِنْ هَذِهِ لأشرَبَ مِنْ مَائِهَا وَأستظِلَّ بظِلِّهَا لا أسألكَ غَيرَهَا. فيَقُولُ يَا ابنَ آدَمَ ألمْ تعَاهِدنِى أن لا تسألنِى غَيرَهَا فيَقُولُ لعَلّى إن أدنَيتُكَ مِنهَا تسألنِى غَيرَهَا. فيُعَاهِدُهُ أن لا يَسألهُ غَيرَهَا وَرَبُّهُ يَعذِرُهُ لأنّهُ يَرَى مَا لا صَبرَ لَهُ عَلَيهِ فيُدنِيهِ مِنهَا فيَستظِلُّ بظِلِّهَا وَيَشرَبُ مِنْ مَائِهَا. ثمّ ترفَعُ لَهُ شَجَرَةٌ عِندَ بَابِ الجَنّةِ هِىَ أحسَنُ مِنَ الأولَيَينِ. فيَقُولُ أىْ رَبِّ أدنِنِى مِنْ هَذِهِ لأستظِلَّ بظِلِّهَا وَأشرَبَ مِنْ مَائِهَا لا أسألكَ غَيرَهَا.

فيَقُولُ يَا ابنَ آدَمَ ألمْ تعَاهِدنِى أن لا تسألنِى غَيرَهَا قالَ بَلَى يَا رَبِّ هَذِهِ لا أسألكَ غَيرَهَا. وَرَبُّهُ يَعذِرُهُ لأنّهُ يَرَى مَا لا صَبرَ لَهُ عَلَيهَا فيُدنِيهِ مِنهَا فإذا أدنَاهُ مِنهَا فيَسمَعُ أصوَاتَ أهلِ الجَنّةِ فيَقُولُ أىْ رَبِّ أدخِلنِيهَا. فيَقُولُ يَا ابنَ آدَمَ مَا يَصرِينِى مِنكَ أيُرضِيكَ أن أعطِيَكَ الدونيا وَمِثلَهَا مَعَهَا قالَ يَا رَبِّ أتستهزِئُ مِنّى وَأنتَ رَبُّ العَالمِينَ».

فضَحِكَ ابنُ مَسعُودٍ فقَالَ ألا تسألونّى مِمّ أضحَكُ فقَالوا مِمّ تضحَكُ قالَ هَكَذا ضَحِكَ رَسُولُ اللهِ (ﷺ). فقَالوا مِمّ تضحَكُ يَا رَسُولَ اللهِ قالَ

«مِنْ ضِحْكِ رَبِّ الْعَالَمِينَ حِينَ قَالَ أَتَسْتَهْزِئُ مِنِّي وَأَنْتَ رَبُّ الْعَالَمِينَ فَيَقُولُ إِنِّي لاَ أَسْتَهْزِئُ مِنْكَ وَلَكِنِّي عَلَى مَا أَشَاءُ قَادِرٌ» .
(رواه مسلم فقط برقم (١٨٧)).

ژ ئـيبن مەسـعودى (ﷺ)هاتييـە ڤەگوهاسـتن، گـۆت: پێغەمبـەرى (ﷺ) گـۆت: ((دوماهيـك كـەس دچـيتە بەهەشـتى زەلامەكـە جـار ب پێيان ب رێڤە دچيت و جار ب سەر سەر و چاڤێن خۆ دكـەڤيت جـار جاريژ ئاگر د سەرو چاڤێن وى ددەت و رەش دكـەت، ڤێجـا دەمـێ ژێ بورى دێ زڤريـت بـەرێ خـۆ دەتـە ئـاگرى و دێ بێـژيت ئـەو خـودايێ خودان خێر و بەرەكەت ئەز ژ تە قورتال كريـم تشتەكێ دايە مـن كـو ئەو نەدايە كەسەكى نە ل بەراهييا من و نە ل ديماهيێ. و خودێ دێ دارەكێ بۆ بلند كەت ڤێجا دێ بێژيت ئەى خودا من نێزيكى ڤـێ دارێ بكە دا لبن سيبەرا وێ بێهنا خۆ بدەم و دا ئاڤێ لبن ڤەخوم. خودايێ خودان هێز و شيان دێ بێژيت ئەى كورێ ئادەمى بـەلكى ئـەز وێ ژى ب دەمە تە و تو داخازەكا دى ژمـن بكەى. دێ بێـژيت نـەخێر ئـەى خودا. و دێ سوزێ دەتـە خـودێ كـو ژبلـى ڤـێ چ داخـوازێن ديـتر ژێ نەكەت خودايێ وى دێ هەجـەتا بـۆ وى ئينيـت چـونكى دزانيـت ئـەو ئارامیى ل سەر ناگريت ڤێجا خودێ دێ وى نێزيكـى وێ دارێ كـەت و ڤێجـا لـبن سـيبەرا وێ دێ بێهنـا خـۆ ڤـەدەت و ئاڤـا وێ ژێ ڤـەخوت پاش دارەكا دى بـۆ وى ژ وێ جـوانترە ژ دارا ئێكـێ شـين دكـەت و دێ بێژيت ئەى خودا من نێزيكا ڤـێ دارێ بكـە دا ئاڤا وێ ڤـەخوم و لـبن سيبەرا وێ رينم و ژبلـى وێ چ داخـوازێن ديـتر ژ تـە ناكـەم. خـودايێ مەزن دێ بێژيت: ئەى كورێ ئادەمى ئەرێ ما تـە سـوز نـە دابـوو مـن ژبلى وێ دارێ چ تشتەكێ ديتر داخوازا ژ مـن نەكـەى ڤێجا بـەلكو تـە

نێزیکا وێ بکەم تو هێشتا داخوازا ژ من بکەی. دێ جارەکا دی سوزێ دەتێ کو چ دخوازێن دیتر ژبلی وێ ژێ نەکەت خودێ دێ هێجەتا بۆ ئینیت چونکی ئەو دزانیت ئارامیێ ل سەر ناگریت دێ نێزیك کەت لبن سیبەرا وێ رینیتە خوارێ و ئاڤا وێ ڤەخوت. پاش ل دەف دەرگەهێ بهەشتێ جارەکا دیتر دارەکا لاوتر ژ هەر دوو دارێن بەرێ. دێ بێژیت ئەی خودایێ من نێزیکی ڤێ ژی بکە دا لبن سیبەرا وێ رینم و ئاڤا وێ ژی ڤەخوم و ژبلی وێ چ داخوازا ژ تە ناکەم. ڤێجا دێ بێژیت: ئەی کورێ ئادەم ئەرێ ما تە سوز نەدایە من کو تو چ داخوازێن دیتر ژمن نەکەی گوت: بەلێ ئەی خودا ڤێ دارێ ژی بدە من وئەز چ داخوازێن دیتر ژبلی وێ ناکەم. و خودێ دێ بۆ هێجەتا ئینیت چونکی دزانیت ئارامیێ ل سەر ناکێشیت دێ نێزیك کەت دێ وێڤەتر گول دەنگێ خەلکێ بەهەشتێ بیت ڤێجا دێ بێژیت ئەی خودا من ببە ناڤ بەهەشتێ دا. خودێ دێ بێژیت ئەی گورێ ئادەم داخواز و پرسیارێن تە ژ من دوماهی ناهێن ئەرێ دێ تە رازی کەت کو ئەز تەمەت دونیایی و هندی وێ دگەل دا بدەمەتە دێ بێژیت: ئەی خودا تو ترانێن خۆ بمن دکەی و تو خودایێ هەمی جیهانێ))

ئبن مەسعود کرە کەنی و گوت ئەرێ ما تو پرسیارێ ژ من ناکەی ئەز ب چ دکەمە کەنی وان گوتن: تو ب چ د کەیە کەنی گوت: پێغەمبەری خودێ (ﷺ) هوسا د کرە کەنی. مە گوتن: یا قاسدێ خودێ تو ب چ دکەیە کەنی گوت: ژ کەنیا خودایێ جیهانێ دەمێ گوتیێ تو بخو یاریا ب من دکەی و تو خودایێ هەمی جیهانێ خودێ دێ بێژیت ئەز بخو ب تە ناکەمە کەنی بەلێ ل سەر هەر تشتەکی ئەز خودان شیانم)

بەندێ: دروستکرنا وێنەیان

دەرگەهێ: حەرامکرنا چێکرنا وێنەیان

١٠٦- عَنْ أبي هُرَيرَة رضي الله عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ الله (ﷺ) يَقُولُ: « قَالَ الله تعَالى: ومَنْ أظلَمُ مِمَّنْ ذهَب يَخلُقُ كَخَلقِي، فلْيَخلُقُوا ذَرَّةً أوْ لِيَخلُقُوا حَبَّةً، أوْ لِيَخلُقُوا شَعِيرَةً ».

متفقٌ عليه. (البخاري (٧٥٥٩) ومسلم (٢١١١)).

ژ ئەبو هورەیرە (ﷺ) هاتییە ڤەگوهاستن، گۆت: من گول پێغەمبەرێ خودێ بوو (ﷺ) دگۆت: خودایێ مەزن گۆت: کەس ژ وی ستەمکارتر نینە یێ وەکی چێکرییێ من چێدکەت، بلا گەردیلەکێ چێکەن یان بلا دنکەکا گەنمی چێکەن یان بلا دنکەکا جهی چێکەن.

بەندێ: بەهەشت و جەهنەم

دەرگەهێ: بەهەشتێ و جەهنەمێ جرە جر کر

١٠٧- عَنْ أبى هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ) « احتجَّتِ النَّارُ وَالجَنَّةُ فقَالَتْ هَذِهِ يَدْخُلنِى الجَبَّارُونَ وَالمُتَكَبِّرُونَ. وَقَالَتْ هَذِهِ يَدْخُلنِى الضُّعَفَاءُ وَالمَسَاكِينُ فقَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لِهَذِهِ أَنْتِ عَذَابِى أُعَذِّبُ بِكِ مَنْ أشَاءُ - وَرُبَّمَا قَالَ أُصِيبُ بِكِ مَنْ أشَاءُ - وَقَالَ لِهَذِهِ أَنْتِ رَحْمَتِى أرْحَمُ بِكِ مَنْ أشَاءُ وَلِكُلِّ وَاحِدَةٍ مِنْكُمَا مِلْؤُهَا ». (البخاري (٤٨٥٠) ومسلم (٢٨٤٦)).

وفي رواية أخرى عَنْ أبي هُرَيرَة قَالَ قَالَ رَسُول الله (ﷺ)((تحاجَّت النَّار وَالجنَّة فقَالت النَّار أوثِرت بالمُتكَبِّرِينَ وَالمُتجَبِّرِينَ وَقَالت الجنَّة مَا لي لَا يدخلني الا ضعفاء النَّاس وَسَقَطهمْ فقَالَ الله تعَالى للجنة انت رَحْمَتِي أرحم بك من أشَاء من عبَادي وَقَالَ للنار أنْت عَذَابي أعذب بك من أشَاء من عبَادي وَلكُل وَاحِدَة مِنكُمَا ملؤهَا فأما النَّار فلَا تمتلئ حَتَّى

يضع رجله فتقول قطٌ قطٌ قطٌ فهنالك تمتلئ ويزوي بَعضها الى بعض))

ژ ئەبو هوریرە هاتییە ڤەگوهاستن، گوت: پێغەمبەری (ﷺ) گۆت: بەهەشت و جەهنەمێ جرە جڕ کرن، جەهنەمێ گۆت: ئەو زورداڕێن خەلکی ب توندی دکێشنە لبن دەستێ خۆڤە، و خۆمەزنکەر یێن دناف مندا، بەهەشتێ گۆت: بێچارە و ژ هەژارێن خەلکی وان یێن دناف مندا، خودایێ مەزن خودان هێز و شیان (ئانکو حوکم د ناڤبەرا واندا کر) گوتە دوژەهێ: تو دوژەهی ئەشکەنجەیا منی، یێ من بڤێت دێ بتە ئەشکەنجە دەم، وگوتە بەهەشتێ: تو بەهەشت دلۆڤانییا منی، یێ من بڤێت دێ بتە دلۆڤانییێ پێ بەم، و هەرئێکێ ژ هەوە دێ تژی کەم.

د ریوایەتەکا دیتر یا موسلم ژ ئەبو هورێرە ژ پێغەمبەرێ (ﷺ) ڤەدگوهێزیت گوت: بەهەشتێ و جەهنەمێ جرە جڕ کر، جەهنەمێ گۆت: ئەز یا حەقم، ئەز یا هاتییە چێکرن بۆ کەسێن خۆمەزنکەر و یێ ب زوری خەلکی دکێشنە بن دەستێ خۆڤە، بەهەشتێ گۆت: بێچارێت خەلکی و بەلنگازێن وان یێت مندا، خودێ حوکم د ناڤبەرا واندا کر و گوت: تو بەهەشتی دلۆڤانییا منی، یێ من بڤێت ب تە دێ دلۆڤانییێ پێ بەم، و تو جەهنەم ئەشکەنجەیا منی، یێ من بڤێت ب تە دێ ئەشکەنجە دەم.

بەندێ : ئاڤا کانیا کەوسەرێ

دەرگەهێ (١): بەهرا ئاڤا كانيا كەوسەرێ

١٠٨- عن أنس بن مالك قال:بَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ " ذَاتَ يَوْمٍ بَيْنَ أَظْهُرِنَا إِذْ أَغْفَى إِغْفَاءَةً ثُمَّ رَفَعَ رَأْسَهُ مُتَبَسِّمًا فقُلْنَا مَا أَضْحَكَكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ:أُنْزِلَتْ عَلَيَّ آنِفًا سُورَةٌ فَقَرَأَ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ إِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْأَبْتَرُ﴾ ثُمَّ قَالَ أَتَدْرُونَ مَا الْكَوْثَرُ؟ فقُلْنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ قَالَ:فَإِنَّهُ نَهْرٌ وَعَدَنِيهِ رَبِّي عَزَّ وَجَلَّ عَلَيْهِ خَيْرٌ كَثِيرٌ هُوَ حَوْضٌ تَرِدُ عَلَيْهِ أُمَّتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ آنِيَتُهُ عَدَدُ النُّجُومِ فَيُخْتَلَجُ الْعَبْدُ مِنْهُمْ فَأَقُولُ رَبِّ إِنَّهُ مِنْ أُمَّتِي فَيَقُولُ مَا تَدْرِي مَا أَحْدَثَتْ بَعْدَكَ. (رواه مسلم فقط برقم (٤٠٠)).

وزاد ابن حجر بَيْنَ أَظْهُرِنَا في المسجد. وقال: ما أحدث بعدك .

ژ ئەنەسێ كورێ مالك دبێژيت: پێغەمبەرێ خودێ دناڤ مە دا بوو ((رۆژكەێ ژ رۆژان پێغەمبەر دناڤ مە دابوو بيچكەكێ نڤست پاش سەرێ خۆ بلند كر و گرنژی، مە گوت: چ وەل تە كر كو بكەيە كەنی ئەی ڤاسدێ خودێ ؟ گوت: پيچكەكێ بەری نهو سورەتەك ل سەر من هاتە خوار و خواند بناڤێ خودايێ مەزن و دلوڤان و يێ دلوڤانيا وی هەر وهەر: ﴿ئانكو مە گەلەك خێر و بەركەت و قەنجی يێن داينە تە ڤێجا نڤێژا بۆ خودايێ خۆ بكە و قوربانان ڤەكوژە بێ گومان ناڤ و دەنگێن تە هەر دێ مينن و ئەو دێ بێ دويندەه وبێ ناڤ دەنگ مينن﴾ پاش گوت: هوين دزانن كەوسەر چيه ؟ مە گوت: خودێ و پێغەمبەر دزانن گوت: ئەو روبارەكە د بەهەشتێ دا خودايێ مەزن و پايە بلند سوزا دايە من و وێ گەلەك خێر و چاكی يێن تێدا ئەو بركەكە ئومەتا من د رۆژا قيامەتێ دا ئاڤێ ژێ ڤەخون ترارێن وێ وەكو هژمارا ستێرانە ڤێجا بەندێ هەی دێ لێ بێ بەهر بيت و ئەز

دێ بێژم ئەی خودا ئەو ژ ئومەتا منن، خودا دێ بێژیت: تو نزانی وان پشتی تە چ کری یە.
ئبن حەجەر ل مزگەفتێ پێغەمبەری دناف مە دا بوو زێدەکریە. و گوت: تو نزانی پشتی تە چ رودایە.

دەرگەهێ (٢): ژناڤ چوونا دونیایێ راکرنا مرۆڤان

١٠٩- عن ابن عباس، رضيَ الله عنهما، قال: قامَ فينا رسولُ الله (ﷺ) بمَوْعِظةٍ فقال: « أيُّهَا النَّاسُ إنَّكُمْ محشورونَ إلى الله تعالى حُفَاةً عُرَاةً غُرْلاً﴿ كَمَا بَدَأْنَا أوَّلَ خَلْقٍ نُعِيدُهُ وَعداً علَيْنَا إنَّا كُنَّا فاعِلِينَ ﴾ (الأنبياء: ١٠٤) ألا وإنَّ أوَّلَ الخَلائِقِ يُكسى يَوْمَ القِيَامَةِ إبراهيم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وسَلَّم، ألا وإنَّهُ سَيُجَاء برِجَالٍ مِنْ أُمَّتِي، فيُؤْخَذُ بهِمْ ذَاتَ الشِّمال فأقُولُ: يارَبِّ أصحَابي، فيُقَالُ: إنَّكَ لا تدرِي مَا أحدَثُوا بَعْدَكَ، فأقُول كَما قَالَ العَبْدُ الصَّالِحُ: ﴿ وكُنْتُ عَلَيهِمْ شَهيداً ما دُمْتُ فِيهِمْ ﴾ إلى قولِهِ: ﴿ العَزِيزُ الحَكِيمُ ﴾ (المائدة: ١١٧، ١١٨) فيُقَالُ لِي: إنَّهُمْ لَمْ يَزَالُوا مرتَدِّينَ عَلَى أعقَابِهِمْ مُنذُ فارَقْتَهُمْ » متفقٌ عليه.« غُرْلاً » أيْ: غَيْرَ مَخْتونِينَ.
(البخاري (٤٦٢٥) مسلم (٢٨٦٠)).

ژ ئبن عەباسی (خودێ ژ هەردوویان رازی بیت) هاتییە ڤەگوهاستن، گۆت: پێغەمبەرێ خودێ (ﷺ) شیرەت ل مە کرن و دگۆت: گەلی مرۆڤان ب راستی هوین پێخاس و رویس و نەسونەتکری دێ ل دەڤ خودێ هێنە کۆم کرن، (کا چاوا جارا ئێکێ مە ئەو چێکربوون، هەروەسا ئەم دێ وان زڤرینینەڤە (ئانکو کا مە چاوا ئەو ژ زکێن دایکێن واندا ب پێخواس و رویس و نەسونەتکری دان، رۆژا قیامەتێ ژی هەروەسا ئەم دێ وان زڤرینینەڤە و ئەڤە پەیمانەکە ل

سەر مە))، کەسێ ئێکێ ژ چێکریان رۆژا قیامەتێ جل وبەرگان دکەتە بەرخۆ ئیبراهیمە (عليه السلام)، بزانن دێ هندەك زەلامان ژ ئوممەتا من ئینن، دێ بۆ لایێ چەپێ (ئانکو بۆ ئاگری) بەن، ئەز دێ بێژم: (ئەی خودا ئەو هەڤالێ منن، دێ بێژنە من: ب راستی تو نوزانی کا وان پشتی تە چ کرییە، ئەز دێ وەکێ بەندەیەکێ چاك دێ بێژم: (ئەز شاهد بووم ل سەر وان هندی ئەز د ناڤ واندا، بەلێ وەختێ تە ئەز ژ ناڤ وان بری، تو زێرەڤان بووی ل سەر وان، و تو ب خۆ ژی ژهەمی تشتان دبینی و ل سەر شاهدی. ئەگەر تو وان ئیزا بدەیی ئەو بەندەیێن تەنە، و ئەگەر تو ل وان ببووری ب راستی تو یێ دەستهەلاتدار و کاربنەجهی). دێ بێژنە من: ب راستی ئەڤە تە ئەو هێلاین بەردەوام ئەو یێن سەرداچووین.

بەندێ: کرین وفروتن

دەرگەهێ (١): رێپێنەدانا فێلا د بازاری دا

١١٠- عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَمْرِو بْنِ العَاصِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا أَنَّ هَذِهِ الآيَةَ الَّتِي فِي القُرْآنِ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ { إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا } قَالَ فِي التَّوْرَاةِ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَحِرْزًا لِلْأُمِّيِّينَ أَنْتَ عَبْدِي وَرَسُولِي سَمَّيْتُكَ المُتَوَكِّلَ لَيْسَ بِفَظٍّ وَلَا غَلِيظٍ وَلَا سَخَّابٍ بِالْأَسْوَاقِ وَلَا يَدْفَعُ السَّيِّئَةَ بِالسَّيِّئَةِ وَلَكِنْ يَعْفُو وَيَصْفَحُ وَلَنْ يَقْبِضَهُ اللهُ حَتَّى يُقِيمَ بِهِ المِلَّةَ العَوْجَاءَ بِأَنْ يَقُولُوا لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ فَيَفْتَحُ بِهَا أَعْيُنًا عُمْيًا وَآذَانًا صُمًّا وَقُلُوبًا غُلْفًا)) . (البخاري (٢١٢٥) فقط).

ژ ئەبو عبداللە کورێ عەمرویێ کورێ عاصی (رضي الله عنه)، کو ئەڤ ئایەتە د قورئانێدا هاتییە (يَاأَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا)

(سورة الاحزاب: ٤٥)

ئەی پێغەمبەر مە تو یێ هنارتی دا ب گەهاندنا پەیاما مە بییە شاهد و مزگینییێ ب بەهەشتا دائیم بدەیێ و گونەهکاران ژ ئەشکەنجدانا خودێ بترسینی. و د تەوراتێ دا گوتی یە: (ئەی پێغەمبەر مە تو یێ هنارتی دا ب گەهاندنا پەیاما مە بییە شاهد و مزگینییێ ب بەهەشتا دائیم بدەیێ و گونەهکاران ژ ئەشکەنجدانا خودێ بترسینی ، و بۆ مرۆڤێن نەخواندەڤان ببنە رێنیشاندەر و پشتەڤان. تو بەندێ منی و قاسدێ منی. و من ناڤێ تە کرە (متوکل: پشت راست کەر). نە مرۆڤەکێ ڕەق بە و نە یێ ب کەرب و عیناد بە ونە یێ دەنگ بلند بە د سیك و بازاران دا. و خرابییێ ب خرابیێ نەکە. و بەلێ یێ عەفوکرنێ و لێبورینێ بە. و قەد خودێ تە ژ ناڤ نا هەلگریت هەتا مللەتێن سەردا چوویی ب تە راست نەکەتن کو بێژن: چ خودایێن ب هەق نینە بهێتە پەرستن ب تنێ خودێ نەبیت و چاڤێن تاری ب تە رون بکەتن گوهێن کەڕ ب تە ڤەکەتن و دلێن پێچایی ب تە ڤەکەتن)

السخاب: رسکێن مادێن خوارن وڤەخوارنانە نەرسکا زێری یە.

دەرگەهێ (٢): پەرتـالێ خۆ ب درە و ڤێلا دفروشن

١١١- عنْ أبي هريرة َ رضي الله عنهُ عنِ النبيِّ (ﷺ) قَالَ: « ثلاثةٌ لا يُكلّمُهُمْ الله يوْمَ القيامةِ، ولا يَنظُرُ إليهِمْ، رَجُلٌ َحلَفَ على سِلعَتِهِ لقد أعطي بها أكثر مما أعطى وهو كاذب، ورجل حلف على يمين كاذبة بعد العصر ليقتطع بها مال امرئ مسلم، ورجل منع فضل مائه، فيقول الله يوم القيامة: اليوم أمنعك فضلي، كما منعت فضل ما لم تعمل يداك ». البخاري (٧٤٤٦) ومسلم.

ئەبو هورەیرەی (ﷺ) ژ پێغەمبەرێ خودێ (ﷺ) ڤەدگوهێزیت، گۆت: سێ کەسان رۆژا قیامەتێ خودێ دگەل وان نائاخڤیت، ب چاڤێ دلۆڤانییێ ژی بەرێ خۆ نادەتێ، زەلامەکە ل سەر پەرتالێ خۆ سویند دخوت دێ بێژیت پتر وێ یا پێدای ئەوا تو پێدەی و ئەو درەوا دکەت، و زەلامەکە دێ سویند خوت سویندەکا درەو پشتی ئێڤاری دا مالێ مرۆڤەکێ موسلمان پێ ژبن ببەت، و زەلامەکی ئاڤەك هەبیت ژ خەلکەکی ڤەگریت، خودایێ مەزن و پایە بلند دبێژیت: ئەڤرو ئەژی دێ تە بێ بەهر کەم ژ خێرێن خۆ، هەر وەکی تە خێرەك ڤەگرتی و ئەو تە ب دەستێن خۆ نەکر بوو.

ئەڤ سەروچاڤێن تەحل وترش تشتێن خۆ دفروشن خودایێ مـەزن ددەرهـەڤێ وان دا دبێـژیت: (ووجـوه یومئـذ باسـره) ئانکو:هنـدەك سەروچاڤ ل وێ رۆژێ بخەم و شێلینە.

بەندێ: کێلان وچواندنێ

دەرگەهێ: هەڤپەیڤینا خودێ دگەل ئەهلێ بەهەشتێ و حەز ژێکەرێن چواندنی

۱۱۲- عَنْ أبی هُرَیْرَةَ - رضی الله عنـه - أنَّ النَّبیَّ (ﷺ) كَانَ يَوْمًا يُحَدِّثُ وَعِنْدَهُ رَجُلٌ مِنْ أهْلِ البَادِيَةِ « أنَّ رَجُلاً مِنْ أهْلِ الجَنَّةِ اسْتَأْذَنَ رَبَّهُ فِی الزَّرْعِ فقَالَ: أوَ لَسْتَ فِيمَا شِئْتَ ؟ قَالَ: بَلَى وَلَكِنِّی أحِبُّ أنْ أزْرَعَ. فأسرع وَبَذَرَ فَبَادَرَ الطَّرْفَ نَبَاتُهُ وَاسْتِوَاؤُهُ وَاسْتِحْصَادُهُ، وتكويره أمْثَالَ الجِبَالِ فَيَقُولُ اللهُ تعالی: ((دُونَكَ يَا ابْنَ آدَمَ، فَإِنَّهُ لاَ يُشْبِعُكَ شَیْءٌ ». فَقَالَ الأعْرَابِیُّ يا رسول الله لاَ تَجِدُ هذا إِلاَّ قُرَشِيًا أوْ أنْصَارِيًا، فَإِنَّهُمْ أصْحَابُ زَرْعٍ، وَأمَّا نَحْنُ فَلَسْنَا بِأصْحَابِ زَرْعٍ. فَضَحِكَ رسول الله (ﷺ))

(البخاري (۲۳٤۸) فقط).

ژ ئەبو هورەیرە (ﷺ) هاتییە کو پێغەمبەرێ خودێ (ﷺ) روژەکێ ژ روژان د ئاخفت و زلامەك ژ ئەهلێ گوندا ل دەف بوو ((کو زەلامەکی ژ ئەهلێ بەهەشتێ روخسەتێ ژ خودایێ خۆ دخوازیت کو زیراعەتی بکەت، گۆت: ئەرێ ما ئەو تشتێ تە دڤێت یێ هەی ؟ گوت: بەلێ، بەلێ من دڤێت کو ئەز زیراعەتی بکەم، ڤێجا لەز کر توفك هاڤێت و زی شینبوو و مەزن بوو و هاتە درینێ، وەکو نموونا چیایان کەڤنە سەرێك و خودایێ مەزن و پایە بلند دبێژیت: (ئەی کورێ ئادەمی بگرە، تو ب چ تشتەك تێر نابی) ئەعرابی گوت: ئەی قاسدێ خودێ، ئەز ڤێ نابینم ب تنی یان مرۆڤەکێ قورەیشیە یان یێ ئەنصاری، چونکی ئەو خودان جوت و کێلن، بەلێ ئەم نە خودانێن جوت و کێلاینە، پێغەمبەرێ خودێ (ﷺ) کرە کەنی.

بەندێ: ئازا كرن (العتق)

دەرگەهێ: خودێ روژا عەرەفێ پتر هەمی رۆژان مروڤان ئازا دكەت

١١٣- عَنْ عَائِشَةَ أنَّ رَسُولَ اللهِ (ﷺ) قَالَ: (مَا مِنْ يَوْمٍ أَكْثَرَ أَنْ يُعْتِقَ اللهُ فِيهِ عَدَدًا مِنَ النَّارِ مِنْ يَوْمِ عَرَفَةَ وَإِنَّهُ لَيَدْنُوُ ثُمَّ يُبَاهِي بِهِمُ الْمَلَائِكَةَ يَقُولُ مَا أَرَادَ هَؤُلَاءِ !) (رواه مسلم فقط برقم (١٣٤٨)).

عائیشایێ ژ پێغەمبەرێ خودێ (ﷺ) ڤەدگوهێزیت گوت: چ رۆژ نیننە هندی رۆژا عەرەفێ كو خودێ بەندەیان تێدا ژ ئاگری ئازا بكەت، خودێ دێ نێزیك بیت پاش فریشتە دێ پیروزباهیا ل وان كەن و دبێژن ما ڤان چ د ڤیا !.

خودێ حەز ئازاكرنێ دكەت لەوما ل هەلكەفت وبوونێن پیرۆزێن ئاینی زور بەندەیێن خۆ ئازا دكەت، پێدڤییە تو پێگریی زورێ بكەی بۆ ئازا كرنا بەندان چونكی چاڤلێكرنا كارێن خودییێ یە و خودێ حەز وی بەندی دكەت یێ مرۆڤان ئازا دكەت ڤێجا ب هەر شێوازێ لێبورینێ بیت ... هتد.

بەندێ: مەهدەرێ

دەرگەهێ (١): رۆژا قیامەتێ دێ خەلك هەولدەن كەسەك مەهدەرێ بۆ وان بكەت

١١٤- عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ، (ﷺ): "يَجْمَعُ اللَّهُ النَّاسَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَيَهْتَمُّونَ لِذَلِكَ -وَفِي لَفْظٍ فَيُلْهَمُونَ لِذَلِكَ- فَيَقُولُونَ: لَوِ اسْتَشْفَعْنَا إِلَى رَبِّنَا عَزَّ وَجَلَّ حَتَّى يُرِيحَنَا مِنْ مَكَانِنَا هَذَا، فَيَأْتُونَ آدَمَ فَيَقُولُونَ: أَنْتَ آدَمُ أَبُو الْخَلْقِ خَلَقَكَ اللَّهُ بِيَدِهِ وَنَفَخَ فِيكَ مِنْ رُوحِهِ وَأَمَرَ الْمَلَائِكَةَ فَسَجَدُوا لَكَ، اشْفَعْ لَنَا عِنْدَ رَبِّنَا حَتَّى يُرِيحَنَا مِنْ مَكَانِنَا هَذَا، فَيَقُولُ: لَسْتُ هُنَاكُمْ ، فَيَذْكُرُ خَطِيئَتَهُ الَّتِي أَصَابَ فَيَسْتَحِي رَبَّهُ مِنْهَا، وَلَكِنِ ائْتُوا نُوحًا أَوَّلَ رَسُولٍ بَعَثَهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ، قَالَ: فَيَأْتُونَ نُوحًا فَيَقُولُ: لَسْتُ هُنَاكُمْ فَيَذْكُرُ خَطِيئَتَهُ الَّتِي أَصَابَ فَيَسْتَحِي رَبَّهُ مِنْهَا، وَلَكِنِ ائْتُوا إِبْرَاهِيمَ الَّذِي اتَّخَذَهُ اللَّهُ خَلِيلًا، فَيَأْتُونَ إِبْرَاهِيمَ فَيَقُولُ: لَسْتُ هُنَاكُمْ وَيَذْكُرُ خَطِيئَتَهُ الَّتِي أَصَابَ فَيَسْتَحِي رَبَّهُ مِنْهَا، وَلَكِنِ ائْتُوا مُوسَى الَّذِي كَلَّمَهُ اللَّهُ تَكْلِيمًا وَأَعْطَاهُ التَّوْرَاةَ فَيَأْتُونَ مُوسَى فَيَقُولُ: لَسْتُ هُنَاكُمْ وَيَذْكُرُ خَطِيئَتَهُ الَّتِي أَصَابَ فَيَسْتَحِي رَبَّهُ مِنْهَا، وَلَكِنِ ائْتُوا عِيسَى رُوحَ اللَّهِ وَكَلِمَتَهُ، فَيَقُولُ: لَسْتُ هُنَاكُمْ وَلَكِنِ ائْتُوا مُحَمَّدًا (ﷺ) عَبْدًا غَفَرَ اللَّهُ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَمَا تَأَخَّرَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ) فَيَأْتُونِي فَأَسْتَأْذِنُ عَلَى رَبِّي فَيَأْذَنُ لِي، فَإِذَا أَنَا رَأَيْتُهُ فَأَقَعُ لَهُ سَاجِدًا فَيَدَعُنِي مَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ يَدَعَنِي، فَيُقَالُ: يَا مُحَمَّدُ ارْفَعْ رَأْسَكَ وَقُلْ تَسْمَعْ وَاشْفَعْ تُشَفَّعْ فَأَرْفَعُ رَأْسِي فَأَحْمَدُ رَبِّي بِتَحْمِيدٍ يُعَلِّمُنِيهِ رَبِّي، ثُمَّ أَشْفَعُ فَيَحُدُّ لِي حَدًّا فَأُخْرِجُهُمْ مِنَ النَّارِ وَأُدْخِلُهُمُ الْجَنَّةَ. ثُمَّ أَعُودُ فَأَقَعُ سَاجِدًا فَيَدَعُنِي مَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ يَدَعَنِي ثُمَّ يُقَالُ: ارْفَعْ رَأْسَكَ يَا مُحَمَّدُ قُلْ تُسْمَعْ وَسَلْ تُعْطَ وَاشْفَعْ تُشَفَّعْ،

فأرفعُ رأسِي فأحْمَدُ رَبِّي بتحْمِيدٍ يُعَلِّمنيهِ رَبِّي ثُمَّ أشفَعُ فيَحِدُّ لِي حَدًا فأخرِجُهُمْ مِنَ النَّارِ وأدخِلُهُمُ الجَنَّةَ. قالَ: فَلا أدرِي فِي الثالثةِ أوِ الرَّابعةِ فأقولُ: يَا رَبِّ مَا بَقِيَ فِي النَّارِ إِلَّا مَنْ حَبَسَهُ القُرآنُ" أيْ: وَجَبَ عَلَيْهِ الخُلودُ (البخاري (٧٤٤٠) ومسلم (١٩٣)واللفظ لمسلم.

ژ ئەنەسێ كورێ مالك (خودێ ژێ رازى بيت) هاتييە، گوت: پێغەمبەرێ خودێ (ﷺ) گۆت: خودايێ مەزن خەلكەكى دێ ل رۆژا قيامەتێ كوم كەت، خودان باوەر دێ گرنگيێ پێ دەن وگوت: ئەگەر ئێكى مەهدەر بۆ مە كربا هەتا بێهنا مە دابا د ڤى جهێ ئەم تێدا دێ هێنە ل دەف ئادەمى (ﷺ)، دێ بێژن: توى ئادەم بابێ هەمى مرۆڤان (هەمى چێكريێن خودێ) خودايێ مەزن تو يێ ب دەستێن خۆ يێن پيروز چێكرى و ژ روحا خۆ دايە تە، و ئەمرێ ملياكەتان كر بۆ تە چوونە سوجدەيێ، ڤێجا تو بەرەڤانى و مەهدەريێ بۆ مە ل نك خودايێ مە بكە؟ هەتا بێهنا مە دابا د ڤى جهێ ئەم تێدا دێ بێژيت: ئەز نە ژ هەژى ڤى خەلاتى مە، دێ بەحسێ خەلەتيا خۆ كەت ئەوا ب سەرێ وى هاتى دێ شەرمێ ژ خودايێ خو كەت ژبەر خەلەتيا خۆ، بەلێ هەرنە ل دەف نوحى، ئێكەم قاسدە خودێ فرێ كرى. گوت: دێ هێنە ل دەف نوحى (ﷺ) دێ بێژيت: ئەز نە ژ هەژى ڤێ چەندێ مە، دێ بەحسێ خەلەتيا خۆ كەت ئەوا ب سەرێ وى هاتى دێ شەرمێ ژ خودايێ خۆ كەت ژبەر خەلەتيا خۆ، بەلێ هەرنە ل دەف ئيبراهيمى ئەوێ خودێ كريە خۆشتڤيێ خۆ، گۆت: دێ هێنە ل دەف ئيبراهيمى، ئيبراهيم دێ بێژيت: ئەز نە ژ هەژى ڤێ چەندێمە، دێ بەحسێ خەلەتيا خۆ كەت ئەوا ب سەرێ وى هاتى دێ شەرمێ ژ خودايێ خۆ كەت ژبەر خەلەتيا خۆ، گوت: دێ هێنە ل دەف موسا

(ﷺ) دێ بێـژیت: ئـەز نـە ژ هـەژی ڤـێ چـەندێ مـە، دێ بەحسـێ خەلەتیا خۆ کەت ئەوا ب سەرێ وی هاتی دێ شەرمێ ژ خـودایێ خۆ کـەت ژبـەر خەلـەتیا خـۆ، بـەلێ هەرنــە ل دەف عیسـا (ﷺ) ئـەوێ خودێ روحا خۆ دایێ و پەیڤا وی، گۆت: دێ هێنـە ل دەف عیسا، دێ بێـژیت: ئـەز نـە ژ هـەژی ڤـێ چـەندێمە، گـوت: دێ هێنـە ل دەف موحەمەد (ﷺ) بەندەکە خودێ گونەهێن وی یێن پـێش و پـاش یـێن ژێبری گوت: یـا موحوممـەد تـو پێغەمبـەرێ خـودێ (ﷺ) دێ هێنـە ل دەف مــن ئــەڤجا ئــەز دێ داخــوازا روخســەتێ ژ خــودێ وەرگــرم روخسەتێ دێ دەتە من، پاش ئەز بۆ خودایێ خۆ دێ چمە سوجدەیێ و دێ دوعایان ژ خـودێ کـەم هنـدی خـودێ حـەزکری کو ژ دوعایـان بکەم پاش دێ هێتە گۆتن: دێ بێژیتە من سەرێ خۆ بلندکە و بخوازە دێ داخـوازا تـە هێتـە دان و مەهـدەرێ بکـە دێ مەهـدەرا تـە هێتـە قەبویلکرن، ئەز دێ سەرێ خۆ بلند کەم پاش دێ پەسـنا خـودێ کـەم ب پەسنەکێ کو وی نیشا مـن دا بیـت پـاش دێ مەهـدەرێ کـەم، دێ سـنورەك بـۆ مـن هێتــە دانـان، دێ وان ژ دوژەهـێ دەرئـێخم بەمــە بەهەشـتێ. پـاش دوبـارە دێ چـمە سـوجدێ دێ دوعایـا کـەم هنـدی خودێ حەزکری کو ژ دوعایان بکەم پاش دێ هێتە گۆتن: سەرێ خۆ بلندکە و بخوازە دێ داخوازا تە هێتە دان وبجئینان و مەهدەرێ بکـە دێ مەهدەرا تە هێتە قەبویلکرن، ئەز دێ سەرێ خۆ بلنـد کـەم پـاش دێ پەسنا خودای کەم ب پەسنەکێ کو وی نیشا مـن دا بیـت پـاش دێ مەهدەرێ کـەم، دێ سنورەك بـۆ مـن هێتـە دانـان، دێ وان ژ دوژەهـێ دەرئێخم بەمە بەهەشتێ. گوت: د جـارا سـێ و جوارێ دا ئـەز نـزانم، ڤێجا دێ بێژم: ئەی خودا د ئاگریدا نەماینە ب تنێ ئەو نەبن ئـەوێن قورئانێ نەهێلا بهێنە دەر. ئانکو ئەو نەبن ئەوێن ئەبەدی بووین.

دەرگەهێ (٢): دوعایا پێغەمبەران بۆ ملەتێن خۆ و یا پێغەمبەری بۆ ئوممەتا خۆ

١١٥- عن عبد الله بن عمرو بن العاص، رضي الله عنهما، أن النَّبيَّ (ﷺ) تلا قَوْلَ اللهِ عزَّ وَجَلَّ فِي إِبراهِيمَ (ﷺ): ﴿رَبِّ إِنَّهُنَّ أَضْلَلْنَ كَثِيراً مِنَ النَّاسِ فَمَن تَبِعَنِي فَإِنَّهُ مِنِّي﴾ (إبراهيم: ٣٦)، وَقَوْلَ عيسى (ﷺ): ﴿إِن تُعَذِّبْهُم فَإِنَّهُم عِبَادُكَ وَإِن تَغْفِرْ لَهُم فَإِنَّكَ أَنتَ العَزِيزُ الحَكِيمُ﴾ (المائدة: ١١٨)، فَرَفَعَ يَدَيْه وقال « اللَّهُمَّ أُمَّتِي أُمَّتِي» وَبَكَى، فقال الله عزَّ وَجَلَّ: « يا جبريلُ اذهَبْ إِلى مُحَمَّدٍ وَرَبُّكَ أعلَمُ، فَسَلْهُ مَا يُبكِيهِ ؟ » فأتاهُ جبريلُ فأخبَرَهُ رسولُ الله (ﷺ) بمَا قال: وَهُو أعلَمُ، فقال اللهُ تعالى:{يا جبريلُ اذهَبْ إِلى مُحَمَّدٍ فقُل: إِنَّا سَنُرضِيكَ فِي أُمَّتِكَ وَلا نَسُوؤُكَ))

(رواه مسلم فقط برقم (٢٠٢)).

ژ عەبدوللایێ کورێ عەمرێ کورێ عاسی خودێ ژ هەردوویان رازی بیت هاتییە، گۆت: پێغەمبەرێ خودێ (ﷺ) ئایەتا خودێ د راستا ئیبراهیمیدا (ﷺ) ئینایە خوارێ خواند: (ئەی خودا ب راستی وان ب بتان گەلەك مرۆڤ یێت سەردابرین، ڤێجا هەچییێ ل دویف من هات و رێکا من گرت ئەو ژ منە) و گۆتنا عیسایی (ﷺ): (ئەگەر تو وان ئیزا بدەی ئەو بەندەیێن تەنە، و ئەگەر تو ل وان نەگری ب راستی تو یێ دەستهەلاتدار و کاربنەجهی). پاش دەستێت خۆ بلندکرن و گۆت: ئەی خودا ئوممەتا من ئوممەتا من، و کره گری. خودایێ مەزن گۆت: یا جبریل هەره ل دەف موحەممەدی، و خودایێ تە چێتر دزانیت، پسیارا وی بکە ئەو بۆچی دکەتە گری؟ جبریل هاتە ل دەف و پێغەمبەرێ خودێ (ﷺ)پێغەمبەری بۆ گۆت. و خودێ چێتر

دزانیت، و خودێ گۆت: یـا جبریـل هـەره ل دەڤ موحـەممـەدی بێـژێ: ئەم دێ تە د ئوممەتا تە رازی کەین، و دلێ تە ناهێلین.

بەندێ: جڤین دانا دەمی

دەرگەهێ (١): جڤین دانا ل سەر دەمی رێ پێ نەهاتییە دان

١١٦- عن أبي هريرة رضي الله عنه عن النبي (، قال: قال اللهُ تعالى: (يُؤْذِينِي ابنُ آدمَ يَسُبُّ الدَّهرَ وَأنَا الدَّهرُ. أقَلِّبُ اللَّيلَ وَالنَّهَارَ)

ئەبو هورەیرەی ژ پێغەمبەرێ خودێ (ﷺ) ڤەگوهاستییە گۆت: خودایێ مەزن و پایە بلند دبێژیت: ئەز دئێشم دەمێ کورێ ئادەمی دبێژیت: دەم و وەختی زورداری یا ل من کری یان ئەڤ چەرخێ بێ ئومێدیێ یە، بلا کەس ژ ڤان پەیڤان بەرانبەری وەخت و دەمان نە بێژیت: چونکە هندی دەم و وەختن ژ منن و ئەز شەڤ و روژا وێ دگوهرم، (ئانکو ئەگەر من ڤیا دێ هەر دوویان هەلگرم).

١١٧- عن أبي هريرة: سمعت رسول الله (ﷺ) يقول: (قال الله تعالى: يسب ابن آدم الدهر وأنا الدهر، بيدي الليل والنهار)

(البخاري (٣٣٩٥) ومسلم (٢٣٧٦).

ژ ئەبو هورەیرە گوت: من گول پێغەمبەرێ خودێ بوو(ﷺ) دگۆت: خودایێ مەزن و پایە بلند دبێژیت: کورێن ئادەمی خەبەرا (جڤینا) دەتە دەمی و وەختی، هندی دەم و وەختن ژ منن و ئەز شەڤ و روژا وێ وەردگێرم)

دەرگەهێ (٢): جڤین دانا دەمی جڤین دانە ب خودایێ مەزن

١١٨- عن أبي هريرة قال: قال رسول الله (ﷺ): قالَ اللهُ عزَّ وَجلَّ: ((يؤذيني بن آدمَ يَقُولُ: يَا خَيْبَةَ الدَّهرِ ! فلا يَقُولَنَّ أحدكم ياخيبة الدَّهرِ فإنّي أنَا الدَّهرُ أقلّبُ لَيلَهُ وَنَهَارَهُ فإذا شئتُ قبَضتهُمَا))

(البخاري (٤٨٢٨) مسلم (٢٢٤٦) واللفظ للمسلم).

ئەبو هورەیرە (ﷺ)، ژ پێغەمبەری (ﷺ) ڤەگوهاستییە، گۆت: ب راستی خودایێ مەزن و پایە بلند دبێژیت: (كورێ ئادەمی من د ئێشینیت دەمێ دبێژیت: دەمی زوورداریا ل من كری (ئانكو ئەڤ چەرخە ل من نەهات)، ڤێجا بلا كەس ژ هەوە ڤان پەیڤان نەبێژیت، ب راستی هندی ئەزم ئەز دەمم، و ئەزم شەڤێن وێ دكەمە روژ و روژێن وێ دكەمە شەڤ و ئەگەر من ڤیا ئەز دێ هەردوویان هەلگرم).

دەرگەهێ (٣): دیتنا خودێ بێ گومانە

١١٩- وعَنْ أبى سَعِيدٍ الخدرىِّ أنَّ نَاسًا فِى زَمَنِ رَسُولِ اللهِ (ﷺ) قالوا يَا رَسُولَ اللهِ هَلْ نَرَى رَبَّنَا يَوْمَ القِيَامَةِ قالَ رَسُولُ اللهِ (ﷺ) « نَعَمْ ». قالَ « هَلْ تضَارُّونَ فِى رُؤيَةِ الشَّمْسِ بالظهِيرَةِ صَحْوًا لَيْسَ مَعَهَا سَحَابٌ وَهَلْ تضَارُّونَ فِى رُؤيَةِ القمَرِ لَيْلَةَ البَدْرِ صَحْوًا لَيْسَ فِيهَا سَحَابٌ ». قالوا لا يَا رَسُولَ اللهِ. قالَ « مَا تضَارُّونَ فِى رُؤيَةِ اللهِ تبَارَكَ وَتعَالى يَوْمَ القِيَامَةِ إلا كمَا تضَارُّونَ فِى رُؤيَةِ أحَدِهِمَا إذا كانَ يَوْمُ القِيَامَةِ أذنَ مُؤَذِّنٌ لِيَتبِعْ كلُّ أمَّةٍ مَا كانتْ تعْبُدُ. فلا يَبْقى أحَدٌ كانَ يَعْبُدُ غيْرَ اللهِ سُبْحَانهُ مِنَ الأصْنَامِ وَالأنْصَابِ إلا يَتسَاقطونَ فِى النَّارِ حَتى إذا لمْ يَبْقَ إلا مَنْ كانَ يَعْبُدُ اللهَ مِنْ بَرٍّ وَفاجِرٍ وَغُبَّرِ أهْلِ الكِتابِ فيُدْعَى اليَهُودُ فيُقالُ لهُمْ مَا كنْتمْ تعْبُدُونَ قالوا كنَّا نعْبُدُ عُزَيْرَ ابْنَ اللهِ. فيُقالُ

كَذَبتمْ مَا اتخَذَ اللهُ مِنْ صَاحِبَةٍ وَلاَ وَلَدٍ فمَاذا تبْغُونَ قَالُوا عَطِشنَا يَا رَبَّنَا فاسقِنَا. فيُشَارُ إِلَيهِمْ أَلاَ تَرِدُونَ فيُحشَرُونَ إِلَى النَّارِ كَأنَّهَا سَرَابٌ يَحطِمُ بَعضُهَا بَعضًا فيَتسَاقطُونَ فِي النَّارِ. ثُمَّ يُدعَى النَّصَارَى فيُقَالُ لَهُمْ مَا كُنتمْ تعبُدُونَ قَالُوا كُنَّا نَعبُدُ المَسِيحَ ابنَ اللهِ. فيُقَالُ لَهُمْ كَذَبتمْ. مَا اتخَذَ اللهُ مِنْ صَاحِبَةٍ وَلاَ وَلَدٍ. فيُقَالُ لَهُمْ مَاذَا تبْغُونَ فيَقُولُونَ عَطِشنَا يَا رَبَّنَا فاسقِنَا. - قَالَ - فيُشَارُ إِلَيهِمْ أَلاَ تَرِدُونَ فيُحشَرُونَ إِلَى جَهَنَّمَ كَأنَّهَا سَرَابٌ يَحطِمُ بَعضُهَا بَعضًا فيَتسَاقطُونَ فِي النَّارِ حَتَّى إِذَا لَمْ يَبْقَ إِلاَّ مَنْ كَانَ يَعبُدُ اللهَ تعَالَى مِنْ بَرٍّ وَفَاجِرٍ أَتَاهُمْ رَبُّ العَالَمِينَ سُبْحَانَهُ وَتعَالَى فِي أَدنَى صُورَةٍ مِنَ الَّتِي رَأَوْهُ فِيهَا.

قَالَ فمَا تنتظِرُونَ تتبَعُ كُلُّ أُمَّةٍ مَا كَانَت تعبُدُ. قَالُوا يَا رَبَّنَا فَارَقْنَا النَّاسَ فِي الدونيا أَفقَرَ مَا كُنَّا إِلَيهِمْ وَلَمْ نُصَاحِبْهُمْ. فيَقُولُ أَنَا رَبُّكُمْ. فيَقُولُونَ نَعُوذُ بِاللهِ مِنكَ لاَ نُشرِكُ بِاللهِ شَيئًا - مَرَّتَينِ أَوْ ثَلاَثًا - حَتَّى إِنَّ بَعضَهُمْ لَيَكَادُ أَن يَنقَلِبَ. فيَقُولُ هَلْ بَينَكُمْ وَبَينَهُ آيَةٌ فتعرِفُونَهُ بِهَا فيَقُولُونَ نَعَمْ. فيُكشَفُ عَنْ سَاقٍ فلاَ يَبقَى مَنْ كَانَ يَسجُدُ لِلهِ مِنْ تِلقَاءِ نَفسِهِ إِلاَّ أَذِنَ اللهُ لَهُ بِالسُّجُودِ وَلاَ يَبقَى مَنْ كَانَ يَسجُدُ اتقَاءً وَرِيَاءً إِلاَّ جَعَلَ اللهُ ظَهْرَهُ طَبَقَةً وَاحِدَةً كُلَّمَا أَرَادَ أَن يَسجُدَ خَرَّ عَلَى قَفَاهُ. ثُمَّ يَرفَعُونَ رُءُوسَهُمْ وَقَدْ تحَوَّلَ فِي صُورَتِهِ الَّتِي رَأَوْهُ فِيهَا أَوَّلَ مَرَّةٍ فقَالَ أَنَا رَبُّكُمْ. فيَقُولُونَ أَنتَ رَبُّنَا. ثُمَّ يُضرَبُ الجسرُ عَلَى جَهَنَّمَ وَتحِلُّ الشَّفَاعَةُ وَيَقُولُونَ اللَّهُمَّ سَلِّمْ سَلِّمْ ». قِيلَ يَا رَسُولَ اللهِ وَمَا الجسرُ قَالَ « دَحضٌ مَزِلَّةٌ. فِيهِ خَطَاطِيفُ وَكَلاَلِيبُ وَحَسَكٌ تكُونُ بِنَجدٍ فِيهَا شُوَيكَةٌ يُقَالُ لَهَا السَّعدَانُ فيَمُرُّ المُؤمِنُونَ كَطَرفِ العَينِ وَكَالبَرقِ وَكَالرِّيحِ وَكَالطَّيرِ وَكَأَجَاوِيدِ الخَيلِ وَالرِّكَابِ فنَاجٍ مُسَلَّمٌ وَمَخدُوشٌ مُرسَلٌ وَمَكدُوسٌ فِي نَارِ جَهَنَّمَ. حَتَّى إِذَا خَلَصَ المُؤمِنُونَ مِنَ النَّارِ فوَالَّذِي نَفسِي بِيَدِهِ مَا مِنكُمْ مِنْ أَحَدٍ بِأَشَدَّ مُنَاشَدَةً لِلهِ فِي استِقْصَاءِ الحَقِّ مِنَ

المُؤمِنِينَ لِلّهِ يَوْمَ القِيَامَةِ لإِخوَانِهِمُ الذِينَ فِى النَّارِ يَقُولُونَ رَبَّنَا كَانُوا يَصُومُونَ مَعَنَا وَيُصَلُّونَ وَيَحُجُّونَ. فَيُقَالُ لَهُمْ أَخرِجُوا مَنْ عَرَفتُمْ. فَتحَرَّمُ صُوَرُهُمْ عَلَى النَّارِ فَيُخرِجُونَ خَلقًا كَثِيرًا قَدْ أَخَذَتِ النَّارُ إِلَى نِصفِ سَاقَيْهِ وَإِلَى رُكْبَتَيْهِ ثُمَّ يَقُولُونَ رَبَّنَا مَا بَقِىَ فِيهَا أَحَدٌ مِمَّنْ أَمَرْتَنَا بِهِ. فَيَقُولُ ارجِعُوا فَمَنْ وَجَدتُمْ فِى قَلبِهِ مِثقَالَ دِينَارٍ مِنْ خَيْرٍ فَأَخرِجُوهُ.

فَيُخرِجُونَ خَلقًا كَثِيرًا ثُمَّ يَقُولُونَ رَبَّنَا لَمْ نَذَرْ فِيهَا أَحَدًا مِمَّنْ أَمَرْتَنَا. ثُمَّ يَقُولُ ارجِعُوا فَمَنْ وَجَدتُمْ فِى قَلبِهِ مِثقَالَ نِصفِ دِينَارٍ مِنْ خَيْرٍ فَأَخرِجُوهُ. فَيُخرِجُونَ خَلقًا كَثِيرًا ثُمَّ يَقُولُونَ رَبَّنَا لَمْ نَذَرْ فِيهَا مِمَّنْ أَمَرْتَنَا أَحَدًا. ثُمَّ يَقُولُ ارجِعُوا فَمَنْ وَجَدتُمْ فِى قَلبِهِ مِثقَالَ ذَرَّةٍ مِنْ خَيْرٍ فَأَخرِجُوهُ. فَيُخرِجُونَ خَلقًا كَثِيرًا ثُمَّ يَقُولُونَ رَبَّنَا لَمْ نَذَرْ فِيهَا خَيْرًا ». وَكَانَ أَبُو سَعِيدٍ الخُدرِىُّ يَقُولُ إِنْ لَمْ تُصَدِّقُونِى بِهَذَا الحَدِيثِ فَاقرَءُوا إِنْ شِئتُمْ (إِنَّ اللّهَ لاَ يَظلِمُ مِثقَالَ ذَرَّةٍ وَإِن تَكُ حَسَنَةً يُضَاعِفهَا وَيُؤتِ مِن لَدُنهُ أَجرًا عَظِيمًا) « فَيَقُولُ اللّهُ عَزَّ وَجَلَّ شَفَعَتِ المَلاَئِكَةُ وَشَفَعَ النَّبِيُّونَ وَشَفَعَ المُؤمِنُونَ وَلَمْ يَبقَ إِلاَّ أَرحَمُ الرَّاحِمِينَ فَيَقبِضُ قَبضَةً مِنَ النَّارِ فَيُخرِجُ مِنهَا قَومًا لَمْ يَعمَلُوا خَيرًا قَطُّ قَدْ عَادُوا حُمَمًا فَيُلقِيهِمْ فِى نَهرٍ فِى أَفوَاهِ الجَنَّةِ يُقَالُ لَهُ نَهرُ الحَيَاةِ فَيَخرُجُونَ كَمَا تَخرُجُ الحِبَّةُ فِى حَمِيلِ السَّيلِ أَلاَ تَرَونَهَا تَكُونُ إِلَى الحَجَرِ أَوْ إِلَى الشَّجَرِ مَا يَكُونُ إِلَى الشَّمسِ أُصَيفِرُ وَأُخَيضِرُ وَمَا يَكُونُ مِنهَا إِلَى الظِّلِّ يَكُونُ أَبيَضَ ». فَقَالُوا يَا رَسُولَ اللّهِ كَأَنَّكَ كُنتَ تَرعَى بِالبَادِيَةِ قَالَ « فَيَخرُجُونَ كَاللُّؤلُؤِ فِى رِقَابِهِمُ الخَوَاتِمُ يَعرِفُهُمْ أَهلُ الجَنَّةِ هَؤُلاَءِ عُتَقَاءُ اللّهِ الذِينَ أَدخَلَهُمُ اللّهُ الجَنَّةَ بِغَيرِ عَمَلٍ عَمِلُوهُ وَلاَ خَيرٍ قَدَّمُوهُ ثُمَّ يَقُولُ ادخُلُوا الجَنَّةَ فَمَا رَأَيتُمُوهُ فَهُوَ لَكُمْ.

فيَقُولونَ رَبَّنَا أعْطيْتنَا مَا لَمْ تعْطِ أحَدًا مِنَ العَالَمِينَ. فيَقُولُ لَكُمْ عِنْدِى أفْضَلُ مِنْ هَذَا فيَقُولُونَ يَا رَبَّنَا أىُّ شَىْءٍ أفْضَلُ مِنْ هَذَا. فيَقُولُ رِضَاىَ فَلاَ أسْخَطُ عَلَيْكُمْ بَعْدَهُ أبَدًا ».

(البخاري (٤٥٨١) ومسلم (١٨٣) والحديث بطوله عند مسلم).

بابێ سعیدێ خدری دبێژیت هندەك كەسان ل سەر وەختێ پێغەمبەری (ﷺ) گوتن: ئەی پێغەمبەرێ خودێ، ئەرێ ئەم دێ خودایێ خۆ روژا قیامەتێ بینین، پێغەمبەری (ﷺ) گوت بەلێ ما دێ هوین گەنگەشێ ل سەر ڤێ چەندێ كەن دەمێ هوین نیڤەكا روژێ بەرێ خۆ ددنە روژێ تشتەك نەبیتە رێگر وئەكەر چ عەڤر نەبن ل ئەسمانی كو هوین نە بینن. و دەمێ هوین بەرێ خۆ ددەنە هەیڤا چاردە شەڤی كو چ عەڤر ل ئەسمانی نەبن ئەرێ تشتەك دبیتە رێگر كو هوین نە بینن.

وان گوت نەخێر یا پێغەمبەرێ خودێ. گوت چ تشتەك نا بیتە رێگر دێ هوین خودایێ بەرز و بلند روژا قیامەتێ بینن وەكی چاوا هەوە ئێك ژ وان هەردووكان دیتی ئانكو (روژ و هەیڤ) دەمێ بۆ روژا قیامەتێ دێ ئێك گازی كەت بلا هەر ئومەتەك ب دویڤ پەرستیێ خۆ بچیت هەتا كو خۆ ئێك نە مینیت ئەوێ پەرستنا ژ غەیری خودێ پاك و پاقژ كری ژ پەرستنا سەنەمان و ئەنسابان (الانصاب): (ئەو بت پەرێسان ددانن و بۆ قوربانان ڤەدكوژن).

هەمی دێ كەڤنە ناڤ ئاگری دا. هەتا كو كەس نەمینیت ئەو نەبن ئەوێن ئەوان پەرستنا خودێ كری ژ باش و خرابان هەتا كو ب تنێ ئەهلێ كتێبان دمینن (جوهی و فەلە) دێ گازی جوهیا هێتە كرن دێ خودێ بێژیتە وان هەوە پەرستنا كێ دكر دێ بێژن مە پەرستنا

عوزەیرێ کورێ خودێ دکر ڤێجا دێ خودێ بێژیتێ هوین درەوا دکەن خودێ چ ژن و چ عەیال نینە ڤێجا دێ بێژنە وان هەوە چ دڤێت دێ بێژن ئەم تێنی نە ئەی خودایێ مە ئاڤێ بدە مە.

دێ ئاماژە بۆ وان هێتە دان ئەرێ ما هەوە نەڤێت (بەحسێ ئاڤێ یە) دێ هێنە کومکرن ل سەر ئاگری ئەو ئاگر دێ بۆ وان وەکی تەیسینا ئاڤێ بیت بۆ وان دێ ل سەرا وێ ئێك و دوو پەلخینە سەرێك پاشی دێ کەڤنە دناڤ ئاگری دا.

پاشی دێ گازی فەلا هێتە کرن دێ خودێ بێژیتە وان هەوە پەرستنا کێ دکر دێ بێژن مە پەرستنا مەسیحێ کورێ خودێ دکر.

دێ بێژیتە وان هوین درەوا دکەن خودێ چ ژن و چ عەیال نینە.

دێ بێژیتە وان هەوە چ دڤێت دێ بێژن ئەم تێنی نە ئەی خودایێ مە. ئاڤێ بدە مە ڤێجا دێ ئاماژە بۆ وان هێتە دان ئەرێ ما هەوە ئاڤ نەڤێت، دێ هێنە کومکرن ئانکو دێ هێنە هاژوتن بەرەف دوژەهێ ڤە.

هزر دکەن ئەو ئاڤە بەلێ ئەو تەیسین ئاگرێ دوژەهێ یە دێ ل سەر وێ ئێك و دوو پەلخیننە سەرێك (ل سەرا تەیسینا ئاڤێ) دێ کەڤنە دئاگری دا هەتا کەس نەمینیت ئەو نەبن ئەوێن پەرستییارێ خودێ کری ژ باش وخرابان دێ هێنە ل دەڤ وان، خودایێ هەمی عالەمێ پاك و پاقژی و بلنداهی بۆ وی یە خودا دێ خۆ ل سەر شکلەکێ نیشا وان دەت کو نەیێ هەژی عەزەمەتا وی بیت (ئانکو نە ب شکلێ خۆ یێ دروست).

خودێ دێ بێژیت هوین ل هیڤیا چنە هەر ئومەتەك دێ دویف پەرستیارێ خۆ چیت دێ بێژن ئەی خودایێ مە ئەم یێ ژ دونیایێ

دەرکــەفتی ب هــەژاری ئــەم ژ وان نــەبوین و مــە هــەڤالینیا وان ژی نەکریە.

ڤێجا دێ خودا بێژیت ئەز خودایێ هەوەمە ئەو دێ بێژن ئەم ب خودێ خۆ ژ تە دپارێزین ئەم چ تشتا بۆ خودێ ناکەینە هەڤپشك. خودێ دوو گەرا یان سێ گەرا دێ وەسا بێژیت.

نێزیك بوو کو هندەك باوەریێ پێ بینن خودێ دێ بێژیت هەرێ بەلگەیەك یان نیشانەك هەیە ما بەینا هەوە و وی کو هوین وی پێ بنیاسن دێ بێژن: بەلێ ب پانیا پێ وی دێ خودێ پانیا پێ خۆ دەرئێخیت ئەوێ دونیایێ دا سوجدێ بۆ خودایێ خۆ کەس ژ وان نامینیت دێ خودێ رێکێ دەتێ کو بچنە سوجدێ و ئەو کەس ئەوێن بۆ رومەتیێ د چوونە سوجدێ خودێ دێ پشتا وان کەتە ئێك تەبەق و نەشێن بچنە سوجدێ (ئانکو نەشێن پشتا خۆ بچەمینن).

هەر دەمێ وان ڤیا بچنە سوجدێ دێ ئەو بۆ پشت و پشت هێنە کێشان پاش دێ سەرێ خۆ بلند کەن دێ وێنەیێ خودێ هێتە گوهرین ل سەر وی شکلی کو ئێکەم جارە دبینن. دێ بێژیت ئەز خودایێ هەوە مە.

ئەو دێ بێژن تو خودایێ مەی. پاش دێ جسر هێتە دانان ل سەر جەهنەمێ و دێ شەفاعەت هێتە کرن هەمی دێ بێژن یا رەبی سلامەتی سلامەتی.

و دێ هندەك بێژن ئەی پێغەمبەرێ خودێ ئەو چ جسرە دێ بێژیت ئەو جسرە ئەوێ کو هوین خۆ ل سەر راگرن. و ل سەر وی جسری ئاسنێن تیژ وەکی نینوکان یێن هەی و هندەك نەوعە ستری یێن ل سەر هەی دبێژنێ ستریێن سەعدانی (السعدانی: ئانکو ئەو نەوعە ستری یێن ل ناوچەیەکە هەی ل سعودیێ) و دێ مرۆڤێن

باوەردار وەکی دیتنا چاڤان ل سەر ڕا چن و هندەك وەكی بریسیێ و هنـدەك وەكـی هـەوا و هنـدەك وەكـی بالنـدان دێ ل سـەر ڕا چـن و هندەك وەكی هەسپێن زیرەك یێن بلەز دێ ل سـەر ڕا چـن موسـلمان دێ خلاس بن و مرۆڤێن كافر دێ كەڤنە سەر ئـەردی و دێ كەڤنـە د جەهەنەمێ دا هەتا كو مرۆڤێن موسلمان خلاس دبن ژ ئاگری ئـەز ب وی كەمە یێ نەفسا من د دەستی دا نینە ئێك ژ هـەوە داخازەكا زور ل خودایێ خۆ بكەت كو بەرەڤانیەكا دروست بۆ خودان باوەران بكەت ل روژا قیامـەتێ بـۆ بـرایێن خـۆ یـێن د ئـاگری دا. دێ بێـژن ئـەی خـودایێ مـە ئـەوان روژی و نڤێـژ وحـەج دگـەل مـە دكـرن. خـودێ دبێژیتە وان یێ هوین دونیاسن د ئاگری دا دەربـێخن. دێ لەشـێ وان هێتــە حــەرام كــرن كــو بهێتــە ســوتن، دێ هــژمارەكا زور هێنــە دەرئێخســتن ژ ئــاگری هنــدەكان ئــاگر یــێ گەهشــتیە بەلــەك وان و هندەكان یێ گەهشتیە چوكێن وان پاش دێ بێژن ئـەی خـودایێ مـە مە ئەو هەمی مرۆڤ د ئاگری دا دەرئێخستن یێن تە ئەمر ب مەكری.

دێ خودێ بێژیتە وان بزڤـرن جارەكا دی هـەرن وان ژێ دەربـێخن یێن هندی میسقالە دینارەكی خێر د دلی دا.

دێ خەلكەكێ زور د ئاگری دەرئێخن پاشی دێ بێژن ئـەی خـودایێ مە مەكەس نە هێلا تێدا یێ تە ئەمرێ مە پێ كری. پاش دێ خـودێ بێژیتــە وان هــەرن جارەكــا دی وان ژێ دەربــێخن یــێن هنــدی نیڤــا میسقالە دینارەكێ خێر د دلی دا بیت.

دێ خەلكــەكێ زور د ئــاگری دا دەرئــێخن پاشــی دێ بێــژن ئــەی خودایێ مە ئەو هەمی مە د ئاگری دەرئێخسـتن یـێن تـە ئـەمرێ مـە پێ كری جارەكا دی دێ خودێ بێژیتە وان بزڤرنە ڤە هـەرن وان ژێ یێن هندی زرە میسقالەكێ خێر د دلێ وان دا دەربێخن.

دێ خەلکەکێ زور ژئاگری دەرئێخن پاش دێ بێژن ئەی خودایێ مە ئەوێن باش مە هەمی دەرئێخستن ئانکو (مە خو ئێکێ باش نە هێلا تیدا)

سەعیدێ خدری دبێژیت ئەکەر هوین باوەر ژ مـن نەکەن ب ڤێ ئاخفتنێ هوین بخوینن ئەکەر هەوە بڤێت (هندی خودێ یە تەمەت دنکەکا هویر ژی خێرا کەسێ ژێ کێم ناکەت خۆ ئەگەر سەنگا خێرا وی تەمەت زەرەکێ ژی بیت خودێ دێ بۆ وی مەزن و زێدە کەت ب ڤەنجیا خۆ هێشتا دێ دەتێ و ل دەڤ خۆ دێ خێرەکا مەزن کو بەهەشتە دێ دەتێ)، دێ خودایێ مەزن و بلند بێژیت مەلائیکەتا شەفاعەت کر و پێغەمبەران ژی شەفاعەت کر و خودان باوەران ژی شەفاعەت کر کەس نەما ب تنێ ئەو نەبیت ئەوێ ژ هەمیان برەحمتر کو خودایێ مەزنە دێ دەستێ خۆ کەتە دناڤ ئاگری دا دێ هندەکێن دیتر ژێ دەردئێخیت کو خۆ خێرەکا ب تنێ ژی وان نەکریە و یێن هاتینە سوتن ئانکو (وەختێ دەرئێخستی هەمی هاتبوونە سوتن) دێ وان هاڤێژینە رویبارى دا ئەوێ بەر دەرگێ بەهەشتێ ڕا دچیت دبێژنە وی رویبارى رویبارێ ژیانێ دێ دەرکەڤن کا چەوا دنك ل رەخێ شیڤان و جویان شوین دبن ئەرێ ما هوین یا ل بن بەر و دارا نابینن یا رۆژ لێددەت زەر و کەسك دبیت ویا ل بن سیبەرێ سپی دبیت

دێ صەحابی بێژن ئەی پێغەمبەرێ خودێ دێ بێژن تە شڤانی یا چولی و بیابانێ کری. گوت دێ وان دەرئێخن وەکی لوئلوئانە نیشانا ختمێ یا ل پێن وان هاتیە دان دێ خەلك زانن کو ئەڤە خەلکێ بەهەشتێ نە. ئاها ئەڤە ئازا کەرێن خودێ نە ئەوێن خودێ ئەو بریە بەهەشتێ بێی کو خۆ کارەك کربیت یان خۆ خێرەك کربیت بۆ خۆ

پاش دێ بۆ وان هێتە گوتن هەرنە د بەهەشتێ دا هندی چاڤێن هەوە قەترە بکەت ئانکو هندی هوین دبینن بۆ هەوەیە.

دێ بێژن ئەی خودایێ مە ئەوا تە دایە مە تە خۆ نە دایە کەسەکی ژ عالەمێ هەمییێ. دێ خودێ بێژیتە وان ئەز دێ تشتەکێ دی یێ چێتر دەمە هەوە ژ ڤێ. ئەو دێ بێژن ئەی خودایێ مە ئەو تشتە ژ ڤێ چێتر دێ بێژیت رازیبوونا من پشتی هنگی ئەز ژ هەوە عاجز نابم ئانکو (ئەز ژ هەوە رازی بوم ژ هەوە عێجز نابم پشتی ڤێ)

دەرگەهێ (٤): جڤێن دانێن نە پێدڤی

١٢٠- عَنْ أبي هُرَيْرَةَ: قَالَ اللهُ تعَالَى: ((شَتَمَنِي ابْنُ آدَمَ، وَمَا يَنبَغِي لَهُ أنْ يَشْتمَنِي، وَكَذَّبَنِي وَمَا يَنبَغِي لَهُ أنْ يُكَذِّبَنِي، أمَّا شَتمُهُ إِيَّايَ فقَوْلُهُ: إنَّ لِي وَلَدًا، وَأنَا اللهُ الأحَدُ الصَّمَدُ الذِي لَمْ ألِدْ وَلَمْ أولَدْ، وَلَمْ يَكُنْ لِي كُفُوًا أحَدٌ، وَأمَّا تكْذِيبُهُ إِيَّايَ فقَوْلُهُ: لَيْسَ يُعِيدُنِي كَمَا بَدَأنِي، وَلَيْسَ أوَّلُ الخَلقِ بأهْوَنَ عَلَيَّ مِنْ إِعَادَتِهِ)) . (رواه البخاري (٤٤٨٢) فقط).

ژ ئەبو هورەیرە (ﷺ)هاتییە ڤەگوهاستن گوت: خودایێ مەزن و پایە بلند دبێژیت: کورێ ئادەمی خەبەر گۆتنە من، بۆ وی نە بوو خەبەر گۆتبانە من، و ئەز درەوین دەرئێخستم، بۆ وی نە بوو ئەز درەوین دەرئێخستبام، ئەما خەبەر گۆتنا وی بۆ من ئەڤ گوتنا وی بوو دگوت: کو من کورەك یێ هەی، و ئەز خودایێ ئێکانە مە و یێ ب تنێ مە و ئەزم یێ هەوجەیێن داخوازکەران ب جھ دئینم، ئەز ئەوم ئەوێ وەکو نە چ کەس ژ من پەیدا بووی و نە ئەز ژ کەسێ پەیدا بووی، و من چ هەڤکویف نیینە نە د سالوخەتێن خۆ و نە د ناڤێن خۆ دا و نە کریارێن خۆ دا، ئەما درەوا گۆتنا وی بۆ من ئەڤ گوتنا

وی بوو: کو پشتی ئەو دمریت ئەز وی نا زڤڕینمەڤە هەر وەکی دستپێکا وی دەمێ من ئەو چێکری، و دەسپێکا وی ل سەر من نە زەحمەترە ل سەر دوبارە زڤڕاندنا وی.

١٢١- عن أبن عباس عن النَّبيُّ (ﷺ) قال: قَالَ اللَّهُ تعَالَى: ((كَذَّبَنِي ابنُ آدَمَ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ ذَلِكَ، وَشَتَمَنِي، وَلَمْ يَكُنْ لَهُ ذَلِكَ، فَأمَّا تكْذِيبُهُ إِيَّايَ فزَعَمَ أنِّي لاَ أقْدِرُ أن أعِيدَهُ كَمَا كَانَ، وَأمَّا شَتمُهُ إِيَّايَ، فقَوْلهُ لِي وَلَدٌ، فسُبْحَانِي أن أتخِذَ صَاحِبَةً أوْ وَلَدًا)) . (البخاري (٦٦٠٩) فقط).

ژ ئیبن عەبباسی، خودێ ژ هەردوویان رازی بیت، ژ پێغەمبەری (ﷺ) ڤەگوهاستییە، دگۆت: خودایێ مەزن و پایە بلند دبێژیت: کورێ ئادەمی ئەز درەوین دەرئێخستم، بۆ وی نە د بوو ئەو گۆتبایە من، و خەبەر گۆتبانە من، بۆ وی نە د بوو ئەو گۆتبایە من، ڤێجا ئەما درەوا گۆتنا وی بۆ من کو ئەز نەشێم پشتی ئەو دمریت ئەز وی بزڤڕینمەڤە هەر وەکی دروستکرنا دستپێکا پەیدبوونا وی، ئەما خەبەر گۆتنا وی بۆ من، گوتنا وی بوو: کو من کورەك یێ هەی، و ئەز خودامە ژ وێ چەندێ یێ پاك و پاقژم کو ئەز بخۆ هەڤژینەکێ یان کورەکی دانم.

تم الكتاب بحمده تعالى

ناڤەرووك

بەندێ: مەزناهیا خودێ

بەندێ: خۆ دویر کرن ژ شرکێ

بەندێ: باوەرییێ

بەندێ: خۆ دویر کرن ژ شرکێ

بەندێ: خودێناسان

بەندێ: نڤێژێ و دەمێن وێ

بەندێ: مزگەفت و جهێن نڤێژێ

بەندێ: نڤێژێن شەڤێ (تەهەجود)

بەندێ: زەکات (مەزاختن د رێکا خێرێ دا)

بەندێ: رۆژی

بەندێ: حەج

بەندێ: پەشێمانی (التوبە)

بەندێ: خێرا ئارامیان ل سەر نەخوشیان

بەندێ : حەز ژێکرنێن ژبەر خودێ

بەندێ: ئەنجامدانا کارێ چاك و پەیوەندی دگەل کەس وکاران

يقول الله تَعالى في حديث قدسي:

" يَا ابْنَ آدمَ تفَرَّغ لِعِبَادَتِي أمْلأ صَدْرَكَ غِنًى، وَأَسُدَّ فقْرَكَ، وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ ملأتُ صَدْرَكَ شُغْلًا وَلَمْ أَسُدَّ فقْرَكَ "

(رواه الترمذي برقم (17842) بسند حسن).

خودايێ مەزن و پايە بلند دبێژيت:

ئەی كورێ ئادەمی، خۆ ئێك لا بكە بۆ پەرستنا من، ئەز دێ سينگێ تە تژی كەم ژ زەنگينيێ و هەژاريێ ل سەر تە دێ راكەم و ئەگەر تو ڤی كاری نەكەی، دێ سينگێ تە تژی موژيلاتی كەم، و هەژاريێ ل سەر تە ناراكەم.